

Powiat Lubiński

Załącznik do uchwały nr LXI/460/2024

Rady Powiatu Lubińskiego

z dnia 29 lutego 2024 r.

POWIATOWA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W POWIECIE LUBIŃSKIM NA LATA 2024-2030

**Opracowanie:
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lubinie**

*ul. Składowa 3, 59-300 Lubin
tel. 76 847 96 91, e-mail: pcpr@powiat-lubin.pl*

Spis treści

I.	WSTĘP.....	3
II.	DOKUMENTY PROGRAMOWE POLITYKI SPOŁECZNEJ.....	4
III.	METODOLOGIA BADAŃ	9
IV.	DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W POWIECIE LUBIŃSKIM.....	12
1)	OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA POWIATU LUBIŃSKIEGO	12
2)	STRUKTURA DEMOGRAFICZNA	13
3)	SYSTEM EDUKACJI	25
4)	DOSTĘP DO KULTURY, SPORTU I REKREACJI.....	27
5)	BEZROBOCIE I RYNEK PRACY	31
6)	WSPIERANIE RODZINY I SYSTEM PIECZY ZASTĘPCZEJ	39
7)	BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	45
8)	SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	50
9)	ZJAWISKA I PROBLEMY W POMOCY SPOŁECZNEJ	59
10)	ZASOBY INSTYTUCJONALNE - POMOC I WSPARCIE DLA OSÓB ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM	81
V.	PROGNOZA.....	95
VI.	MONITORING I EWALUACJA.....	97
VII.	CELE STRATEGICZNE I KIERUNKI DZIAŁAŃ.....	98
VIII.	RAMY FINANSOWANIA DZIAŁAŃ OKREŚLONYCH W STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.....	112
IX.	ZAKOŃCZENIE.....	113
X.	SPIS TABEL, WYKRESÓW I MAP	114

I. WSTĘP

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest podstawowym instrumentem zarządzania oraz istotnym etapem procesu planowania społecznego. Opracowanie i realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika z obowiązku prawnego nałożonego na samorząd powiatowy na mocy ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej.

Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym stanowi, że powiat wykonuje określone ustawami zadania publiczne o charakterze ponadgminnym w podanych poniżej zakresach dotyczących obszaru polityki społecznej: edukacji, promocji i ochrony zdrowia, pomocy społecznej, polityki prorodzinnej, wspierania osób niepełnosprawnych, kultury oraz ochrony zabytków, kultury fizycznej i turystyki, porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli, przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy, współpracy z organizacjami pozarządowymi. Wymienione zadania stanowią poważny argument uzasadniający konieczność dokonania diagnozy problemów społecznych i opracowania oraz wdrożenia strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w powiecie lubińskim wytycza cele strategiczne projektowanych zmian, cele operacyjne na rzecz niwelowania zjawisk społecznie niepożądanych oraz zajmuje się tworzeniem mechanizmów wzmacniających efektywność dokonywanych zmian. Wskazuje również na sposób realizacji podejmowanych przedsięwzięć wdrażanych w ramach strategii, określa ramy finansowe oraz wskaźniki realizacji działań. Działania te będą pomocne w dostosowywaniu celów i zadań przewidzianych do wykonania w kolejnych etapach realizacji w zależności od zmieniających się potrzeb społecznych.

II. AKTY PRAWNE I DOKUMENTY PROGRAMOWE POLITYKI SPOŁECZNEJ

1. Akty prawne

Do aktów prawnych mających istotny wpływ na konstrukcję niniejszego dokumentu jak i monitoring przyszłych działań w szczególności należą:

- **Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej**, określająca m. in. zadania w zakresie pomocy społecznej, rodzaje świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich udzielania, organizację pomocy społecznej oraz zasady i tryb postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej;
- **Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy** określająca m. in. zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej;
- **Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej** określająca m. in. zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej oraz przyznawania pomocy w usamodzielnianiu jej pełnoletnich wychowanków oraz zadania w zakresie procedury adopcyjnej;
- **Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych** regulująca m. in. status prawny oraz prawa i uprawnienia osób niepełnosprawnych;
- **Ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji** określająca m. in. zasady nabywania obywatelstwa polskiego w drodze repatriacji, prawa repatrianta, a także zasady i tryb udzielania pomocy rodzinie repatrianta;
- **Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o Karcie Polaka** określająca m. in. uprawnienia osoby, której przyznano Kartę Polaka, zasady przyznawania, utraty ważności i unieważniania Karty Polaka oraz właściwość i tryb postępowania organów w tych sprawach;
- **Ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa** określająca m. in. zasady

zalegalizowania pobytu obywateli Ukrainy, którzy przybyli na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z terytorium Ukrainy w związku z działaniami wojennymi na terytorium tego państwa w tym obywateli Ukrainy posiadających Kartę Polaka;

- **Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie** regulująca m.in. zasady prowadzenia działalności pożytku publicznego przez organizacje pozarządowe w sferze zadań publicznych oraz współpracy organów administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi, uzyskiwania przez organizacje pozarządowe statusu organizacji pożytku publicznego oraz funkcjonowania organizacji pożytku publicznego;
- **Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej** określająca m. in. zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie i zasady postępowania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie;
- **Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi** określająca m. in. zasady działania i kompetencje Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, zasady sprzedaży napojów alkoholowych oraz postępowanie w stosunku do osób nadużywających alkoholu;
- **Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii** określająca m. in. zasady i tryb postępowania w zakresie przeciwdziałania narkomanii, zadania i uprawnienia organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego oraz innych podmiotów w zakresie przeciwdziałania naruszeniom prawa dotyczącego obrotu, wytwarzania, przetwarzania, przerobu i posiadania substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii oraz kary za nieprzestrzeganie przepisów ustawy i określonych rozporządzeniem;
- **Ustawa z dnia 11 września 2015 roku o zdrowiu publicznym** określająca m. in. zadania z zakresu zdrowia publicznego oraz podmioty, które realizują te zadania, a także zasady ich finansowania;
- **Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego** określająca, że ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane. Ochrona zdrowia psychicznego wg powyższej ustawy polega w szczególności na promocji zdrowia psychicznego, zapobieganiu zaburzeniom psychicznym, zapewnieniu osobom z zaburzeniami psychicznymi wsparcia i pomocy

umożliwiającej prawidłowe funkcjonowanie w środowisku zamieszkania, kształtowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości oraz przeciwdziałaniu ich dyskryminacji.

2. Na poziomie krajowym do dokumentów programowych w szczególności należą:

- **Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju „Polska 2030”**, której głównym celem jest rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia, szczególnie osób z grup będących w gorszym położeniu na rynku pracy, rozwój ekonomii społecznej, kształcenie ustawiczne, poprawę dostępności zasobów mieszkaniowych, wsparcie rodzin w opiece nad dzieckiem, rozwój form i metod pracy z rodziną w kryzysie, wprowadzenie nowych form opieki nad osobami niesamodzielnymi, tworzenie modelu kompleksowego wsparcia osób starszych.
- **Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego (SRKL)**, której głównym celem jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia.
- **Krajowy Program Reform (KPR)**, jest to kluczowy element wdrażania „Europy 2020”, którego głównym celem jest budowa trwałych podstaw wzrostu gospodarczego, przyłączeniu celów unijnych z priorytetami krajowymi.
- **Krajowy Program Przeciwdziałaniu Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020 (MRiPS)**. Celem głównym Programu jest ograniczenie ubóstwa i wykluczenia społecznego poprzez działania zmierzające do zwiększenia aktywności społecznej oraz zwiększenia gotowości do podejmowania pracy, a tym samym poprawy poziomu zatrudnienia. W programie wskazano pięć celów operacyjnych:
 - Usługi dla aktywności i profilaktyki – ograniczenie wykluczenia dzieci i młodzieży,
 - Gwarancje dla przyszłości młodzieży – stworzenie szansy dla młodzieży na wejście w rynek pracy,
 - Aktywna osoba, zintegrowana rodzina, odpowiedzialne lokalne środowisko,
 - Zapobieganie niepewności mieszkaniowej,
 - Seniorzy – bezpieczni, aktywni i potrzebni.
- **Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2023**, którego celem głównym jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Polsce.

3. Na poziomie regionalnym do dokumentów programowych w szczególności należą:

- **Dolnośląska Strategia Integracji Społecznej na lata 2021-2030.** Celem głównym Strategii jest dążenie do zapewnienia wysokiej jakości życia opartej na integracji społecznej, lepszym dopasowaniu usług społecznych do potrzeb mieszkańców województwa oraz tworzeniu warunków do harmonijnego rozwoju w życiu indywidualnym i społecznym.
- **Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030** - podchodzi w sposób zintegrowany do określania kierunków rozwoju województwa. Podejście to w spójny sposób uwzględnia politykę społeczno-gospodarczą oraz przestrzenną. Dokument jest zgodny w wymiarze terytorialnym z przyjętymi kierunkami rozwoju określonymi w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego 2030. Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030 zakłada dwa wymiary terytorialne interwencji publicznej: horyzontalny oraz obszarowy. Wymiar horyzontalny obejmuje działania strategiczne, których specyfika i zdiagnozowany zakres oddziaływania nie cechuje się koncentracją terytorialną i realizowany jest przez samorząd województwa na obszarze całego województwa w oparciu o określone kryteria. Wymiar obszarowy obejmuje natomiast działania strategiczne ukierunkowane terytorialnie – skierowane do konkretnych obszarów województwa – Obszarów Strategicznej Interwencji (OSI).
- **Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 SOR (z perspektywą do 2030 r.).** Celem głównym SOR jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Rzeczypospolitej Polskiej przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. Jednym z kluczowych czynników wpływających na realizację tego celu jest zapewnienie skutecznie działającego państwa i instytucji służących wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu, m.in. dzięki cyfrowemu rozwojowi kraju. Oczekiwanym efektem realizacji Strategii będzie wzrost zamożności Polaków oraz zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

4. Inne działania i programy rządowe:

- Wsparcie dla bezrobotnych najbardziej oddalonych od rynku pracy (MRiPS),
- Wsparcie rodzin z dziećmi oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej (MRiPS),
- Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i ubóstwu poprzez wspieranie aktywności organizacji pozarządowych (MRiPS),

- Zasady podlegania ubezpieczeniu społecznemu wobec niektórych rodzajów wykonywania pracy (MRiPS),
- Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych (MRiPS),
- Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego młodzieży (MRiPS/OHP),
- Wspieranie rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej poprzez zapewnienie funkcji socjalnej szkoły (MEN),
- Wsparcie dla opiekunów osób niepełnosprawnych (MRiPS),
- Rozwój sektora ekonomii społecznej (MRiPS),
- Zmiany w systemie pomocy społecznej (MRiPS),
- Pomoc państwa w zakresie dożywiania (MRiPS),
- Program rządowy Rodzina 500+ (MRiPS),
- Program „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego (MRiPS),
- Program rządowy „Za życiem” (MRiPS),
- Program rządowy „Odporność oraz rozwój ekonomii społecznej i przedsiębiorczości społecznej” (MRiPS).

5. Na poziomie lokalnym

- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lubin na lata 2018-2023
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rudna na lata 2023-2030
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Ścinawa na lata 2021-2027
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Lubina na lata 2021 – 2028

III. METODOLOGIA BADAŃ

Przy tworzeniu strategii rozwiązywania problemów społecznych dla powiatu lubińskiego wybrano Metodę Aktywnego Planowania Strategii jako najbardziej odpowiednią dla efektywnego i wielokierunkowego przygotowania kierunków polityki społecznej. Planowanie społeczne oparte na tej metodzie bazuje na bezpośrednich wynikach diagnozy społecznej oraz wiedzy ekspertów.

Przy opracowaniu dokumentu wykorzystano m.in. następujące materiały:

- *Raport o stanie Powiatu Lubińskiego za 2022 r.,*
- *Sprawozdania półroczne i roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach dla poszczególnych gmin,*
- *Oceny zasobów pomocy społecznej dla powiatu lubińskiego,*
- *Ocena zasobów pomocy społecznej dla poszczególnych gmin,*
- *Sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie za 2022 rok wraz z wykazem potrzeb w zakresie pomocy społecznej,*
- *Sprawozdanie z efektów pracy Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej Powiatowego Ośrodka Pieczy Zastępczej w Lubinie,*
- *Sprawozdanie Powiatowego Centrum Opieki i Wychowania w Lubinie,*
- *Dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy w Lubinie,*
- *Dane statystyczne Powiatowego Zespołu do spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Lubinie,*
- *Dane statystyczne z Komendy Powiatowej Policji w Lubinie - sprawozdanie o stanie porządku i bezpieczeństwa w powiecie lubińskim,*
- *Sprawozdanie o stanie porządku i bezpieczeństwa w powiecie lubińskim w roku 2022,*
- *Sprawozdanie Centrum Działań Twórczych w Lubinie,*
- *Informacje od Warsztatów Terapii Zajęciowej funkcjonujących na terenie powiatu lubińskiego tj.:*
 - *WTZ „Przytulisko” w Lubinie,*
 - *WTZ „Kameleon” w Lubinie,*
 - *WTZ „Akademia Życia” w Lubinie,*

- WTZ „Promyk” w Lubinie,
- WTZ „Słoneczko” w Lubinie,
- WTZ „Uśmiech” w Ścinawie.
- Dane statystyczne z Głównego Urzędu Statystycznego – Bank Danych Lokalnych.

Proces konstruowania głównych kierunków polityki społecznej przebiegał według czterech etapów:

Analiza problemów - której celem było zidentyfikowanie głównych grup problemów i kwestii społecznych w powiecie w oparciu o wyniki diagnozy oraz dostępne analizy dotyczące poszczególnych działów polityki społecznej i uporządkowanie ich w związku przyczynowo – skutkowe.

Analiza głównych celów polityki społecznej - które umożliwiły wskazanie i identyfikację strategicznych celów i ich wzajemnej zależności zgodnie z kryterium „cel – środek do jego osiągnięcia”. Celowi generalnemu strategii przypisano cele strategiczne oraz cele operacyjne, a także wskazano działania, które stanowią podstawę do projektowania projektów socjalnych oraz programów szczegółowych.

Określenie wskaźników realizacji - które umożliwiły wskazanie stopnia realizacji założonych celów w poszczególnych dziedzinach polityki społecznej. Założono, iż wskaźniki realizacji wskazują zakładaną wartość do osiągnięcia w horyzoncie czasowym do 2030 roku. Niemniej monitoring i ewaluacja stopnia realizacji będzie dokonywana nie rzadziej niż raz w roku. Ze względu na fakt, że strategia będzie obowiązywała od 2024 roku pierwsza cenzura ewaluacyjna zostanie dokonana w roku 2025.

Określenie ram finansowych - określenie ram finansowych na poziomie celów strategicznych. Zastrzega się możliwość dokonywania korekt ram finansowych ze względu na różną dostępność środków finansowych własnych oraz zewnętrznych z uwagi na fakt, iż określone ramy finansowe opierają się wyłącznie na prognozie finansowej, która może ulec zmianie.

Wychodząc naprzeciw problemom, władze samorządowe realizujące zadania własne wynikające z wielu ustaw i rozporządzeń, przeprowadziły proces planowania społecznego: od inwentaryzacji zjawisk i problemów społecznych poprzez ich diagnozę do Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, która stanowi wyznacznik i podstawę do dalszego planowania społecznego w postaci gminnych programów i projektów z zakresu polityki społecznej.

Naczelną przesłanką przygotowania strategii była koncepcja zrównoważonego rozwoju społecznego i aktywnej polityki społecznej. Ta pierwsza nakazuje brać pod uwagę w trakcie planowania społecznego wszystkie obszary polityki społecznej. Natomiast aktywna polityka społeczna oznacza opracowanie i wdrażanie wygenerowanych w procesie planowania społecznego aktywnych form oddziaływania na zidentyfikowane grupy problemowe.

IV. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W POWIECIE

1) OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA POWIATU LUBIŃSKIEGO

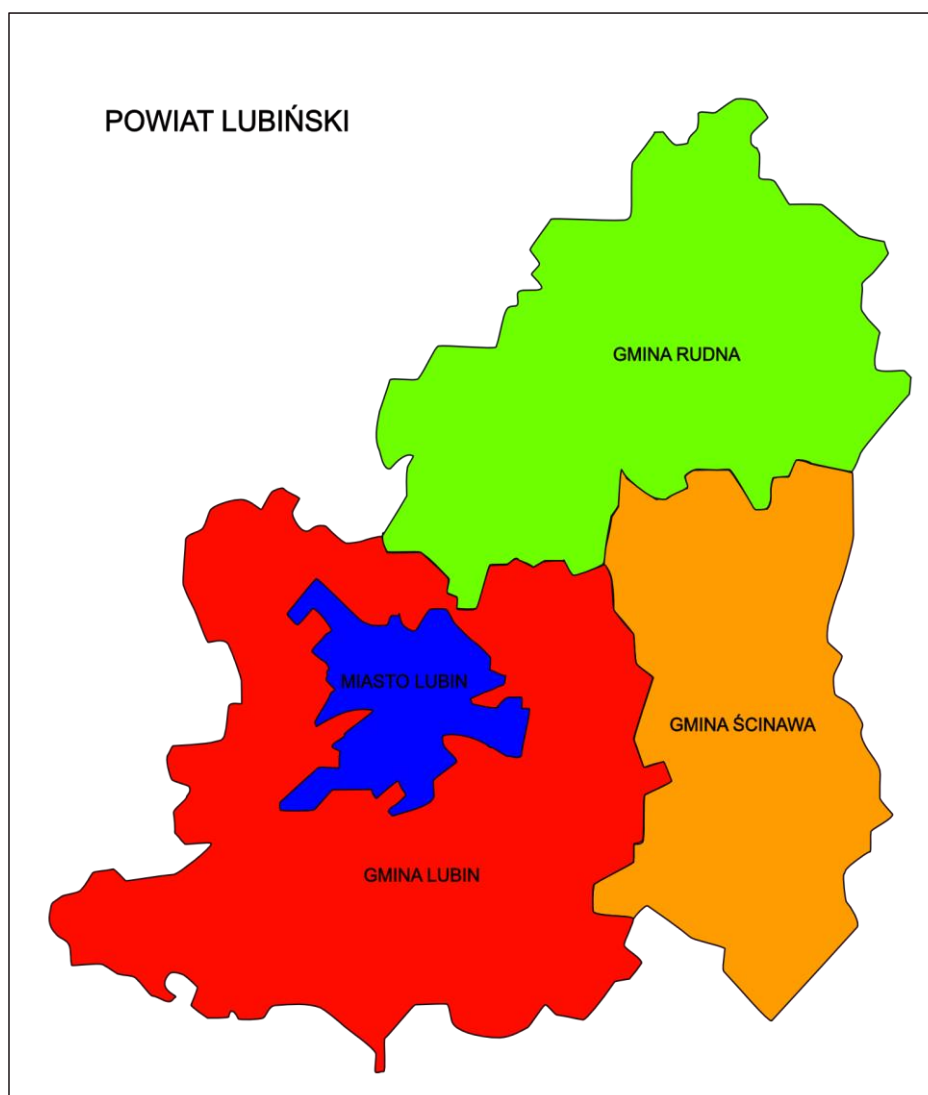
Powiat lubiński położony jest w północnej części województwa dolnośląskiego, został utworzony w 1999 roku w ramach reformy administracyjnej. Siedzibą jego władz jest Miasto Lubin. Powiat graniczy z pięcioma innymi powiatami: legnickim, wołowskim, górowskim, głogowskim i polkowickim. Jego powierzchnia wynosi 712 km². W jego skład wchodzi dwie gminy wiejskie: Lubin i Rudna, jedna miejsko-wiejska: Ścinawa oraz Miasto Lubin.

Mapa 1. Powiat lubiński i powiaty z nim graniczące

Źródło: opracowanie własne

Mapa 2. Podział administracyjny powiatu lubińskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

2) STRUKTURA DEMOGRAFICZNA

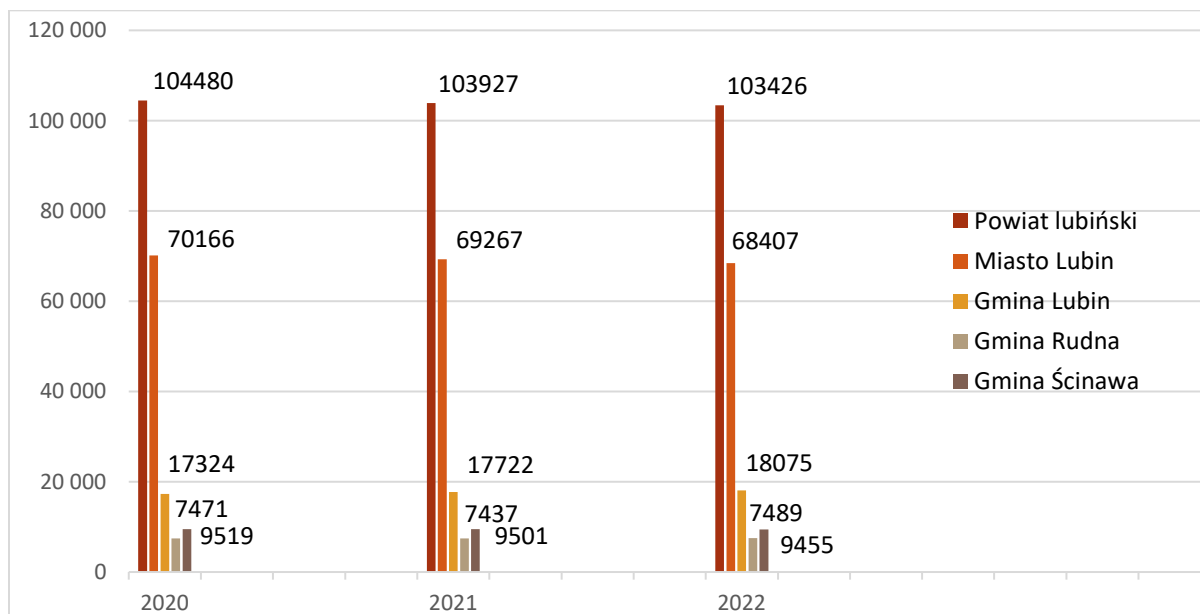
Określenie struktury demograficznej danej jednostki terytorialnej jest podstawą do diagnozowania zjawisk społecznych na jej terenie. Wiedza o mieszkańcach powiatu oraz poszczególnych gmin i jego szczegółowa charakterystyka w podziale na płeć, wiek, wykształcenie, czy inne kategorie osób, jest wyznacznikiem przyszłych dokumentów polityki społecznej, jakie muszą powstać na wymienionym obszarze. Tylko profesjonalna diagnoza zasobów ludzkich pozwala określić rozwój kapitału ludzkiego i społecznego, a w przyszłości pomoże osiągnąć wyższy stopień zorganizowania społeczeństwa obywatelskiego.

W pierwszej części diagnozy dotyczącej struktury ludności powiatu lubińskiego zostanie przedstawiona ogólna charakterystyka mieszkańców, pod kątem liczby ludności, liczby urodzeń, zgonów oraz zostanie przedstawiony przyrost naturalny.

OGÓLNA LICZBA MIESZKAŃCÓW

Jak przedstawiono na poniższym wykresie, liczba mieszkańców powiatu uległa zmniejszeniu w latach 2020-2022. Wg stanu na dzień 31.12.2022 roku wynosiła 103 426 osób. Przewagę w powiecie stanowią kobiety – ich udział wyniósł 52,0 % w 2022 roku.

Wykres 1. Liczba mieszkańców powiatu lubińskiego oraz gmin w powiecie lubińskim w latach 2020-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS- Bank Danych Lokalnych

Tabela 1. Liczba mieszkańców oraz udział procentowy mieszkańców powiatu lubińskiego w latach 2020-2022 wg płci

Jednostka	mężczyźni						kobiety					
	2020 rok		2021 rok		2022 rok		2020 rok		2021 rok		2022 rok	
	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%
Powiat lubiński	50 302	48,1	49 984	48,1	49 689	48,0	54 178	51,9	53 943	51,9	53 737	52,0
Miasto Lubin	33 204	47,3	32 725	47,2	32 281	47,2	36 962	52,7	36 542	52,8	36 126	52,8
Gmina Lubin	8 699	50,2	8 881	50,1	9 044	50,0	8 625	49,8	8 841	49,9	9 031	50,0
Gmina Rudna	3 698	49,5	3 678	49,5	3 698	49,4	3 773	50,5	3 759	50,5	3 791	50,6
Gmina Ścinawa	4 701	49,4	4 700	49,5	4 666	49,3	4 818	50,6	4 801	50,5	4 789	50,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS- Bank Danych Lokalnych

Liczba mieszkańców Miasta Lubin stanowiła udział 66,1% mieszkańców powiatu. Kolejno 17,5% to udział mieszkańców Gminy Lubin. Najmniejsze miejscowości pod względem liczby mieszkańców to Gmina Ścinawa z udziałem 9,1% i Gmina Rudna – 7,2%. Wg danych GUS, w powiecie lubińskim, w tym w Mieście Lubin, a także w Gminie Ścinawa nastąpił spadek liczby mieszkańców. W powiecie liczba zmniejszyła się o 1054 osoby, w tym w Mieście Lubin o 1759, a w Gminie Ścinawa o 64 osoby. Natomiast w badanych latach w Gminie Lubin i w Gminie Rudna nastąpiło zwiększenie się liczby mieszkańców - w Gminie Lubin o 751 osób, a w Gminie Rudna o 18 osób.

Tabela 2. Liczba mieszkańców powiatu lubińskiego w latach 2020-2022

Jednostka	2020 rok		2021 rok		2022 rok	
	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%
Powiat lubiński	104 480	100,0	103 927	100,0	103 426	100,0
Miasto Lubin	70 166	67,2	69 267	66,6	68 407	66,1
Gmina Lubin	17 324	16,6	17 722	17,1	18 075	17,5
Gmina Rudna	7 471	7,1	7 437	7,2	7 489	7,2
Gmina Ścinawa	9 519	9,1	9 501	9,1	9 455	9,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS- Bank Danych Lokalnych

URODZENIA, ZGONY, PRZYROST NATURALNY

Ważnym zagadnieniem dotyczącym diagnozy mieszkańców powiatu lubińskiego jest określenie przyrostu naturalnego dla poszczególnych gmin oraz jego dynamika w latach 2020-2022. Przyrost naturalny to różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów w danym okresie. Wartość dodatnia oznacza liczbę urodzeń przewyższającą liczbę zgonów, ujemna – odwrotnie. Wartości wskaźnika przyrostu naturalnego w stosunku do 1000 mieszkańców określa Współczynnik Przyrostu Naturalnego.

Wg danych Głównego Urzędu Statystycznego w powiecie lubińskim urodziło się w 2020 roku 922 dzieci, a w 2022 roku – 731 dzieci. W latach 2020-2022 liczba urodzeń zmniejszyła się o 191. Liczba zgonów wyniosła 1277 w 2020 roku, natomiast w 2022 roku liczba zgonów zmniejszyła się do 1195. Dla powiatu lubińskiego przyrost naturalny był ujemny. W 2022 roku wyniósł $PN=-464$. We wszystkich gminach w powiecie przyrost naturalny był ujemny, co pokazuje poniższa tabela.

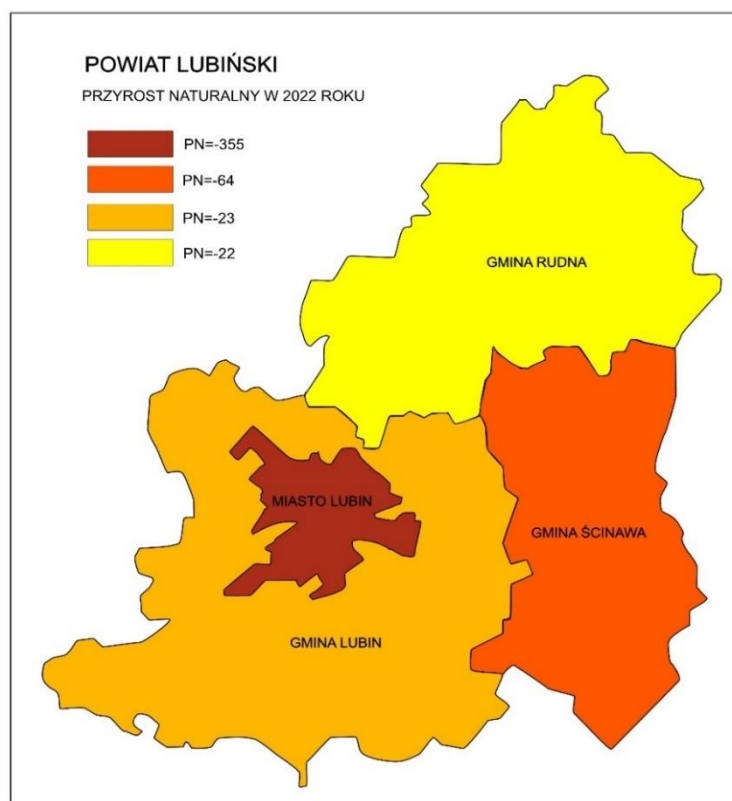
Tabela 3. Liczba urodzeń, zgonów oraz przyrost naturalny w gminach powiatu lubińskiego w latach 2020-2022

Jednostka	Urodzenia żywe			Zgony ogółem			Przyrost naturalny		
	ogółem			ogółem			ogółem		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Powiat lubiński	922	903	731	1 227	1 420	1 195	-305	-517	-464
Miasto Lubin	650	605	487	880	1 050	842	-230	-445	-355
Gmina Lubin	147	149	114	142	158	137	5	-9	-23
Gmina Rudna	54	71	65	90	86	87	-36	-15	-22
Gmina Ścinawa	71	78	65	115	126	129	-44	-48	-64

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS – Bank Danych Lokalnych

Porównując wartości Wskaźnika Przyrostu Naturalnego dla całego województwa dolnośląskiego, należy stwierdzić, że w niemal wszystkich powiatach odnotowano wartości ujemne. Tylko w powiecie wrocławskim wskaźnik ten był dodatni. Najniższe wartości zanotowano w 2022 roku w powiatach kłodzkim i świdnickim.

Mapa 3 Przyrost naturalny w powiecie lubińskim w 2022 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS – Bank Danych Lokalnych

**Tabela 4. Wskaźnik Przyrostu Naturalnego dla powiatów województwa dolnośląskiego
w latach 2020-2022**

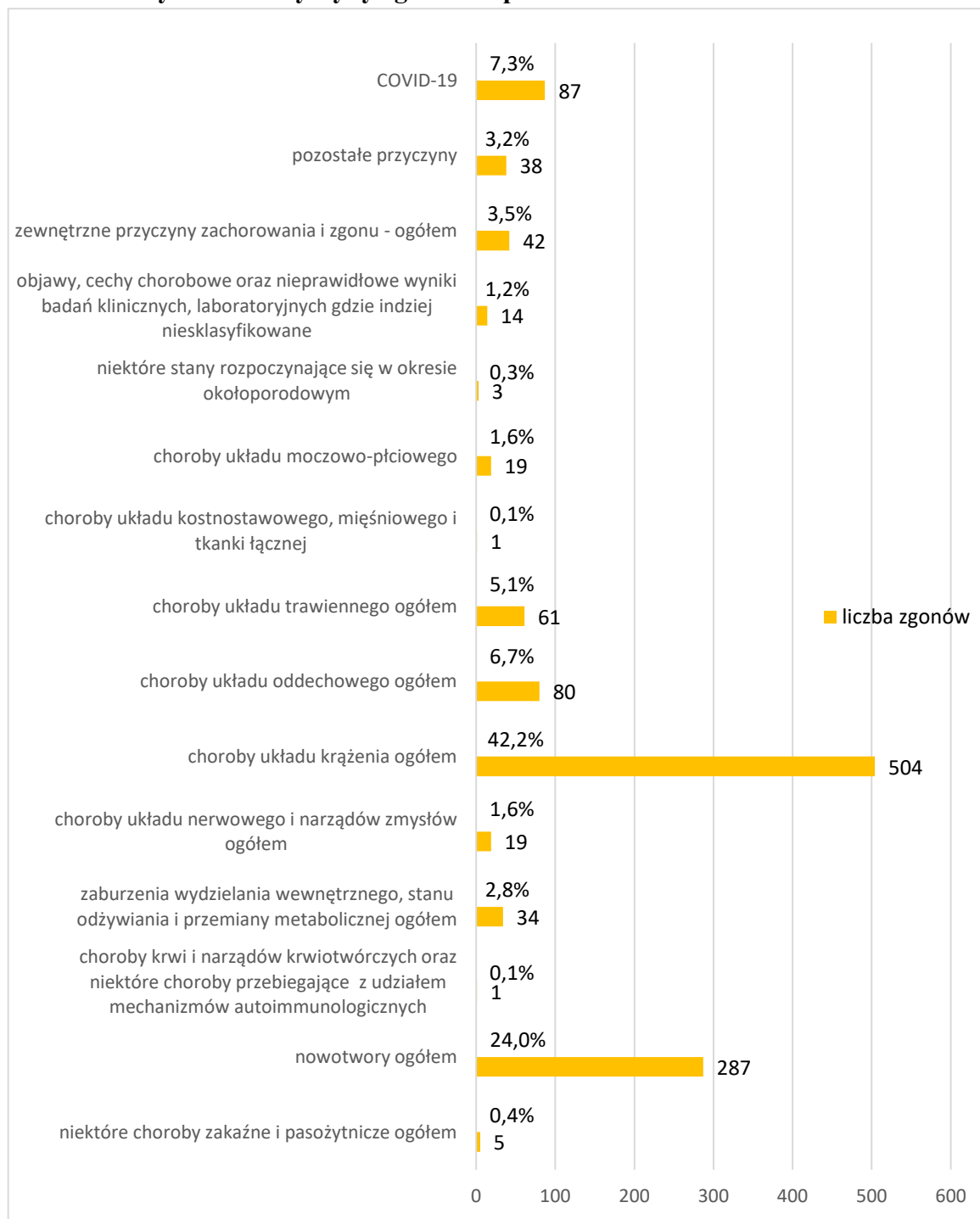
Nazwa	Przyrost naturalny		
	ogółem		
	2020	2021	2022
Powiat bolesławiecki	-317	-496	-361
Powiat dzierzoniowski	-777	-942	-888
Powiat głogowski	-327	-357	-338
Powiat górowski	-182	-201	-249
Powiat jaworski	-277	-362	-287
Powiat karkonoski	-480	-599	-558
Powiat kłodzki	-1 392	-1 753	-1 527
Powiat legnicki	-251	-296	-268
Powiat lubański	-352	-401	-359
Powiat lubiński	-305	-517	-464
Powiat lwówecki	-315	-443	-338
Powiat milicki	-172	-157	-210
Powiat oleśnicki	-252	-386	-299
Powiat oławski	-148	-202	-134
Powiat polkowicki	-153	-276	-115
Powiat strzeliński	-225	-264	-191
Powiat średzki	-130	-162	-72
Powiat świdnicki	-935	-1 149	-984
Powiat trzebnicki	-210	-264	-284
Powiat wałbrzyski	-467	-571	-492
Powiat wołowski	-213	-313	-253
Powiat wrocławski	718	614	523
Powiat ząbkowicki	-574	-611	-614
Powiat zgorzelecki	-710	-898	-675
Powiat złotoryjski	-266	-325	-289
Powiat m. Jelenia Góra	-678	-790	-765
Powiat m. Legnica	-471	-646	-507

Powiat m. Wrocław	-624	-1 358	-929
-------------------	------	--------	------

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS – Bank Danych Lokalnych

Najczęstsze przyczyny zgonów w powiecie lubińskim w 2022 roku to choroby układu krążenia, stanowiące 42,2% ogółu zgonów. Pozostałe przyczyny wymieniane przez Główny Urząd Statystyczny to m.in. nowotwory stanowiące 24,0% oraz COVID-19, stanowiący 7,3%.

Wykres 2. Przyczyny zgonów w powiecie lubińskim w 2022 roku

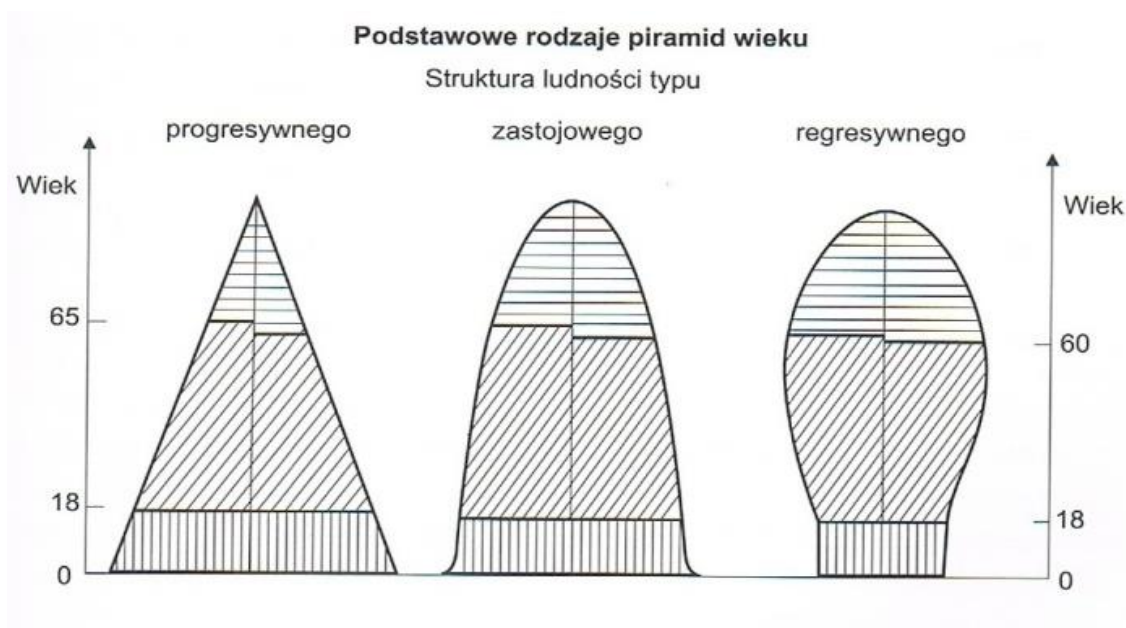
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS – Bank Danych Lokalnych

MODEL STRUKTURY WIEKU

Dokonując analizy demograficznej określonej zbiorowości należy także brać pod uwagę odniesienie jej układu do modelu struktury ludności zwanego piramidami wieku. Uwzględniając liczbę urodzeń i zgonów na danej przestrzeni geograficznej mamy do czynienia z 3 typami struktury wieku (Sundbarg): **typ progresywny**, jest kształtowany przez wysoką liczbę urodzeń, jest to populacja o wzrastającej liczbie ludności; **typ zastoju**, występuje w populacjach charakteryzujących się jednakowymi liczbami urodzeń i zgonów, w rezultacie ogólna liczba ludności nie ulega zmianie; **typ regresywny** pojawia się przy malejącej liczbie urodzeń.

Biorąc pod uwagę powyższy model, powiat lubiński zakwalifikowano do typu regresywnego, na który wskazuje zmniejszanie się liczby ludności oraz ujemny ogólny wskaźnik przyrostu naturalnego.

Wykres 3. Modele struktury ludności według płci i wieku

Źródło: opracowanie własne na podstawie J.Z Holzer: Demografia. Warszawa 2003

LICZBA MIESZKAŃCÓW WG EKONOMICZNYCH GRUP WIEKOWYCH

Kolejna część analiz dotyczyła podziału mieszkańców powiatu lubińskiego na ekonomiczne grupy wiekowe tj. **wiek przedprodukcyjny**, czyli osoby młode do 17 roku życia, **wiek produkcyjny**, czyli kobiety od 18 do 59 roku życia oraz mężczyźni od 18 do 64 roku życia i **wiek poprodukcyjny**, w przypadku kobiet powyżej 60 roku życia i mężczyzn powyżej 65 roku życia.

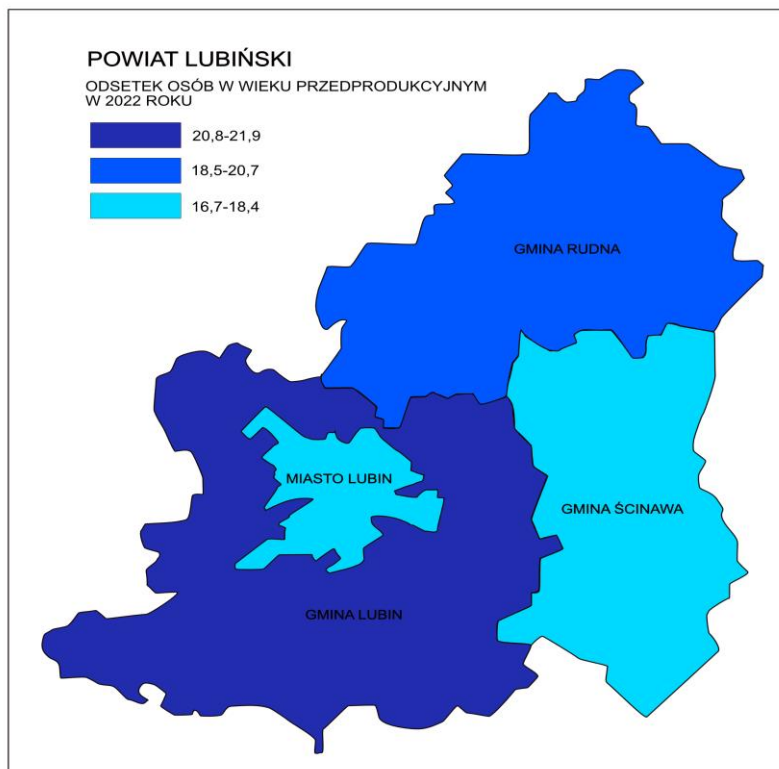
Wg danych Głównego Urzędu Statystycznego udział procentowy osób w wieku przedprodukcyjnym zamieszkałych na terenie powiatu wyniósł blisko 18,0% w badanych latach 2020-2022. Z kolei udział osób w wieku poprodukcyjnym wynosił 25,3%. W przypadku dużej różnicy pomiędzy liczbą osób młodych a liczbą osób starszych, przy większym odsetku osób starszych, społeczeństwo określane jest jako „stare demograficznie”.

Szybkie starzenie się społeczeństwa, spowoduje większe nakłady finansowe oraz konieczność rozwoju obowiązkowych usług pomocowych dedykowanych seniorom. Większej koncentracji uwagi będzie wymagała także działalność w sektorach ochrony zdrowia i pomocowym, które staną wobec poważnych i potęgujących się problemów związanych z długotrwałą opieką nad ludźmi starszymi i sędziwymi. Wypada podkreślić, że w przyszłości ludzie starsi będą mieli w swoim otoczeniu mniejsze rodziny, a więc węższy będzie też krąg najbliższych potencjalnych „pomocników” w rozwiązywaniu problemów dnia codziennego. Najprawdopodobniej nastąpi więc zwiększenie zapotrzebowania na pracę w sektorze usług opiekuńczych, których będą udzielać ludzie młodzi oraz same osoby starsze (np. pomoc sąsiadka). Pomimo tego, że poprawa stanu zdrowia seniorów wpłynie na wydłużenie ich samodzielności, to większego znaczenia nabierze opieka w końcowej fazie życia¹.

Analiza danych wskazała, że wszystkie gminy w powiecie są „stare demograficznie”. Struktura wieku wskazuje również na niski odsetek osób w wieku produkcyjnym, co oznacza „mało rąk do pracy”. Najlepszą sytuację demograficzną ma Gmina Lubin, z najwyższym udziałem osób w wieku produkcyjnym w 2022 roku i z najniższym w całym powiecie osób starszych. Z kolei najgorszą sytuację demograficzną ma Miasto Lubin i Gmina Ścinawa, gdyż tu udział osób młodych jest stosunkowo najmniejszy – 16,7% dla Miasta i 17,7% dla Gminy Ścinawa w 2022 roku, a największy jest odsetek osób starszych – w Mieście Lubin 28,4% i w Gminie Ścinawa – 24,4% w 2022 roku. Zarówno w powiecie jak i w poszczególnych gminach obserwuje się ciągły wzrost odsetka osób starszych w badanych latach. Szczegóły dotyczące sytuacji demograficznej przedstawiają poniższe tabele oraz mapy.

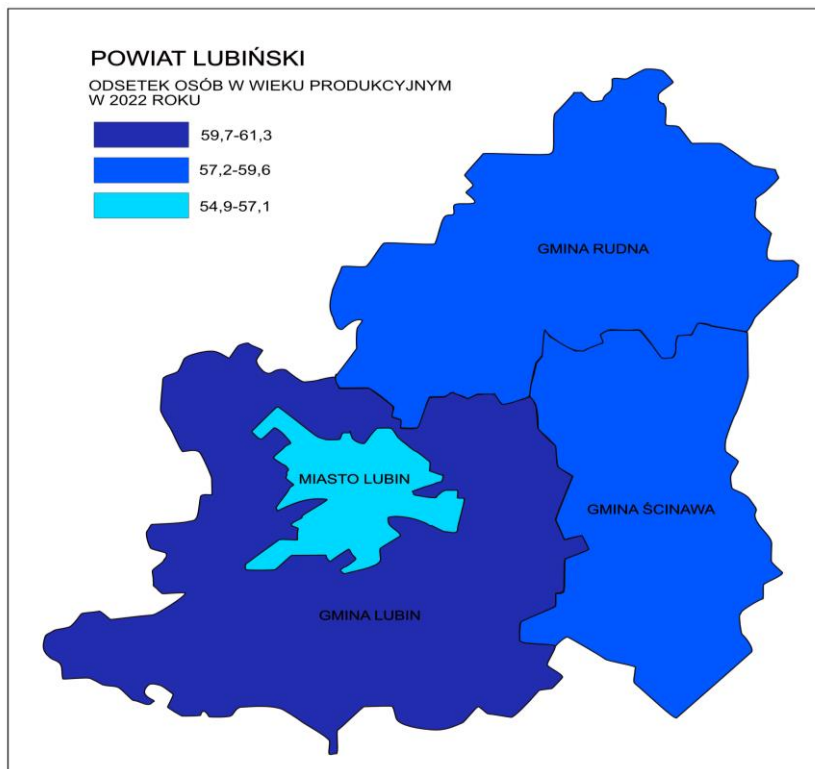
¹ Dr Michał Kubiak, Instytut Politologii Uniwersytet Gdański, Współczesne problemy demograficzne w aspekcie społeczno-gospodarczym. Źródło: <http://ur.edu.pl/pliki/Zeszyt16/14.pdf>

**Mapa 4. Udział procentowy osób w wieku przedprodukcyjnym w powiecie lubińskim
w 2022 roku**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

**Mapa 5. Udział procentowy osób w wieku produkcyjnym w powiecie lubińskim
w 2022 roku**

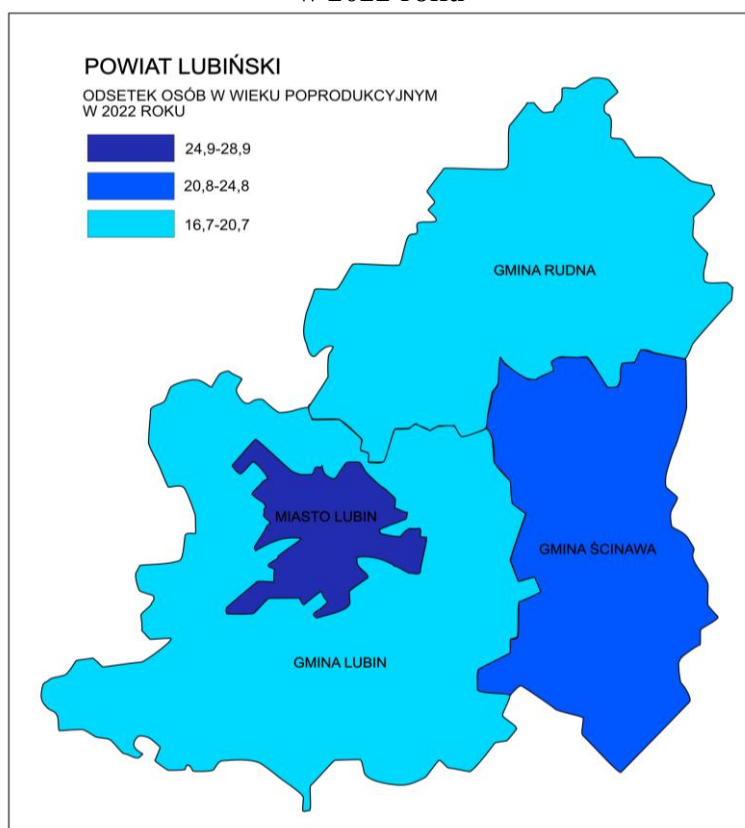
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

**Tabela 5. Ekonomiczne grupy wiekowe mieszkańców gmin powiatu lubińskiego w latach
2020-2022**

Jednostka	Wiek przedprodukcyjny						Wiek produkcyjny						Wiek poprodukcyjny					
	2020		2021		2022		2020		2021		2022		2020		2021		2022	
	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%
Powiat lubiński	18 695	17,9	18 807	18,1	18 599	18,0	60 205	57,6	59 282	57,0	58 619	56,7	25 580	24,5	25 838	24,9	26 208	25,3
Miasto Lubin	11 654	16,6	11 653	16,8	11 414	16,7	39 377	56,1	38 390	55,4	37 589	54,9	19 135	27,3	19 224	27,8	19 404	28,4
Gmina Lubin	3 854	22,2	3 945	22,3	3 965	21,9	10 645	61,4	10 859	61,3	11 084	61,3	2 825	16,3	2 918	16,5	3 026	16,7
Gmina Rudna	1 532	20,5	1 529	20,6	1 551	20,7	4 534	60,7	4 472	60,1	4 467	59,6	1 405	18,8	1 436	19,3	1 471	19,6
Gmina Ścinawa	1 655	17,4	1 680	17,7	1 669	17,7	5 649	59,3	5 561	58,5	5 479	57,9	2 215	23,3	2 260	23,8	2 307	24,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

**Mapa 6. Udział procentowy osób w wieku poprodukcyjnym w powiecie lubińskim
w 2022 roku**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

MIESZKAŃCY POWIATU W WIEKU POWYŻEJ 85 ROKU ŻYCIA

Zjawisko starzenia się ludności będzie się pogłębiać, dlatego też należy podejmować działania mające na celu pomoc osobom w wieku sędziwym w ich życiu codziennym, w ich integracji ze społeczeństwem, jak również podejmować inicjatywy będące przeciwdziałaniem ich marginalizacji.

Udział procentowy osób w wieku powyżej 85 lat w powiecie lubińskim w stosunku do ogółu mieszkańców wynosił 1,7% w 2020 roku. Zwiększył się on do 1,8% w 2022 roku. Wyższy wskaźnik niż w powiecie uzyskało w 2022 roku Miasto Lubin tj. 1,9% oraz Gmina Ścinawa tj. 2,1%. Najmniejszy wskaźnik osiągnęła Gmina Lubin – 1,3%.

Tabela 6. Ludność powiatu lubińskiego w wieku powyżej 85 lat w latach 2020-2022

Jednostka	Liczba osób w wieku 85 lat i więcej			Udział % osób w wieku 85 lat w stosunku do ogółu mieszkańców		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Powiat lubiński	1769	1831	1844	1,7	1,8	1,8
Miasto Lubin	1184	1251	1282	1,7	1,8	1,9
Gmina Lubin	252	246	233	1,5	1,4	1,3
Gmina Rudna	145	144	135	1,9	1,9	1,8
Gmina Ścinawa	188	190	194	2,0	2,0	2,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

WSPÓŁCZYNNIK WSPARCIA MIĘDZYPOKOLENIOWEGO

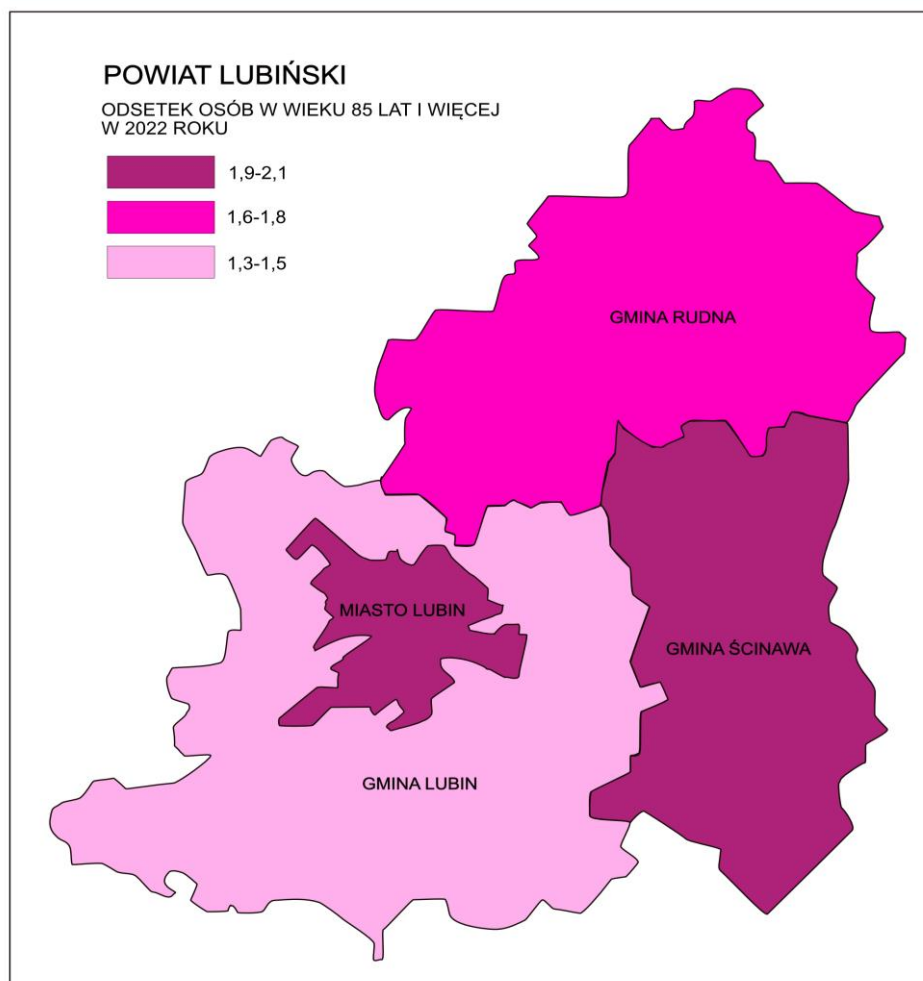
Do prezentacji relacji międzypokoleniowych pomiędzy osobami najstarszymi a ich dziećmi, służy współczynnik wsparcia międzypokoleniowego wskazujący, ile osób w wieku powyżej 85 lat przypada na 100 osób w wieku 50-64. W gminach, gdzie zmniejsza się dzietność, wartość tego wskaźnika będzie narastać, co stwarza wyzwania dla polityki społecznej, przy zapewnianiu opieki i świadczeń dla osób w wieku najstarszym.

**Tabela 7. Współczynnik wsparcia międzypokoleniowego w powiecie lubińskim w latach
2020-2022**

Jednostka	Udział mieszkańców w wieku 50-64 lat	Udział mieszkańców w wieku 85 i więcej	Współczynnik Wsparcia Międzypokoleniowego
Powiat lubiński	18,3	1,8	9,8
Miasto Lubin	17,4	1,9	10,8
Gmina Lubin	19,3	1,3	6,7
Gmina Rudna	20,2	1,8	8,9
Gmina Ścinawa	21,0	2,1	9,8

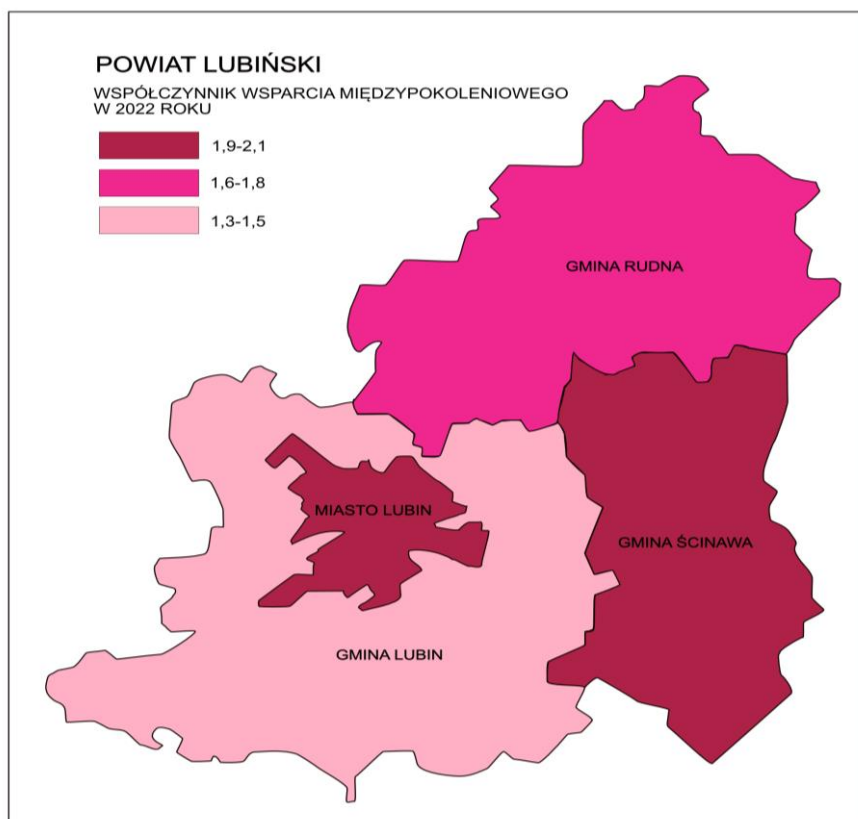
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

**Mapa 7. Udział ludności w wieku powyżej 85 lat wśród mieszkańców poszczególnych
gmin powiatu lubińskiego w roku 2022**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Mapa 8. Współczynnik Wsparcia Międzypokoleniowego w poszczególnych gminach powiatu lubińskiego w roku 2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

3) SYSTEM EDUKACJI

Edukacja, rozumiana jako wykształcenie i wychowanie, nauka oraz zdobywanie wiedzy i umiejętności, pełni zasadniczą rolę w rozwoju człowieka. Jest procesem trwającym od młodości, sposobem na podniesienie jakości zasobów ludzkich, a tym samym poziomu konkurencyjności gospodarki i przyspieszenia tempa rozwoju gospodarczego.

Dane dotyczące systemu edukacji w powiecie lubińskim, zostały opracowane na podstawie Systemu Informacji Oświatowej (SIO), Banku Danych Lokalnych (GUS) oraz Raportu o stanie powiatu za 2022 rok. Wg danych z raportu (...) w 2022 roku powiat lubiński był organem prowadzącym dla niżej wymienionych szkół i placówek oświatowych:

- I Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika w Lubinie,
- II Liceum Ogólnokształcące w Lubinie,
- Zespół Szkół Nr 1 im. prof. Bolesława Krupińskiego w Lubinie,
- Zespół Szkół Nr 2 im. Jana Wyżykowskiego w Lubinie,
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Przyjaciół Dzieci w Szklarach Górnych,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Lubinie.

**Tabela 8. Liczba szkół dla których organem prowadzącym jest powiat lubiński
w 2022 roku**

Nazwa jednostki	Ty szkoły/profil	Liczba oddziałów		Liczba uczniów	
		2021/2022	2022/2023	2021/2022	2022/2023
I Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika w Lubinie	Liceum ogólnokształcące	20	21	649	705
II Liceum Ogólnokształcące w Lubinie	Liceum ogólnokształcące	22	24	728	801
Zespół Szkół Nr 1 im. prof. Bolesława Krupińskiego w Lubinie	Technikum Nr 1 im. prof. Bolesława Krupińskiego w Lubinie	26	25	779	735
	Branżowa Szkoła I Stopnia Nr 1 w Lubinie	13	12	316	348
Zespół Szkół Nr 2 im. Jana Wyżykowskiego w Lubinie	III Liceum Ogólnokształcące	7	8	199	240
	Technikum Nr 2 w Lubinie	28	30	844	921
	Branżowa Szkoła I Stopnia Nr 2 w Lubinie	2	4	64	126
Specjalny Ośrodek Szkolno- Wychowawczy im. Przyjaciół Dzieci w Szklarach Górnych	Szkoła Podstawowa Specjalna	11	25	65	143
	Branżowa Szkoła I Stopnia Specjalna	2	2	17	23
	Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy	3	9	17	42
Zespół Szkół i Placówek Oświatowych w Lubinie	Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 6 im. Marii Konopnickiej dla Dzieci Niepełnosprawnych Intelktualnie w Stopniu Lekkim, Umiarkowanym i Znacznym	13	-	67	-
	Branżowa Szkoła I Stopnia Specjalna	2	-	23	-
	Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy	5	-	24	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie System Informacji Oświatowej (sio.gov.pl)

Na terenie powiatu lubińskiego funkcjonują następujące placówki oświatowe:

- 25 przedszkoli;
- 26 szkół podstawowych;
- 12 liceów ogólnokształcących;

- 6 techników;
- 5 szkół branżowych.

Ponadto w Mieście Lubin działają cztery poradnie psychologiczno-pedagogiczne, w tym jedna prowadzona przez powiat lubiński.

Tabela 9. Liczba szkół dla dzieci i młodzieży w powiecie lubińskim

Typ placówki	Miasto Lubin	Gmina Lubin	Gmina Rudna	Gmina Ścinawa	Powiat Lubiński	Liczba uczniów Powiatu Lubińskiego
Przedszkola	20	2	2	1	25	3767
Szkoły podstawowe	16	6	2	2	26	8488
Licea Ogólnokształcące	12	0	0	0	12	2978
Technika	5	0	1	0	6	2314
Branżowe szkoły I stopnia	4	0	1	0	5	711

Źródło: opracowanie własne na podstawie System Informacji Oświatowej (sio.gov.pl) z dnia 20.10.2023 r.

4) DOSTĘP DO KULTURY, SPORTU I REKREACJI

Kultura jest jednym z podstawowych czynników rozwoju regionu w odniesieniu do rozwoju ekonomicznego, wyrównywania szans, kapitału intelektualnego, oraz w aspekcie zwiększenia atrakcyjności jednostek kultury i sztuki. Kultura należy również do podstawowych punktów odniesienia w określeniu funkcji oraz znaczenia miast, a także wsi w układach przestrzennych, społecznych oraz ekonomicznych. Działalność i rozwój ośrodków kultury powinny być początkowym ogniwem w rozwoju społeczno-gospodarczym danego regionu. Dostęp do kultury wszystkich mieszkańców regionu, stanowi jeden z ważniejszych mierników szans oraz możliwości rozwoju społecznego i kulturowego.

Mieszkańcy powiatu lubińskiego posiadają szeroki dostęp do oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej m. in. w następujących instytucjach kultury:

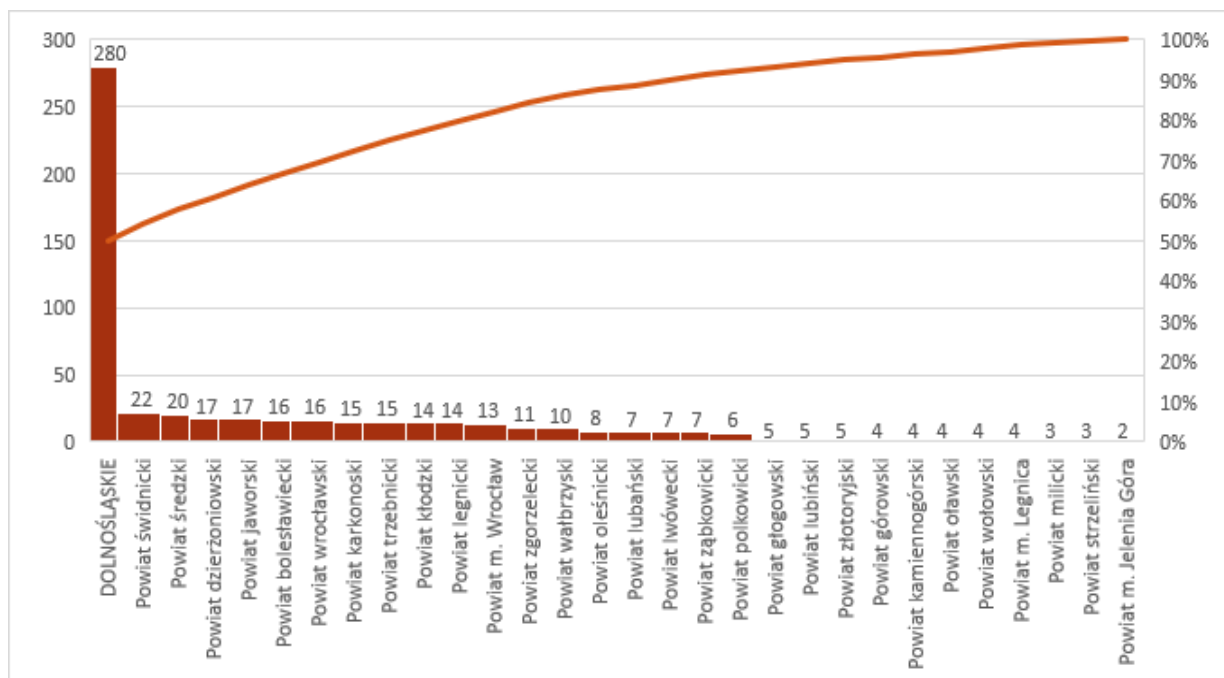
- **Regionalne Centrum Sportowe Sp. z o.o.** - obiekt wielofunkcyjny o charakterze sportowo-rozrywkowym wyposażony jest w nowoczesną arenę sportową, sale konferencyjne i szkoleniowe, boiska treningowe i korty do gry w squasha. Obiekt jest w pełni przystosowany do obsługi osób niepełnosprawnych.
- **Inkubatory Przedsiębiorczości w Lubinie** - są podmiotami z nowoczesną infrastrukturą biurowo-konferencyjną, których głównym celem jest wspieranie rozwoju mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw, poprzez organizowanie targów, seminariów, konferencji oraz innych wydarzeń sprzyjających nawiązywaniu kontaktów biznesowych.
- **Centrum Kultury „Muza” w Lubinie** - w obiekcie funkcjonuje kino „Muza” z dwiema salami. W dużej sali prezentowane są spektakle teatralne i kabarety, odbywają się także koncerty. Funkcjonują profesjonalnie wyposażone sale konferencyjne oraz sale do zajęć artystycznych. Na terenie Centrum Kultury działa Restauracja Klub Pod Muzami z małą sceną, na której również odbywają się koncerty oraz dodatkową salą bankietową. Teren całego obiektu jest przystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych, działa bezprzewodowy, bezpłatny Internet.
- **Muzeum Historyczne w Lubinie** - odgrywa istotną rolę w dziedzictwie kulturowym miasta i jego okolic poprzez szeroko pojętą działalność kulturalną, naukową, wydawniczą oraz edukacyjną. Muzeum posiada cztery lokalizacje, w których prezentowane są m. in. wystawy, a także organizowane są muzealne wydarzenia.
- **Narodowa Orkiestra Dęta z siedzibą w Lubinie** – pierwsza w Polsce orkiestra symfoniczna prezentująca repertuar muzyki klasycznej, filmowej, rozrywkowej i popowej. Celem Narodowej Orkiestry Dętej jest m. in. upowszechnianie muzyki i ochrona muzycznego dziedzictwa.
- **Ośrodek Kultury Gminy Lubin** - działa na terenie gminy Lubin oraz w świetlicach wiejskich, w których mieszkańcy gminy mają zapewnioną możliwość rozwoju zainteresowań, pasji oraz tworzenia różnorodnych projektów.
- **Centrum Kultury Gminy Rudna** - w Centrum działa wiele zespołów i sekcji, które oferują różnorodne formy aktywności. Wśród nich znajdują się zespoły folklorystyczne, dziecięcy zespół mażorettek, zespół rockowy, sekcja motocyklowa, koła zainteresowań oraz pracownia ceramiczna i tkacka. Organizowane są różnego rodzaju wydarzenia m.in.

imprezy integrujące społeczność lokalną, promowanie kultury i tradycji oraz zapewnienie rozrywki i atrakcji dla mieszkańców.

- **Centrum Turystyki i Kultury w Ścinawie** - realizuje zadania w dziedzinie upowszechniania kultury, sztuki, wiedzy i nauki, wychowania i edukacji, rekreacji i turystyki, których celem jest pobudzanie społeczności gminy do aktywnego uczestnictwa w życiu kulturowym.

Na terenie powiatu funkcjonuje ponadto instytucja pn. **Centrum Działań Twórczych w Lubinie**, prowadzona przez powiat lubiński. W 2022 roku zadania z zakresu kultury realizowane były poprzez zajęcia oraz wydarzenia artystyczne stałe i okazjonalne. Ze stałych warsztatów Centrum Działań Twórczych w Lubinie w każdym miesiącu z oferty 37 zajęć (joga, malarstwo, rysunek, pracownia plastyczna Multi Coolti, fotografia cyfrowa warsztaty teatralne, zajęcia rytmiczno-taneczne dla dzieci, hip-hop/jazz, indywidualne zajęcia nauki gry na instrumentach, warsztaty wokalne, witraż, batik, pilates, sitodruk, twórcza fotografia dla osób niepełnosprawnych) korzystało prawie 500 osób tygodniowo. Z zajęć zorganizowanych dla dzieci podczas ferii zimowych i wakacji w ramach oferty „Twórczych ferii” i „Twórczych wakacji” skorzystało łącznie 180 dzieci. W ramach klubu „Help” były prowadzone korepetycje z przedmiotów szkolnych dla podopiecznych z Powiatowego Ośrodka Pieczy Zastępczej w Lubinie. Z pomocy 6 wolontariuszy, skorzystało 25 wychowanków pieczy zastępczej w wieku szkolnym. Z oferty ponad 20 wydarzeń kulturalnych (koncertów, wystaw, wernisaży, pokazów, konkursów, warsztatów) skorzystało ponad 4500 mieszkańców powiatu. W czterech wydarzeniach plenerowych (II Festiwal Piosenki Przedszkolnej „Dziecięce brzmienie”, „Dziecinada w trasie”, II Piknik artystyczny „Targowisko sztuki”, „II Folkowe Pożegnanie Lata – ŚPIEWAJĄCE DINOZAURY”), wzięło udział prawie 2500 osób. Dzięki współpracy z organizacjami pozarządowymi (Fundacją „Kulturolubni”), w 2022 roku CDT w Lubinie zorganizowało projekty kulturalne tj. „Kulturolubny Lubin”, „Sztuka Ulicy, Sztuka Na Ulice! Warsztaty Street Art Dla Dzieci I Młodzieży!”, „Pociągiem do kultury!”, w których wzięły udział 682 osoby.

**Wykres 4. Liczba obiektów typu: centra, domy, ośrodki kultury, kluby i świetlice
w powiecie lubińskim w 2022 roku**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na terenie powiatu lubińskiego funkcjonuje 18 bibliotek publicznych. Wg danych Głównego Urzędu Statystycznego liczba ludności przypadająca na 1 placówkę biblioteczną, łącznie z punktami bibliotecznymi ujętymi zgodnie z siedzibą jednostki macierzystej, w powiecie lubińskim wyniosła w 2022 roku 5443.

Tabela 10. Liczba ludności przypadająca na 1 placówkę biblioteczną, łącznie z punktami bibliotecznymi ujętymi zgodnie z siedzibą jednostki macierzystej i liczba czytelników bibliotek publicznych na 1000 ludności w powiecie lubińskim w latach 2020-2022

Jednostka	Liczba ludności na 1 placówkę biblioteczną (łącznie z punktami bibliotecznymi ujętymi zgodnie z siedzibą jednostki macierzystej)			Liczba czytelników bibliotek publicznych na 1000 ludności		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Powiat lubiński	5 499	5 470	5 443	89	84	83
Miasto Lubin	14 033	13 853	13 681	101	94	95
Gmina Lubin	2 475	2 532	2 582	52	60	52

Gmina Rudna	1 868	1 859	1 872	77	72	73
Gmina Ścinawa	3 173	3 167	3 152	76	57	64

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Powiat lubiński realizuje Program Opieki nad Zabytkami Powiatu Lubińskiego na lata 2022-2025, który był konsultowany ze wszystkim gminami z terenu powiatu lubińskiego i uzyskał pozytywną opinię wojewódzkiego konserwatora zabytków. W ramach ww. programu Powiat przyznał dotacje celowe na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków.

5) BEZROBOCIE I RYNEK PRACY

Bezrobocie należy do istotnych problemów społecznych, wpływa na sytuację życiową osób i rodzin. Długotrwałe bezrobocie związane jest z obniżeniem standardu materialnego życia nie tylko bezrobotnego, ale i całej jego rodziny. Stąd bardzo często obszary długotrwałego bezrobocia pokrywają się w danym społeczeństwie z obszarami ubóstwa. To z kolei może powodować rozprzestrzenianie się rozmaitych patologii społecznych np. rozpad rodziny, uzależniania, przemoc domowa. Nawet krótkotrwały okres bezrobocia nie pozostaje bez wpływu na stan zdrowia i kondycję psychiczną osób dotkniętych tym problemem.

Zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy – bezrobotny, to osoba która bezpośrednio przed rejestracją jako bezrobotna była zatrudniona nieprzerwanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres co najmniej 6 miesięcy, oraz osoba niezatrudniona i niewykonywująca innej pracy zarobkowej, zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zawodzie lub w danej służbie albo innej pracy zarobkowej albo osoba niepełnosprawna, zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy, nieucząca się w szkole, z wyjątkiem uczącej się w szkole dla dorosłych lub przystępującej do egzaminu eksternistycznego z zakresu programu nauczania tej szkoły lub w szkole wyższej, gdzie studiuje na studiach niestacjonarnych, zarejestrowana we właściwym dla miejsca zameldowania stałego lub czasowego powiatowym urzędzie pracy oraz poszukująca zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej (...).

W literaturze problemu najczęściej można spotkać następujące rodzaje bezrobocia:

- a. Bezrobocie cykliczne (keynesowskie) - występuje podczas kryzysów ekonomicznych, wywołane jest spadkiem koniunktury;

- b. Bezrobocie utajone – bezrobocie nie objęte statystyką;
- c. Bezrobocie przejściowe (frykcyjne) – jest spowodowane zmianą miejsca pracy lub zmianą kwalifikacji zawodowych;
- d. Bezrobocie strukturalne – spowodowane niedostosowaniem struktury podaży pracy do struktury popytu na pracę, brak kapitału do stworzenia nowych miejsc pracy;
- e. Bezrobocie sezonowe – spowodowane okresową zmianą warunków klimatycznych i cykli produkcyjnych w niektórych rodzajach działalności gospodarczej, zwłaszcza w rolnictwie;
- f. Bezrobocie przymusowe – występuje, gdy siła robocza chce przyjąć pracę za obowiązującą na rynku płacę, ale nie może jej znaleźć;
- g. Bezrobocie lokalne – spowodowane szczególnym nasileniem braku wolnych miejsc pracy w pewnych miejscowościach lub regionach;
- h. Bezrobocie klasyczne – występuje, gdy płaca jest utrzymana powyżej poziomu równowagi;
- i. Bezrobocie dobrowolne – spowodowane tym, że siła robocza nie chce podjąć pracy.

Stopa bezrobocia to stosunek liczby osób bezrobotnych do liczby osób aktywnych zawodowo (suma osób pracujących i poszukujących pracy, wyrażona w %). Warto pamiętać, iż wskaźnik ten nie oddaje dokładnie rozmiarów bezrobocia. Istnieje bowiem grupa ludzi, którzy nie rejestrują się w urzędzie pracy i szukają zatrudnienia na własną rękę. Stopa bezrobocia wpływa przede wszystkim na stan gospodarki i hamuje jej rozwój. Prowadzi to do wzrostu poziomu inflacji, czyli spadku wartości pieniądza. Stopa bezrobocia łączy się więc nierozdzielnie ze wzrostem gospodarczym. Wzrost gospodarczy jest w pewien sposób uzależniony od poziomu bezrobocia, a z kolei poziom bezrobocia zależy także od sytuacji gospodarczej kraju i przedsiębiorców zatrudniających pracowników.

STOPA BEZROBOCIA

W latach 2020-2022 obserwuje się zmniejszanie stopy bezrobocia w Polsce. W województwie dolnośląskim stopa bezrobocia na dzień 31 grudnia 2022 roku wyniosła 4,5%, a w powiecie lubińskim wyniosła 3,9%.

Tabela 11. Stopa bezrobocia w województwie dolnośląskim w latach 2020-2022

	Liczba osób zarejestrowanych w Powiatowych Urzędach Pracy na terenie województwa dolnośląskiego			Stopa bezrobocia rejestrowanego		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022
DOLNOŚLĄSKIE	68 822	58 738	53 952	5,6	4,9	4,5
Powiat bolesławiecki	1 885	1 570	973	5,6	5,1	3,2
Powiat dzierzoniowski	1 949	1 511	1 510	6,8	5,5	5,5
Powiat głogowski	2 232	2 083	1 747	7,8	7,7	6,4
Powiat górowski	1 713	1 521	1 282	15,7	18,3	15,7
Powiat jaworski	1 885	1 635	1 605	11,3	10,8	10,6
Powiat karkonoski	1 945	1 933	1 638	10,1	10,5	8,9
Powiat kamiennogórski	1 066	792	735	8,0	6,6	6,1
Powiat kłodzki	6 159	5 682	5 399	12,6	12,5	11,8
Powiat legnicki	1 940	1 734	1 681	8,7	8,4	8,1
Powiat lubański	1 511	1 184	1 053	8,9	8,0	7,1
Powiat lubiński	1 760	1 334	1 298	5,0	4,0	3,9
Powiat lwówecki	1 535	1 091	1 037	11,5	9,5	9,0
Powiat milicki	933	723	791	6,9	5,8	6,2
Powiat oleśnicki	2 592	2 147	2 226	6,7	6,0	6,2
Powiat oławski	1 844	1 400	1 531	4,9	4,0	4,3
Powiat polkowicki	1 819	1 708	1 558	4,8	4,9	4,4
Powiat strzeliński	1 622	1 515	1 395	11,2	11,8	10,9
Powiat średzki	1 336	1 225	1 048	5,8	5,8	4,9
Powiat świdnicki	4 048	3 256	3 174	6,9	5,7	5,5
Powiat trzebnicki	1 664	1 406	1 401	5,5	5,1	5,0
Powiat wałbrzyski	1 842	1 603	1 431	14,9	13,9	12,5
Powiat wołowski	1 995	1 897	1 804	11,7	12,2	11,6
Powiat wrocławski	1 747	1 552	1 299	2,0	1,8	1,5
Powiat ząbkowicki	2 202	1 806	1 866	10,2	9,7	9,9
Powiat zgorzelecki	1 625	1 440	1 311	6,0	5,6	5,1
Powiat złotoryjski	1 902	1 655	1 725	14,2	13,8	14,2

Powiat m. Jelenia Góra	1 541	1 244	1 167	4,6	3,8	3,5
Powiat m. Legnica	2 572	2 336	2 270	5,7	5,2	5,0
Powiat m. Wrocław	9 555	7 915	6 402	2,4	1,9	1,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

OGÓLNA LICZBA OSÓB BEZROBOTNYCH

Istotnym zagadnieniem poniższej diagnozy jest prezentacja osób pozostających bez zatrudnienia, w podziale ze względu na płeć, grupy wiekowe, wykształcenie, czas pozostawania bez pracy oraz ze względu na miejsce zamieszkania (gminę).

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Lubinie, łączna liczba osób zarejestrowanych na dzień 31 grudnia 2022 roku wyniosła 1298. W okresie 2020-2022 liczba osób bezrobotnych sukcesywnie się zmniejszała. Dane wskazują również na zdecydowaną przewagę rejestrujących się kobiet tj. 63,2% w 2022 roku.

Tabela 12. Liczba bezrobotnych oraz udział procentowy bezrobotnych wg płci w powiecie lubińskim w latach 2020-2022 (stan na dzień 31 grudnia danego roku)

	2020 rok		2021 rok		2022 rok	
	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%
Liczba bezrobotnych ogółem	1760	100	1334	100	1298	100
Liczba bezrobotnych kobiet	1167	66,3	859	64,4	820	63,2
Liczba bezrobotnych mężczyzn	593	33,7	475	35,6	478	36,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP

OSOBY BEZROBOTNE WG WIEKU

W Powiatowym Urzędzie Pracy w Lubinie najczęściej rejestrują się osoby w przedziale wiekowym 35-44 lat. Ich udział według danych na dzień 31 grudnia 2022 roku wyniósł 28,7%. W latach 2020-2022 zmniejszył się udział grupy wiekowej 25-34 lata i 55-59 lat. W pozostałych przedziałach wiekowych odsetek wzrósł lub pozostawał na podobnym poziomie.

Tabela 13. Udział bezrobotnych mieszkańców powiatu lubińskiego wg wieku w latach 2020-2022 (stan na dzień 31 grudnia danego roku)

Wiek	2020 rok		2021 rok		2022 rok	
	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%
18-24 lat	182	10,3	136	10,2	153	11,8
25-34 lat	466	26,5	353	26,5	297	22,9
35-44 lat	480	27,3	357	26,8	373	28,7
45-54 lat	370	21,0	282	21,1	278	21,4
55-59 lat	170	9,7	135	10,1	121	9,3
60-64 lat	92	5,2	71	5,3	76	5,9

Źródło :opracowanie własne na podstawie danych z PUP

OSOBY BEZROBOTNE WG WYKSZTAŁCENIA

Istotną cechą na rynku pracy określającą możliwość uzyskania zatrudnienia jest poziom wykształcenia. W toku analizy stwierdzono, iż w latach 2020- 2022 najczęściej rejestrowały się osoby z wykształceniem gimnazjalnym/podstawowym i niższym. Ich udział według danych na dzień 31 grudnia 2022 roku wyniósł 24,5%. W tym okresie odnotowano także wysoki udział osób z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym wynoszący 22,7%. Odsetek bezrobotnych z wykształceniem wyższym wyniósł 18,7%.

Tabela 14. Udział bezrobotnych mieszkańców powiatu lubińskiego wg wykształcenia w latach 2020-2022 (stan na dzień 31 grudnia danego roku)

Wykształcenie	2020 r.		2021 r.		2022 r.	
	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%
Wyższe	320	18,2	271	20,3	243	18,7
Policealne i śr. zawodowe/branżowe	396	22,5	302	22,6	294	22,7
Średnie ogólnokształcące	226	12,8	158	11,8	165	12,7
Zasadnicze zawodowe/branżowe	386	22	285	21,4	278	21,4

Gimnazjalne / podstawowe i niższe	432	24,5	318	23,8	318	24,5
--------------------------------------	-----	------	-----	------	-----	------

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP

OSOBY BEZROBOTNE WG CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY

Kolejnym zagadnieniem poruszonym w niniejszym opracowaniu jest podział bezrobotnych ze względu na czas pozostawania bez pracy. Analiza dotyczyła takich kategorii pozostawania bez pracy jak: do 1 miesiąca, od 1 do 3 miesięcy, od 3 do 6 miesięcy, od 12 do 24 miesięcy i długotrwale bezrobotni zarejestrowani powyżej 24 miesięcy. W 2022 roku (stan na dzień 31.12.2022 r.) w powiecie lubińskim osoby bezrobotne najczęściej pozostawały w rejestracjach PUP przez okres od 1 do 3 miesięcy (22,8%). Badania wykazały, iż udział procentowy osób zarejestrowanych w takim przedziale czasowym uległ zmniejszeniu w latach 2020-2022. Osoby długotrwale bezrobotne, czyli takie które zarejestrowane są powyżej 12 miesięcy stanowiły 28,1% w 2022 roku. Długie okresy pozostawania bez pracy mają negatywny wpływ na zdrowie, samopoczucie i niskie poczucie własnej wartości, a także wstrzymują rozwój zawodowy i niosą ryzyko dezaktualizacji umiejętności. Bezrobocie długotrwale generuje ogromne koszty socjoekonomiczne, jeśli chodzi o wydatki na bierny rynek pracy oraz wydatki związane z ubezpieczeniem społecznym.

Tabela 15. Czas pozostawania bez pracy mieszkańców powiatu lubińskiego zarejestrowanych w PUP w latach 2020-2022 (stan na dzień 31 grudnia danego roku)

	2020 r.		2021 r.		2022 r.	
	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%
Do 1 miesiąca	174	9,9	146	10,9	174	13,4
1-3 miesięcy	428	24,3	330	24,7	296	22,8
3 – 6 miesięcy	312	17,7	237	17,8	236	18,2
6 – 12 miesięcy	351	19,9	206	15,4	228	17,6
12 – 24 miesięcy	272	15,5	206	15,4	166	12,8
Powyżej 24 miesiące	223	12,7	209	15,7	198	15,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP

PRZESTRZENNE ROZMIESZCZENIE BEZROBOCIA

Największy odsetek osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Lubinie stanowiły osoby mieszkające na terenie Miasta Lubin. Jest to ponad połowa osób

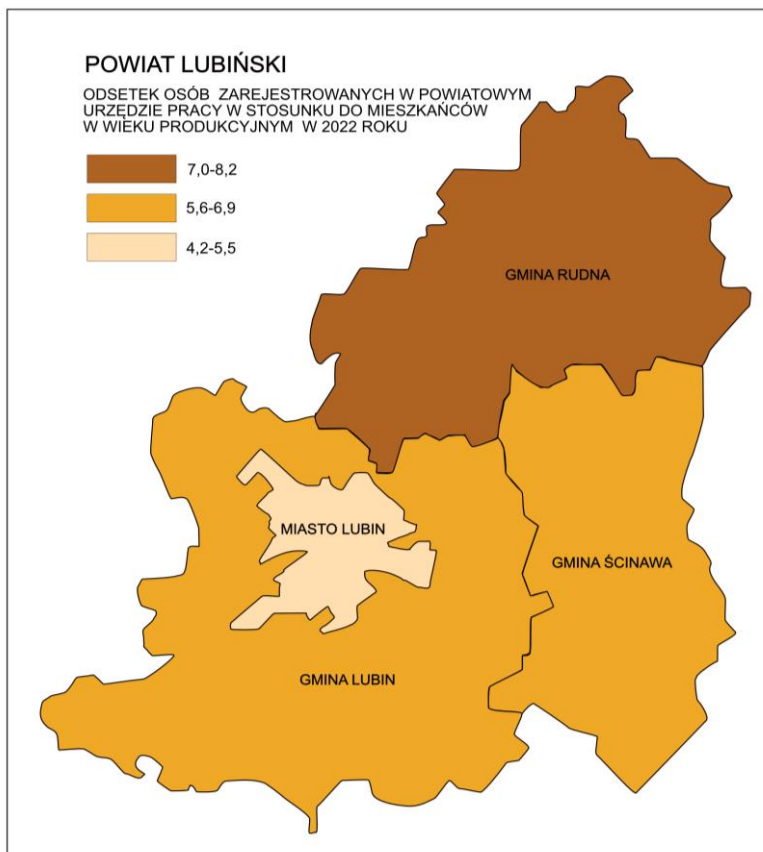
zarejestrowanych według stanu na dzień 31 grudnia 2022 roku – 63,1%. Natomiast najmniejszy odsetek odnotowano w Gminie wiejskiej Rudna - 9,2%.

Tabela 16. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Lubinie w latach 2020-2022 wg gmin (stan na dzień 31 grudnia danego roku)

Jednostka	2020 r.		2021 r.		2022 r.	
	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%
Miasto Lubin	1113	63,2	839	62,9	819	63,1
Gmina wiejska Lubin	279	15,9	177	13,3	204	15,7
Gmina wiejska Rudna	176	10,0	138	10,3	120	9,2
Gmina miejsko - wiejska Ścinawa	192	10,9	180	13,5	155	11,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP

Mapa 9. Odsetek osób zarejestrowanych w PUP w Lubinie w 2022 roku w stosunku do mieszkańców w wieku produkcyjnym

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP

FORMY AKTYWIZACJI OSÓB BEZROBOTNYCH

W Powiatowym Urzędzie Pracy w Lubinie w 2022 roku, liczba osób bezrobotnych, które podjęły pracę wyniosła 1707, w tym pracę subsydiowaną - 456 osób. Staż rozpoczęło 106 osób, a działalność gospodarczą otworzyło 139 osób, w tym w ramach dotacji z PUP 106 osób.

W Powiatowym Urzędzie Pracy w Lubinie dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy, realizowane były w latach 2020-2022 różne formy aktywizacyjne i projekty unijne:

- **Projekt „Aktywizacja osób bezrobotnych, zwłaszcza tych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy oraz osób młodych w powiecie lubińskim”** (Współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego PLUS w ramach programu Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027).
- **Program aktywizacji zawodowej bezrobotnych i poszukujących pracy 50+** - Aktywizacja zawodowa bezrobotnych wspierana jest ze środków rezerwy Funduszu Pracy, będącej w dyspozycji Ministra Rodziny i Polityki Społecznej.
- **Program aktywizacji zawodowej bezrobotnych zamieszkujących na wsi** - aktywizacja zawodowa bezrobotnych wspierana jest ze środków rezerwy Funduszu Pracy, będącej w dyspozycji Ministra Rodziny i Polityki Społecznej.
- **Program aktywizacji zawodowej bezrobotnych z niskimi kwalifikacjami (nieposiadających świadectwa dojrzałości) lub bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych** - aktywizacja zawodowa bezrobotnych wspierana jest ze środków rezerwy Funduszu Pracy, będącej w dyspozycji Ministra Rodziny i Polityki Społecznej.
- **Projekt pilotażowy „Praca zdalna - widok na przyszłość”** - projekt pilotażowy realizowany w ramach naboru ogłoszonego przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej pn. „Stabilna praca-silna rodzina”.
- **Projekt „Aktywizacja osób od 30 roku życia, w tym znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy w powiecie lubińskim”** - współfinansowany ze środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 (RPO WD).
- **Projekt „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie lubińskim”** współfinansowany ze środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (PO WER).
- **Program aktywizacji zawodowej bezrobotnych cudzoziemców, w tym objętych ochroną międzynarodową** - aktywizacja zawodowa bezrobotnych obywateli Ukrainy

wspierana jest ze środków rezerwy Funduszu Pracy, będącej w dyspozycji Ministra Rodziny i Polityki Społecznej.

- **Program aktywizacji zawodowej bezrobotnych, którzy utracili pracę lub zakończyli działalność gospodarczą w związku z COVID-19 - Środki stanowiące rezerwę Ministra Rodziny i Polityki Społecznej.**

6) WSPIERANIE RODZINY I SYSTEM PIELICZY ZASTĘPCZEJ

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej podzieliła kompetencje między samorząd gminny i powiatowy. Praca z rodziną biologiczną należy do zadań własnych gmin, a pieczę zastępczą organizuje powiat.

Ważne jest, aby położyć szczególny nacisk na pracę z rodziną biologiczną, przeżywającą trudności opiekuńczo-wychowawcze, bowiem umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej powinno być ostatecznością. Gminy powinny wykorzystać wszystkie możliwe formy wsparcia dla rodzin biologicznych, zwiększając ich kompetencje opiekuńcze i wychowawcze. W przypadku kiedy rodzice nie wypełniają prawidłowo swoich funkcji opiekuńczo-wychowawczych, dochodzi do zaniedbań, a rolą państwa jest pomoc rodzinie i stworzenie warunków do prawidłowego rozwoju dziecka. Taka pomoc, może odbywać się w formie pracy z rodziną lub pomocy w opiece i wychowaniu dziecka. Oprócz tego, rodziny wymagające pomocy mogą zostać objęte pomocą asystenta. Asystent prowadzi pracę z rodziną poprzez realizację planu pracy we współpracy z członkami rodziny, udziela pomocy w poprawie sytuacji życiowej rodziny – zwłaszcza w prowadzeniu gospodarstwa domowego, udziela pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, wychowawczych oraz wspiera aktywność społeczną rodziny, udziela pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej, motywuje do udziału w zajęciach grupowych mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych, udziela wsparcia dzieciom, podejmuje działania interwencyjne i zaradcze w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci.

W celu wsparcia rodziny dziecko może zostać objęte opieką i wychowaniem w placówce wsparcia dziennego. Placówka wsparcia dziennego prowadzona w formie opiekuńczej zapewnia dziecku opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań.

W sytuacji gdy dziecko pozbawione zostało opieki rodzicielskiej, należy mu zapewnić opiekę w pieczy zastępczej. Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny

i systemie pieczy zastępczej, system pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. W myśl ww. ustawy, piecza zastępcza sprawowana jest w formie rodzinnej (rodzina zastępcza i rodzinny dom dziecka) i instytucjonalnej (placówki opiekuńczo-wychowawcze). Rodzinna piecza zastępcza jest formą zapewnienia opieki dziecku pozbawionemu całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej.

Dane dotyczące liczby rodzin zastępczych oraz dzieci przebywających w tych rodzinach dotyczą stanu na dzień 31.12.2020-31.12.2022 roku i pochodzą z informacji i sprawozdań jednostek organizacyjnych pomocy społecznej. Dane dotyczące rodzin, które były objęte pomocą asystenta rodziny pochodzą ze sprawozdań Oceny zasobów pomocy społecznej otrzymanych od ośrodków pomocy społecznej z każdej gminy.

PIECZA ZASTĘPCZA

Na terenie Powiatu Lubieńskiego funkcjonują 2 formy pieczy zastępczej tj. rodzinna i instytucjonalna.

I. Rodzinna piecza zastępcza

W roku 2022 r. w rodzinnej pieczy zastępczej przebywało łącznie 240 wychowanków tj. w:

- rodzinach zastępczych spokrewnionych – 176 dzieci,
- rodzinach zastępczych niezawodowych – 51 dzieci,
- rodzinach zastępczych zawodowych – 10 dzieci,
- rodzinnych domach dziecka – 64 dzieci.

Wszystkie rodziny zastępcze oraz prowadzący rodzinne domy dziecka objęci są wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej pod opieką którego nie może być łącznie więcej niż 15 rodzin zastępczych lub rodzinnych domów dziecka.

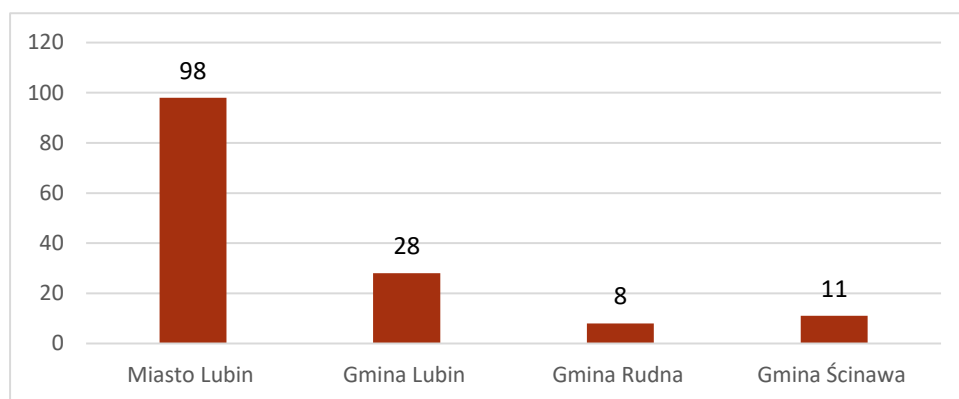
Do zadań koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej należy w szczególności:

- 1) udzielanie pomocy w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej;
- 2) przygotowanie planu pomocy dziecku;
- 3) zapewnianie dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej;

- 4) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną;
- 5) udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej.

W 2022 r. najwięcej rodzin zastępczych (98 rodzin) zamieszkiwało na terenie Miasta Lubina, co stanowi 67,6% ogółu. Najmniej rodzin zastępczych (8 rodzin) zamieszkiwało na terenie Gminy Rudna, co stanowi 5,52% ogółu.

Wykres 5. Struktura rodzinnej pieczy zastępczej ze względu na miejsce zamieszkania wg stanu na dzień 31.12.2022 r.

Źródło: PCPR Lubin

II. Instytucjonalna piecza zastępcza

W ramach instytucjonalnej pieczy zastępczej w 2022 roku funkcjonowały następujące placówki opiekuńczo-wychowawcze:

- 1) **Powiatowe Centrum Opieki i Wychowania w Lubinie:**
 - a) „Srebrny Pałac” w Lubinie przy ulicy Wierzbowej 72 A;
 - b) „Wrzosowa Kraina” w Lubinie przy ulicy Bilińskiego 2;
 - c) „Dolina Budziszzyńska” w Lubinie przy ulicy Budziszzyńskiej 6 B;
- 2) **Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego „Bajka” w Lubinie przy ulicy Miedzianej 29 m. 2,**
- 3) **Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego „Przyszłość” w Raszówce przy ulicy Gen. J. Bema 20,**
- 4) **Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego „Przystań” w Składowicach 6.**

Powiatowe Centrum Opieki i Wychowania w Lubinie to trzy placówki opiekuńczo-wychowawcze typu socjalizacyjnego, „Wrzosowa Kraina”, „Dolina Budziszzyńska” oraz „Srebrny Pałac”, który również wykonuje zadania interwencyjne.

Powyższe placówki zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa zapewniają opiekę i wychowanie dzieciom w różnym wieku, w tym dorastającym oraz usamodzielniającym się, a także umożliwiają wspólne wychowywanie się licznemu rodzeństwu².

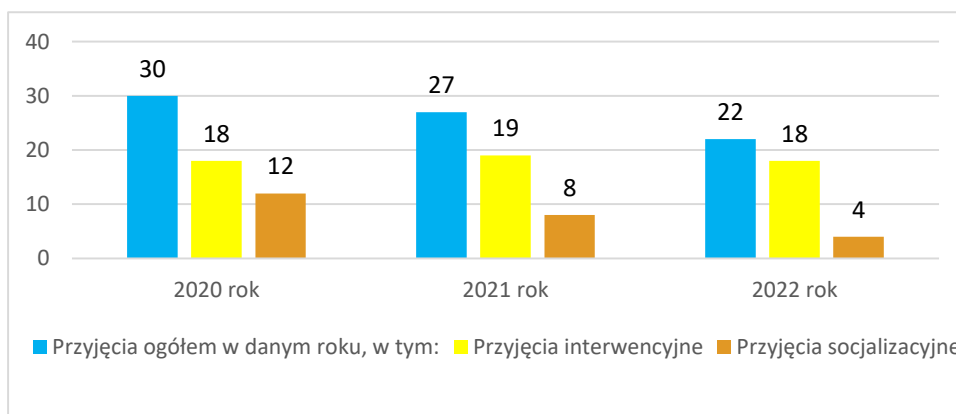
W powyższych formach pieczy zastępczej w roku 2022 przebywało ogółem 91 wychowanków, w tym:

- 1) w Powiatowym Centrum Opieki i Wychowania w Lubinie – 63,
- 2) w Placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego „Bajka” w Lubinie – 9,
- 3) w Placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego „Przyszłość” w Raszówce – 11 (jednakże nie więcej niż 10 wychowanków w jednym czasie),
- 4) w Placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego „Przystań” w Skłodowicach – 8.

W ciągu roku 2022 w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w ramach instytucjonalnej pieczy zastępczej umieszczonych było 63 wychowanków.

W roku 2022 przyjęto 22 małoletnich, z czego 18 wychowanków w trybie interwencyjnym.

Wykres 6. Przyjęcia wychowanków w latach 2020-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCOiW w Lubinie

POMOC DLA OSÓB USAMODZIELNIANYCH

Usamodzielnienie to długotrwały proces wychowawczy, który wprowadza osobę usamodzielnianą do podjęcia samodzielnego, dojrzałego życia i integracji ze środowiskiem lokalnym. Proces usamodzielnienia rozpoczyna się na rok przed osiągnięciem pełnoletności przez osobę usamodzielnianą od złożenia wniosku o wyznaczenie opiekuna programu usamodzielnienia i w zależności od sytuacji życiowej wychowanka, może trwać najpóźniej do momentu osiągnięcia przez osobę usamodzielnianą 25 roku życia.

² <https://popz.powiat-lubin.pl/o-nas/instytucjonalna-pieczka-zastepcza/>

Usamodzielniony wychowanek to osoba, która osiągnęła pełnoletność przebywając na podstawie postanowienia sądu w pieczy zastępczej (rodzina zastępcza, rodzinny dom dziecka, placówka opiekuńczo-wychowawcza, regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna), specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, domu pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, specjalnym ośrodku socjoterapii (który zapewnia całodobową opiekę), schronisku dla nieletnich, zakładzie poprawczym.

Osoba usamodzielniana zostaje objęta pomocą mającą na celu życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem przez pracę socjalną (udzielanie porad, kierowanie do odpowiednich instytucji, pomoc w załatwieniu spraw urzędowych, pomoc w pisaniu pism urzędowych, wspieranie w kontaktach z rodziną i środowiskiem lokalnym, motywowanie do kontynuowania nauki i podnoszenia kwalifikacji), a także:

- pomocą pieniężną na kontynuowanie nauki,
- jednorazową pomocą pieniężną na usamodzielnienie,
- pomocą rzeczową na zagospodarowanie,
- pomocą w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych - ten rodzaj pomocy polega na umożliwieniu pobytu w mieszkaniu treningowym, ubieganiu się o przydział mieszkania z zasobów gminy,
- pomocą w uzyskaniu zatrudnienia - ten rodzaj pomocy polega na wspieraniu wychowanka w zdobyciu kwalifikacji zawodowych, uzyskaniu odpowiedniego wykształcenia zgodnie z predyspozycjami oraz możliwościami,
- pomocy w załatwieniu spraw formalno-prawnych dotyczących podjęcia zatrudnienia, pomocy w zakresie przygotowania dokumentów aplikacyjnych, prowadzenia rozmów z pracodawcami, kreowania swojego wizerunku jako przyszłego pracownika (autoprezentacja),
- pomocą prawną, psychologiczną, terapeutyczną, socjalną.

W 2022 r. 66 usamodzielnianych wychowanków korzystało z pomocy finansowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie Lubinie. W okresie od 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. wydatki z tytułu pomocy usamodzielnionym wychowankom zostały przyznane w postaci 532 świadczeń dla 66 pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej i zostały wypłacone w następujących formach:

1) pomoc na kontynuowanie nauki:

- liczba wychowanków – 62,

- liczba świadczeń – 512,

2) pomoc na zagospodarowanie:

- liczba wychowanków – 9,

- liczba świadczeń – 9,

3) pomoc na usamodzielnienie:

- liczba wychowanków – 11,

- liczba świadczeń – 11.

ASYSTENT RODZINY

Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną polegającą na wsparciu w przezwyciężeniu trudności, w poprawie sytuacji życiowej, by w przyszłości rodzina samodzielnie funkcjonowała i pokonywała własne problemy. Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub innym wskazanym przez nią miejscu.

Wg danych zamieszczonych w dokumentach zawierających Oceny zasobów ośrodków pomocy społecznej w 2022 roku, łączna liczba rodzin objęta pracą asystentów rodziny na terenie powiatu lubińskiego wynosiła 153, w tym najwięcej rodzin otrzymało wsparcie w Mieście Lubin. W powiecie w 2022 roku rodziny wymagające wsparcia obsługiwało łącznie 11 asystentów.

Tabela 17. Liczba rodzin objęta pracą asystenta rodziny w powiecie lubińskim w latach 2020-2022

Jednostka	Liczba asystentów rodziny			Liczba rodzin, które skorzystały z usług asystentów rodziny		
	2020 rok	2021 rok	2022 rok	2020 rok	2021 rok	2022 rok
Miasto Lubin	8	5	7	105	108	103
Gmina Lubin	2	3	2	23	20	20
Gmina Rudna	1	1	1	12	14	18
Gmina Ścinawa	1	1	1	12	13	12
Powiat lubiński	12	10	11	152	155	153

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Ośrodków Pomocy Społecznej

7) BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Zapewnienie poczucia bezpieczeństwa społeczności lokalnej jest jednym z podstawowych mierników ocenianych działań podejmowanych przez Policję. Działania muszą być oparte o współpracę wszystkich instytucji, organizacji i podmiotów uczestniczących i odpowiedzialnych za zapewnienie bezpieczeństwa, a w szczególności samorządów terytorialnych, społeczności lokalnych, organizacji pozarządowych i wymiaru sprawiedliwości.

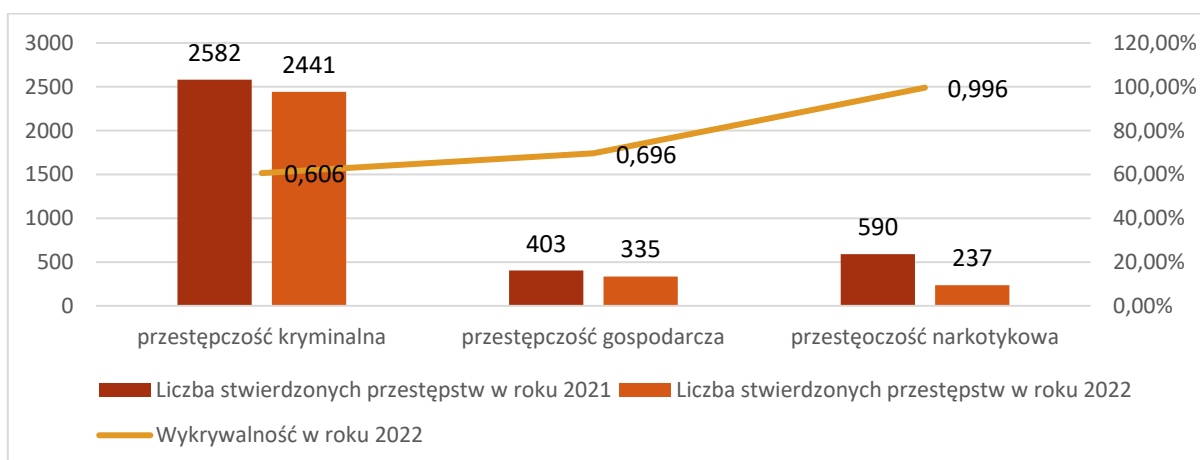
Za bezpieczeństwo publiczne na terenie powiatu lubińskiego odpowiada Komenda Powiatowa Policji w Lubinie.

W 2022 roku w Komendzie Powiatowej Policji w Lubinie wszczęto 2752 postępowania przygotowawcze, to jest o 83 więcej niż poprzedniego roku. W 2022 roku zakończono 34 postępowania w sprawach nieletnich, o 24 więcej niż w roku poprzedzającym.

W 2022 roku nieletni popełnili w szczególności takie przestępstwa jak: kradzież rzeczy (16 osób), rozboje i wymuszenia rozbójnicze (10 osób), groźby karalne (5 osób), przestępstwa narkotykowe (4 osoby), zmuszenia do określonego zachowania (4 osoby), znęcania (4 osoby), uporczywe nękania (2 osoby), uszkodzenie mienia (2 osoby), znieważenia funkcjonariuszy publicznych (2 osoby), kradzieże samochodów (1 osoba), bójki i pobicia (1 osoba), uszczerbek na zdrowiu (1 osoba), przestępstwa drogowe (1 osoba), ukrywanie dokumentów (1 osoba).

W 2022 roku stwierdzono ogółem 3255 czynów zabronionych, z czego wykryto 2189 czynów, co dało wskaźnik wykrywalności 67,0%.

Wykres 7. Liczba stwierdzonych przestępstw w latach 2021-2022 i wykrywalność przestępstw wg danych z KPP Lubin

Źródło: opracowanie na podstawie danych KPP

Komenda Powiatowa Policji w Lubinie przekazała dane za lata 2020-2022 dotyczące wybranych przestępstw, w podziale na poszczególne rejony działania KPP tj. Lubin, Rudna i Ścinawa. Dokonano analizy liczby postępowań przygotowawczych oraz ilości czynów stwierdzonych. W latach 2020-2022 liczba stwierdzonych przestępstw kryminalnych zwiększyła się na terenie powiatu z 2264 w 2020 roku do 2441 w 2022 roku. Jednocześnie zmniejszyła się liczba stwierdzonych bójek i pobić. Dane wskazały na zwiększenie się liczby stwierdzonych kradzieży rzeczy na terenie powiatu, a zwłaszcza na terenie Lubina. Wzrosła także liczba stwierdzonych włamań, w szczególności w Lubinie i Rudnej. Odnotowano wzrost liczby stwierdzonych przestępstw narkotykowych z 220 w 2020 roku do 237 w 2022 roku. Zmniejszyła się liczba przestępstw drogowych w każdej z gmin. Dokładne dane prezentuje poniższa szczegółowa tabela, wykresy prezentujące dynamikę zjawiska w latach 2020-2022 oraz przestrzenne rozmieszczenie na mapach.

Tabela 18. Liczba postępowań przygotowawczych oraz czynów stwierdzonych w powiecie lubińskim w latach 2020-2022

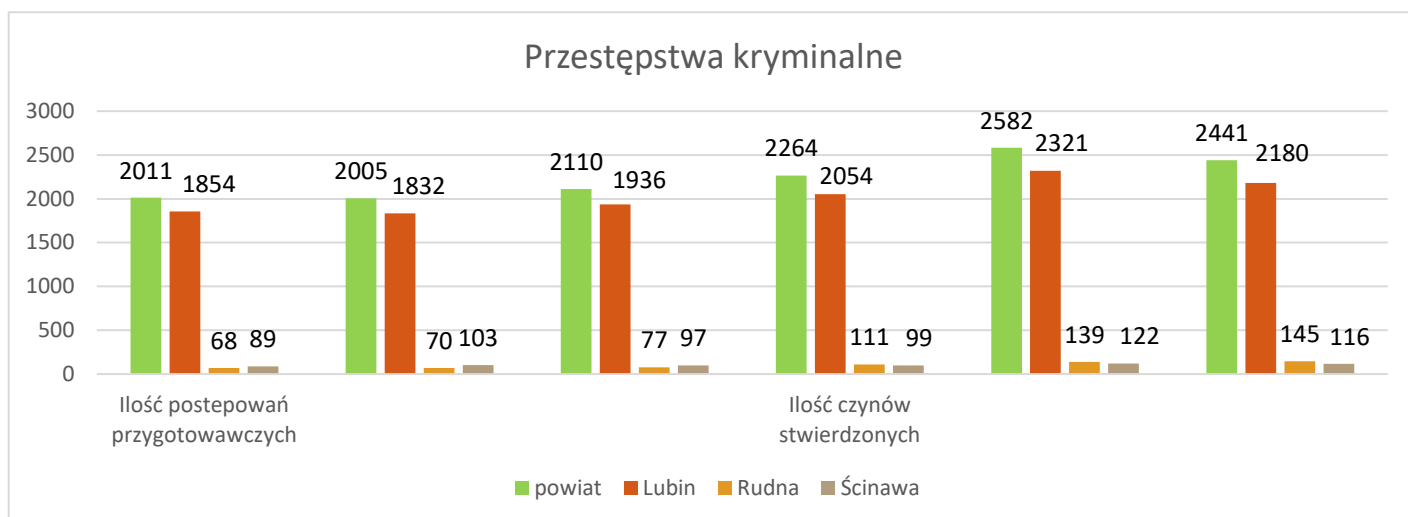
	Jednostka	Ilość postępowań przygotowawczych			Ilość czynów stwierdzonych		
		2020 rok	2021 rok	2022 rok	2020 rok	2021 rok	2022 rok
Przestępstwa kryminalne	powiat	2011	2005	2110	2264	2582	2441
	Lubin	1854	1832	1936	2054	2321	2180
	Rudna	68	70	77	111	139	145
	Ścinawa	89	103	97	99	122	116
Zabójstwa	powiat	4	2	3	6	1	6
	Lubin	4	2	3	6	1	6
	Rudna	0	0	0	0	0	0
	Ścinawa	0	0	0	0	0	0
Bójki i pobicia	powiat	12	11	11	10	7	8
	Lubin	11	11	10	9	7	7

POWIATOWA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W POWIECIE LUBIŃSKIM
NA LATA 2024-2030

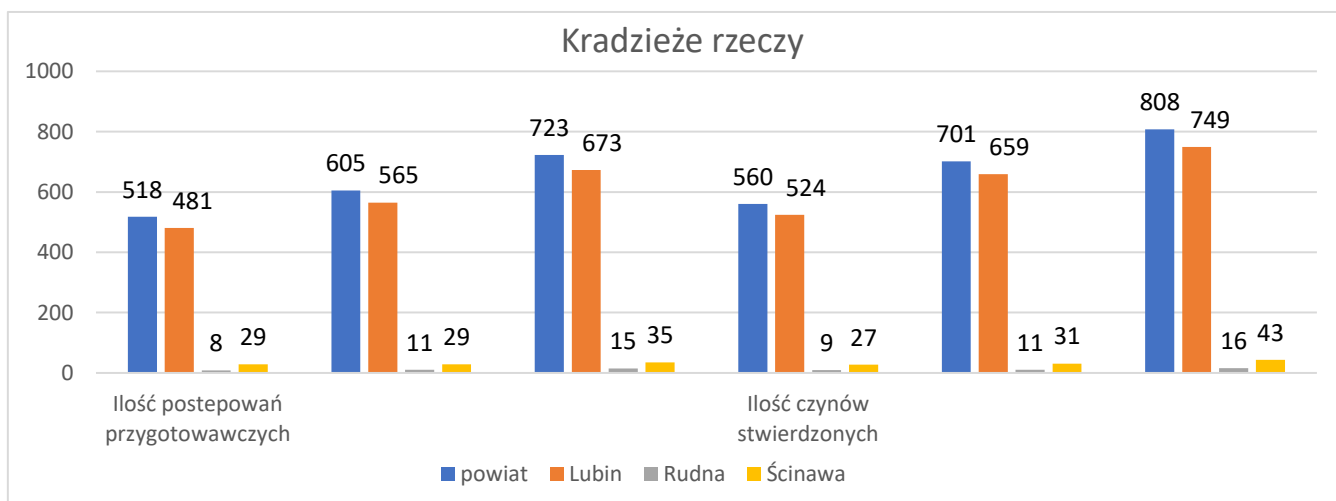
	Rudna	1	0	0	1	0	0
	Ścinawa	0	0	1	0	0	1
Zgwałcenia	powiat	8	5	1	0	4	0
	Lubin	8	5	1	0	4	0
	Rudna	0	0	0	0	0	0
	Ścinawa	0	0	0	0	0	0
Kradzieże rzeczy	powiat	518	605	723	560	701	808
	Lubin	481	565	673	524	659	749
	Rudna	8	11	15	9	11	16
	Ścinawa	29	29	35	27	31	43
Włamania	powiat	443	350	405	650	549	694
	Lubin	422	329	381	612	517	586
	Rudna	12	7	8	16	12	82
	Ścinawa	9	14	16	22	20	26
Znęcania	powiat	96	120	111	52	59	64
	Lubin	84	105	97	43	49	53
	Rudna	7	9	11	5	5	6
	Ścinawa	5	6	3	4	5	5
Przestępstwa narkotykowe	powiat	164	181	180	220	590	237
	Lubin	153	164	163	204	224	218
	Rudna	5	7	6	5	4	5
	Ścinawa	6	10	11	11	362	14
Przestępstwa drogowe	powiat	237	212	186	234	248	197
	Lubin	187	164	136	179	192	154
	Rudna	25	21	25	25	25	23
	Ścinawa	25	27	25	30	31	20

Źródło: KPP

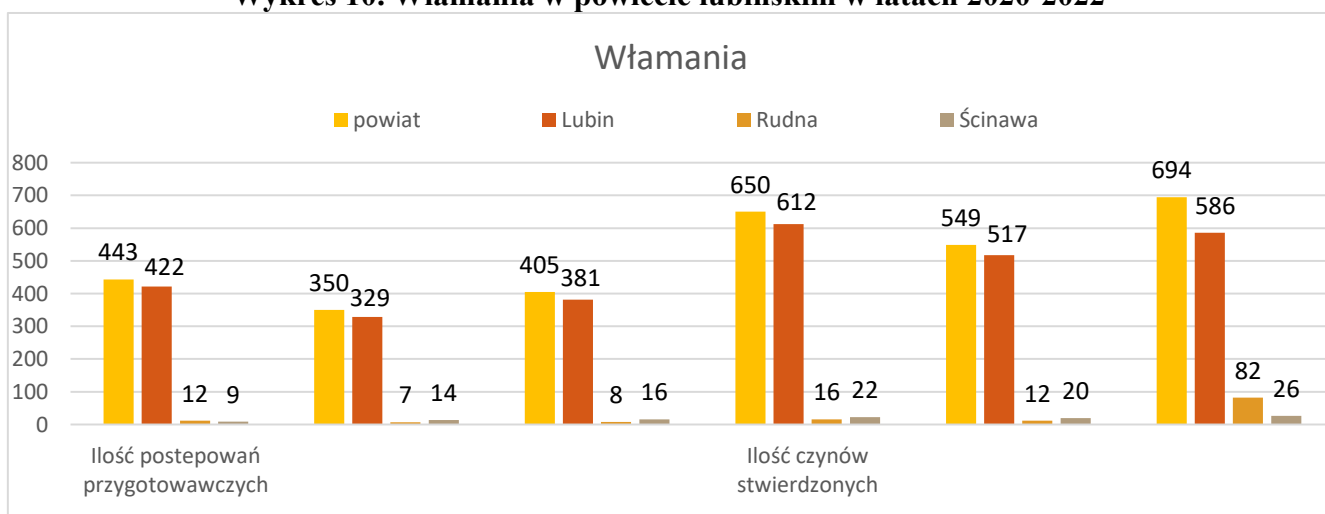
Wykres 8. Przestępstwa kryminalne w powiecie lubińskim w latach 2020-2022

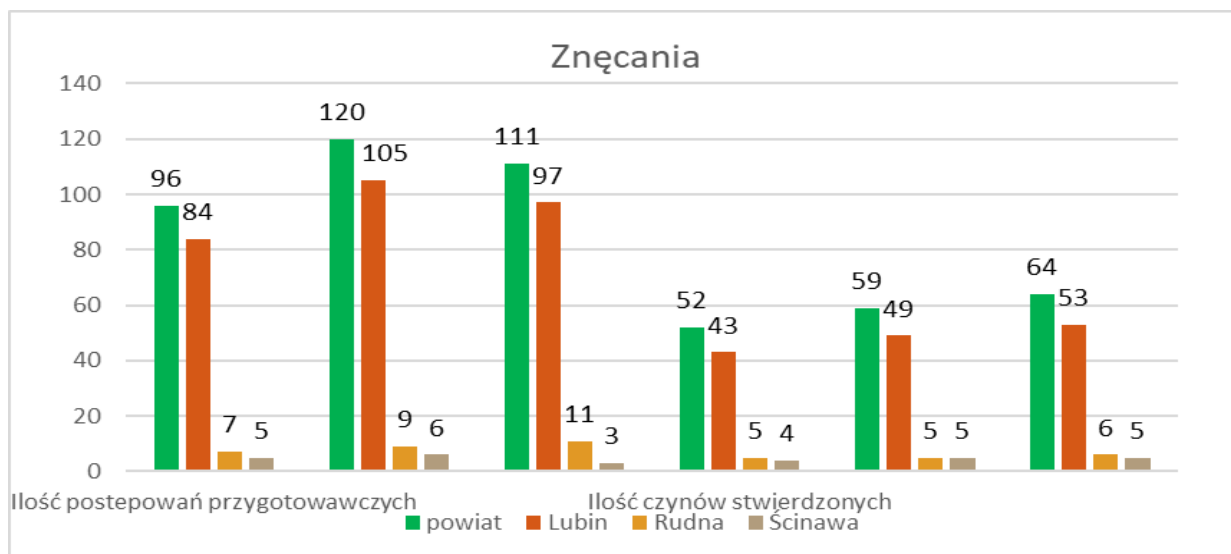
Wykres 9. Kradzieże rzeczy w powiecie lubińskim w latach 2020-2022

Wykres 10. Włamania w powiecie lubińskim w latach 2020-2022

Wykres 11. Znęcania w powiecie lubińskim w latach 2020-2022

Źródło: KPP

Działania profilaktyczne zrealizowane w 2022 roku przez KPP w Lubinie:

- Bezpieczeństwo dzieci i młodzieży - prelekcje nt. odpowiedzialności prawnej nieletnich;
- Narkotykom mówimy STOP;
- „Wplątani w sieć”;
- „Jak rozumiem HEJT? Jak mogę go zmienić w życzliwość?” - konkurs plastyczny;
- Promocja bezpieczeństwa w ruchu drogowych – „Sieć przykładem”;
- Spotkania z młodzieżą na temat handlu ludźmi „Ludzie to nie towar”;
- Bezpieczeństwo osób starszych – „Wzorowy senior”, „Inauguracja Uniwersytetu III Wieku, „Bezpiecznie, zdrowo, bezgotówkowo”, „Senior online”;
- Spot nie daj się oszukać. Bądź sprytniejszy od przestępców”;
- „Sąsiedzka akcja dbania o własne mienie”;
- „Bezpieczny kierowca” - cykl szkoleń z samoobrony dla kierowców autobusów miejskich;
- Debata społeczna pn. „Bezpieczne ogrody - porozmawiajmy o bezpieczeństwie możesz mieć na niego wpływ” - diagnoza mapy zagrożeń oraz oczekiwań społecznych;
- „Lubińscy policjanci dla dzieci podczas ferii zimowych”;
- Bezpieczne Wakacje 2022”, „Bezpieczny wypoczynek nad wodą”;
- „19 Dni przeciwko przemocy i krzywdzeniu dzieci i młodzieży”.

8) SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Współczesne ujęcie niepełnosprawności można rozważać w ramach podejścia medycznego oraz społecznego. W modelu medycznym bariery doświadczane przez osoby niepełnosprawne stanowią konsekwencje choroby lub uszkodzenia, a przyczyna niepełnosprawności jest lokowana w jednostce. W ujęciu społecznym bariery są skutkiem ograniczeń w sferze społecznej lub ekonomicznej (w tym w dostępie do rynku pracy). Ujęcie łączące podejście medyczne i społeczne znalazło odzwierciedlenie w kluczowych aktach prawnych w obszarze niepełnosprawności. W ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych, pojęcie niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. W ramach systemu rentowego nie używa się natomiast pojęcia niepełnosprawność. Operuje się pojęciami niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji – można więc mówić w tym przypadku o podejściu ściśle społecznym, które koncentruje się na możliwości wypełniania ról zawodowych w kontekście możliwości samodzielnego utrzymania się jednostki.

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych koncentruje się na rehabilitacji osób niepełnosprawnych. W myśl tej ustawy rehabilitacja osób niepełnosprawnych oznacza zespół działań w szczególności organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, finansowych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych zmierzających do osiągnięcia, przy aktywnym uczestnictwie tych osób, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej.

W tej samej ustawie Ustawodawca wskazuje na trzy stopnie niepełnosprawności:

- I. znaczny,
- II. umiarkowany,
- III. lekki.

Osoby, które nie ukończyły 16 roku życia zaliczane są do osób niepełnosprawnych, jeżeli mają naruszoną sprawność fizyczną lub psychiczną, o przewidywanym okresie trwania powyżej 12 miesięcy, z powodu wady wrodzonej, długotrwałej choroby lub uszkodzenia organizmu, powodującą konieczność zapewnienia im całkowitej opieki lub pomocy w zaspakajaniu

podstawowych potrzeb życiowych w sposób przewyższający wsparcie potrzebne osobie w danym wieku.

Na podstawie Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 roku w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności rozróżnia się symbole przyczyny niepełnosprawności:

- 01-U – upośledzenie umysłowe,
- 02-P – choroby psychiczne,
- 03-L – zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu,
- 04-O – choroby narządu wzroku,
- 05-R – upośledzenie narządu ruchu,
- 06-E – epilepsja,
- 07-S – choroby układu oddechowego i krążenia,
- 08-T – choroby układu pokarmowego,
- 09-M – choroby układu moczowo-płciowego,
- 10-N – choroby neurologiczne,
- 11-I – inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego,
- 12-C – całościowe zaburzenia rozwojowe.

Niepełnosprawność oraz długotrwałe lub ciężkie choroby stanowią wyzwanie dla współczesnej pomocy społecznej. Ich rozwiązanie wymaga bowiem długotrwałych i wieloaspektowych działań aktywizacyjnych i pomocowych. Liczbę osób niepełnosprawnych na terenie powiatu lubińskiego można określić odwołując się do wyników Narodowego Spisu Powszechnego w 2021 roku. Zgodnie z jego wynikami na terenie powiatu zamieszkiwało 14 358 osób niepełnosprawnych.

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Lubinie przekazał dane statystyczne na temat wydanych orzeczeń w latach 2020-2022. W badanych latach procentowy udział chłopców, którzy posiadają orzeczenia o niepełnosprawności w stosunku do dziewczynek wynosił blisko 60% do 40%. Z kolei wśród osób po 16 roku życia większość stanowiły kobiety- 56,1% w 2022 roku.

Tabela 19. Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności dla mieszkańców powiatu lubińskiego w latach 2020-2022 wg płci

	2020 rok		2021 rok		2022 rok	
	l. orzeczeń	%	l. orzeczeń	%	l. orzeczeń	%
Dziewczęta do 16 roku życia	87	40,1	69	39,2	78	40,2
Chłopcy do 16 roku życia	130	59,9	107	60,8	116	59,8
Razem	217	100,0	176	100,0	194	100,0
Kobiety od 16 roku życia	1147	54,5	1056	54,9	1204	56,1
Mężczyźni od 16 roku życia	957	45,5	867	45,1	942	43,9
Razem	2104	100,0	1923	100,0	2146	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności

W 2022 roku, wśród osób powyżej 16 roku życia, najwięcej orzeczeń wydano ze względu na upośledzenia narządu ruchu – 509 orzeczeń co stanowiło 23,7% wszystkich wydanych orzeczeń dla tej grupy wiekowej. Kolejną przyczyną, stanowiącą odsetek 19,9% były choroby psychiczne, a w dalszej kolejności były to choroby neurologiczne – 16,9%.

Tabela 20. Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności dla mieszkańców powyżej 16 roku życia w powiecie lubińskim w latach 2020-2022 wg przyczyny

	2020 rok		2021 rok		2022 rok	
	l. orzeczeń	%	l. orzeczeń	%	l. orzeczeń	%
Upośledzenie umysłowe (01-U)	16	0,8	8	0,4	10	0,5
Choroby psychiczne (02-P)	357	17,0	401	20,9	428	19,9
Zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu (03-L)	66	3,1	70	3,6	100	4,7
Choroby narządu wzroku (04-O)	78	3,7	76	4,0	82	3,8
Upośledzenie narządu ruchu (05-R)	523	24,9	371	19,3	509	23,7
Epilepsja (06-E)	28	1,3	21	1,1	30	1,4
Choroby układu oddechowego i krążenia (07-S)	376	17,9	309	16,1	311	14,5
Choroby układu pokarmowego (08-T)	91	4,3	94	4,9	72	3,4

Choroby układu moczowo-płciowego (09- M)	183	8,7	112	5,8	144	6,7
Choroby neurologiczne (10-N)	272	12,9	370	19,2	363	16,9
Inne (11-I)	110	5,2	89	4,6	90	4,2
Całościowe zaburzenia rozwojowe (12-C)	4	0,2	2	0,1	7	0,3
Razem	2104	100,0	1923	100,0	2146	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Wśród dzieci do 16 roku życia, najczęściej orzeczeń wydano ze względu na całościowe zaburzenia rozwojowe – w 2021 roku było to 29,0% wszystkich wydanych orzeczeń w tej grupie wiekowej. Dane statystyczne wskazały na zwiększanie się odsetka dzieci, dla których wydaje się orzeczenia ze względu na zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu – tj. wzrost z 8,8% do 13,9%.

Tabela 21. Liczba orzeczeń o niepełnosprawności dla osób do 16 roku życia w powiecie lubińskim w latach 2020-2022 wg przyczyny

	2020 rok		2021 rok		2022 rok	
	l. orzeczeń	%	l. orzeczeń	%	l. orzeczeń	%
Upośledzenie umysłowe (01-U)	18	8,3	9	5,1	10	5,2
Choroby psychiczne (02-P)	7	3,2	12	6,8	17	8,8
Zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu (03-L)	19	8,8	16	9,1	27	13,9
Choroby narządu wzroku (04-O)	25	11,5	16	9,1	26	13,4
Upośledzenie narządu ruchu (05-R)	12	5,5	12	6,8	12	6,2
Epilepsja (06-E)	12	5,5	8	4,5	9	4,6
Choroby układu oddechowego i krążenia (07-S)	5	2,3	9	5,1	6	3,1
Choroby układu pokarmowego (08-T)	2	0,9	4	2,3	2	1,0
Choroby układu moczowo-płciowego (09-M)	9	4,1	1	0,6	1	0,5
Choroby neurologiczne (10-N)	23	10,6	19	10,8	19	9,8
Inne - (11-I)	34	15,7	19	10,8	14	7,2
Całościowe zaburzenia rozwojowe (12-C)	51	23,5	51	29,0	51	26,3
Razem	217	100,0	176	100,0	194	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Analiza danych statystycznych liczby wydanych orzeczeń wskazała, że w latach 2020-2022 ponad 45,0% orzeczeń wydawanych było dla osób powyżej 60 roku życia. Ponad 30% orzeczeń wydawanych było dla osób w przedziale wiekowym 41-59 lat. Łączny udział dzieci do 16 roku życia wśród wszystkich osób z orzeczeniem to w 2022 roku – 8,3%.

Tabela 22. Liczba orzeczeń o niepełnosprawności i o stopniu niepełnosprawności dla mieszkańców powiatu lubińskiego w latach 2020-2022 wg wieku

Wiek	2020 rok		2021 rok		2022 rok	
	l. orzeczeń	%	l. orzeczeń	%	l. orzeczeń	%
0-3 lat	59	2,5	52	2,5	46	2,0
4-7 lat	63	2,7	47	2,2	66	2,8
8-16 lat	95	4,1	77	3,7	82	3,5
16-25 lat	135	5,8	99	4,7	97	4,1
26-40 lat	217	9,3	177	8,4	193	8,2
41-59 lat	677	29,2	639	30,4	732	31,3
powyżej 60 lat	1075	46,3	1008	48,0	1124	48,0
Razem	2321	100,0	2099	100,0	2340	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności

W podziale na kategorie wiekowe osób, którym wydano orzeczenie o niepełnosprawności czyli dzieciom i młodzieży do 16 roku życia oraz osobom powyżej 16 roku życia, ponad 91% stanowiły orzeczenia dla osób powyżej 16 lat.

Tabela 23. Liczba orzeczeń o niepełnosprawności i o stopniu niepełnosprawności dla mieszkańców powiatu lubińskiego w latach 2020-2022 wg kategorii wiekowych

Wiek	2020 rok		2021 rok		2022 rok	
	l. orzeczeń	%	l. orzeczeń	%	l. orzeczeń	%
Osoby do 16 roku życia	217	9,3	176	8,4	194	8,3
Osoby od 16 roku życia	2104	90,7	1923	91,6	2146	91,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Powiatowy Zespół ds. orzekania o Niepełnosprawności w latach 2020-2022 najczęściej wydawał orzeczenia dla osób powyżej 16 roku życia o stopniu umiarkowanym. Osoby z tym

stopniem stanowiły 56,0%. Osoby ze stopniem znacznym to 23,8%, pozostałe 20,2% stanowiły osoby ze stopniem lekkim w 2022 roku.

Tabela 24. Liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności dla mieszkańców powiatu lubińskiego w latach 2020-2022

Stopień niepełnosprawności	2020 rok		2021 rok		2022 rok	
	l. orzeczeń	%	l. orzeczeń	%	l. orzeczeń	%
Stopień znaczny	559	26,6	507	26,4	510	23,8
Stopień umiarkowany	1215	57,7	1041	54,1	1202	56,0
Stopień lekki	330	15,7	375	19,5	434	20,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności

REHABILITACJA SPOŁECZNA I ZAWODOWA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

I. REHABILITACJA SPOŁECZNA

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lubinie realizuje zadania z zakresu rehabilitacji społecznej w ramach corocznie otrzymanych środków z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Zadania z zakresu rehabilitacji społecznej zmierzają do ograniczenia skutków niepełnosprawności i likwidacji barier utrudniających osobom niepełnosprawnym z terenu powiatu lubińskiego funkcjonowanie w społeczeństwie.

W 2022 roku najwięcej osób otrzymało pomoc w postaci dofinansowania do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze – 637 osób dorosłych i 69 dzieci, co stanowiło 50,68% ogółu osób niepełnosprawnych, które otrzymały pomoc ze środków PFRON.

Tabela 25. Liczba osób niepełnosprawnych objętych pomocą ze środków PFRON w roku 2022 – rehabilitacja społeczna

Rodzaj dofinansowania	Liczba osób objętych pomocą
Dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych dla dorosłych wraz z opiekunami	90
Dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych dla dzieci wraz z opiekunami	18
Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki dla dorosłych	265

Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki dla dzieci	89
Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych dla dorosłych	9
Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych dla dzieci	0
Dofinansowanie likwidacji barier w komunikowaniu się dla dorosłych	3
Dofinansowanie likwidacji barier w komunikowaniu się dla dzieci	15
Dofinansowanie likwidacji barier technicznych dla dorosłych	22
Dofinansowanie likwidacji barier technicznych dla dzieci	1
Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze dla dorosłych	637
Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze dla dzieci	69
Dofinansowanie usług tłumacza języka migowego lub tłumacza przewodnika	0
Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej*:	
- WTZ „Przytulisko” w Lubinie	40
- WTZ „Kameleon” w Lubinie	20
- WTZ „Akademia Życia” w Lubinie	30
- WTZ „Promyk” w Lubinie	30
- WTZ „Słoneczko” w Lubinie	25
- WTZ „Uśmiech” w Ścinawie	30
Ogółem	1 393

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lubinie

PILOTAŻOWY PROGRAM „AKTYWNY SAMORZĄD”

Kolejnym zadaniem realizowanym przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie jest przyznawanie środków finansowych w ramach pilotażowego programu „Aktywny Samorząd”.

Analiza ilościowa osób objętych pomocą (Tabela Nr 26) wskazuje, iż w 2022 roku najwięcej osób skorzystało z dofinansowania w ramach Modułu II (*pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym*) tj. 68 osób, co stanowi 73,1% ogółu osób niepełnosprawnych.

Otrzymane środki finansowe PFRON zostały przeznaczone na realizację następujących zadań:

Moduł I - likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową:

- pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu (Moduł I, Obszar A, Zadanie nr 1 i 4),

- pomoc w uzyskaniu prawa jazdy (Moduł I, Obszar A, Zadanie nr 2, 3),
- pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania (Moduł I, Obszar B, Zadanie nr 1, 3, 4),
- dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania (Moduł I, Obszar B, Zdanie 2),
- pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym (Moduł I, Obszar C, Zdanie 1).
- pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym (Moduł I, Obszar C, Zdanie 2),
- pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości (Moduł I, Obszar C, Zadanie 3),
- pomocy w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego (Moduł I, Obszar C, Zadanie 5).

Moduł II - pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym.

Tabela 26. Liczba osób niepełnosprawnych objętych pomocą ze środków PFRON w roku 2022 – pilotażowy program „Aktywny samorząd”

Rodzaj MODUŁU	Liczba osób objętych pomocą
Moduł I - likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową	25
Moduł II - pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym	68
Ogółem:	93

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lubinie

ASYSTENT OSOBISTY OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ

Ponadto w 2022 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lubinie w realizowało również zadanie w ramach resortowego Programu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” - edycja 2022. Otrzymane środki finansowe zostały przeznaczone na zapewnienie usług asystenta osobom niepełnosprawnym ze znacznym, umiarkowanym stopniem niepełnosprawności lub dzieciom do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności oraz na koszty związane z obsługą programu.

Liczba osób niepełnosprawnych, którym przyznano usługi asystenckie w 2022 roku - 55 osób,
w tym:

- liczba osób z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności - 39 osób
- liczba osób z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności - 6 osób
- liczba dzieci w wieku do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności - 10 osób

Ogólna liczba wykorzystanych godzin usług asystenckich - 20 205 (znacznym - 16 595, umiarkowany - 1 584, dzieci - 2 026).

Tabela 27. Liczba osób niepełnosprawnych objętych pomocą ze środków Funduszu Solidarnościowego w roku 2022 – program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”

Osoby z orzeczeniem o niepełnosprawności	Liczba osób objętych pomocą
Osoby z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności	39
Osoby z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności	6
Dzieci w wieku do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności	10
Ogółem:	55

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lubinie

II. REHABILITACJA ZAWODOWA

Powiatowy Urząd Pracy w Lubinie rozdysponowuje środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych z zakresu rehabilitacji zawodowej przeznaczone na:

- zwrot kosztów: adaptacji pomieszczeń zakładu pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych, w szczególności poniesionych w związku z przystosowaniem tworzonych lub istniejących stanowisk pracy dla tych osób, stosownie do potrzeb wynikających z ich niepełnosprawności, adaptacji lub nabycia urządzeń ułatwiających osobie niepełnosprawnej wykonywanie pracy lub funkcjonowanie w zakładzie pracy, zakupu i autoryzacji oprogramowania na użytek pracowników niepełnosprawnych oraz urządzeń technologii wspomagających lub przystosowanych do potrzeb wynikających z ich niepełnosprawności oraz z rozpoznaniem przez służby medycyny pracy, zwrot miesięcznych kosztów zatrudnienia pracowników pomagających pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy oraz zwrot kosztów szkolenia tych pracowników w zakresie

czynności ułatwiających komunikowanie się z otoczeniem, a także czynności niemożliwych lub trudnych do samodzielnego wykonania przez pracownika niepełnosprawnego na stanowisku pracy,

- dofinansowanie do wysokości 50% oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego na kontynuowanie działalności gospodarczej przez osobę niepełnosprawną,
- szkolenia dla osób niepełnosprawnych,
- refundację szkoleń osób niepełnosprawnych organizowanych przez pracodawcę,
- staże dla osób niepełnosprawnych,
- prace interwencyjne dla osób niepełnosprawnych,
- środki na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej lub na podjęcie działalności w formie spółdzielni socjalnej,
- zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej.

9) ZJAWISKA I PROBLEMY W POMOCY SPOŁECZNEJ

Zadania pomocy społecznej w gminach wchodzących w skład powiatu lubińskiego wykonują 4 ośrodki pomocy społecznej: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubinie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rudnej, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ścinawie oraz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubinie.

Do zadań ośrodków pomocy społecznej należy udzielanie pomocy i wsparcia osobom, rodzinom i grupom społecznym, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej.

Do pomocy osobom/rodzinom wymagającym wsparcia społecznego w rozwiązywaniu ich problemów Ustawodawca (ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku) upoważnił ośrodki pomocy społecznej oraz określił zadania tych ośrodków względem mieszkańców, których należy wesprzeć świadczeniami socjalnymi oraz pracą socjalną. Osoby/rodziny ubiegające się o świadczenia z pomocy społecznej, w tym wsparcie finansowe (udzielenie zasiłku w postaci pomocy finansowej) powinny spełniać warunki określone w ustawie o pomocy społecznej. Mowa tu o narzuconym przez Ustawodawcę kryterium dochodowym na osobę w gospodarstwie domowym w rozumieniu ustawy oraz kryterium dochodowym na osobę samotnie prowadzącą gospodarstwo domowe. Ustawodawca określił również inne przesłanki, które uprawniają do korzystania z systemu pomocy społecznej – zostały wskazane przyczyny przyznania pomocy. Innymi słowy, Ustawodawca określił problemy społeczne, które uprawniają do korzystania ze świadczeń socjalnych.

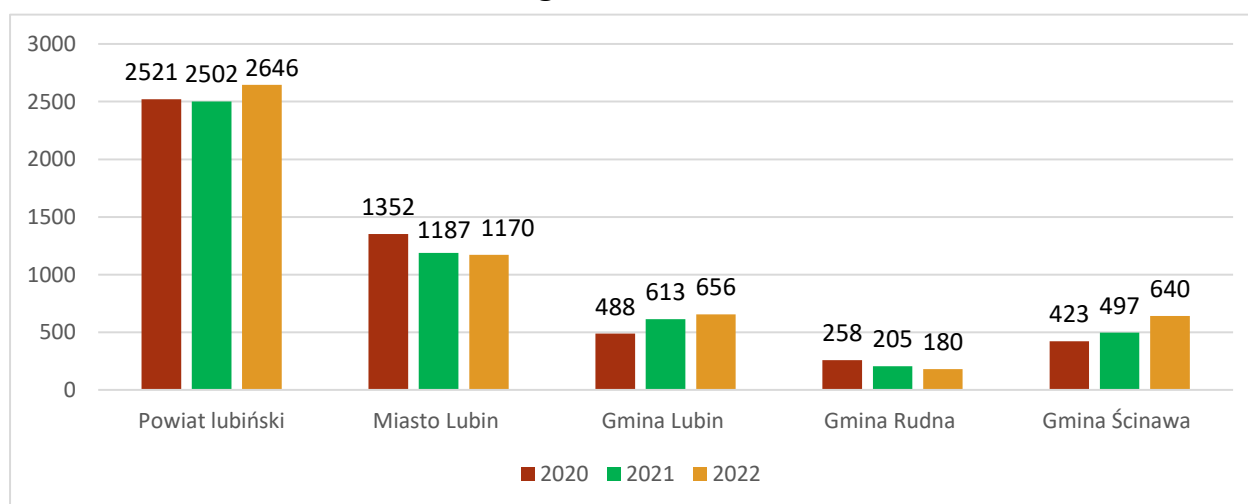
Zgodnie z art. 7 Ustawy o pomocy społecznej udzielana jest pomoc osobom/rodzinom w szczególności z powodu: ubóstwa; sieroctwa; bezdomności; bezrobocia; niepełnosprawności; długotrwałej lub ciężkiej choroby; przemocy w rodzinie; potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi; potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności; bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych; trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach; trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego; alkoholizmu lub narkomanii; zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej; klęski żywiołowej lub ekologicznej.

OGÓLNA LICZBA RODZIN, KTÓRYM PRYZNANO ŚWIADCZENIA

Poniższe dane pochodzą ze „Sprawozdań rocznych z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach” poszczególnych ośrodków pomocy społecznej, które obejmowały lata 2020-2022.

Dane dotyczące liczby rodzin, które były objęte pomocą społeczną wskazują na zwiększenie się tej liczby w latach 2020-2022. Początkowo łącznie 2521 rodzin w skali powiatu było objętych wsparciem z tytułu pomocy społecznej. W 2022 roku liczba ta zwiększyła się do 2646. W Mieście Lubin oraz w Gminie Rudna liczba omawianych rodzin uległa zmniejszeniu, natomiast w Gminie Lubin i Gminie Ścinawa - zwiększeniu, co prezentuje poniższy wykres.

Wykres 12. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminach powiatu lubińskiego w latach 2020-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z OPS

PROBLEMY SPOŁECZNE

Tabela 28. Liczba oraz udział procentowy rodzin korzystających z pomocy społecznej wg wybranych problemów społecznych w ogólnej liczbie rodzin korzystających z ośrodków pomocy społecznej w latach 2020-2022 na terenie powiatu lubińskiego

Problemy społeczne	2020 rok		2021 rok		2022 rok	
	Liczba rodzin	%	Liczba rodzin	%	Liczba rodzin	%
Ubóstwo	677	26,8	689	27,5	683	25,8
Bezdomność	77	3,0	84	3,3	95	3,6
Bezrobocie	294	11,6	305	12,2	213	8,0
Niepełnosprawność	614	24,3	634	25,3	599	22,6
Długotrwała choroba	683	27,1	785	31,4	795	30,0
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	197	7,8	200	8,0	253	9,6
Przemoc	30	1,2	27	1,1	21	0,8
Alkoholizm	181	7,2	172	6,9	175	6,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

UBÓSTWO

Ubóstwo jest jednym z najpoważniejszych wyzwań rozwojowych współczesnego świata. Ustawa o pomocy społecznej definiuje ten termin jako nieosiągnięcie określonego kryterium dochodowego, co oznacza w praktyce biedę i brak możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb. Niewątpliwie, jest to również jedna z podstawowych przyczyn ubiegania się o pomoc społeczną dla osób i rodzin.

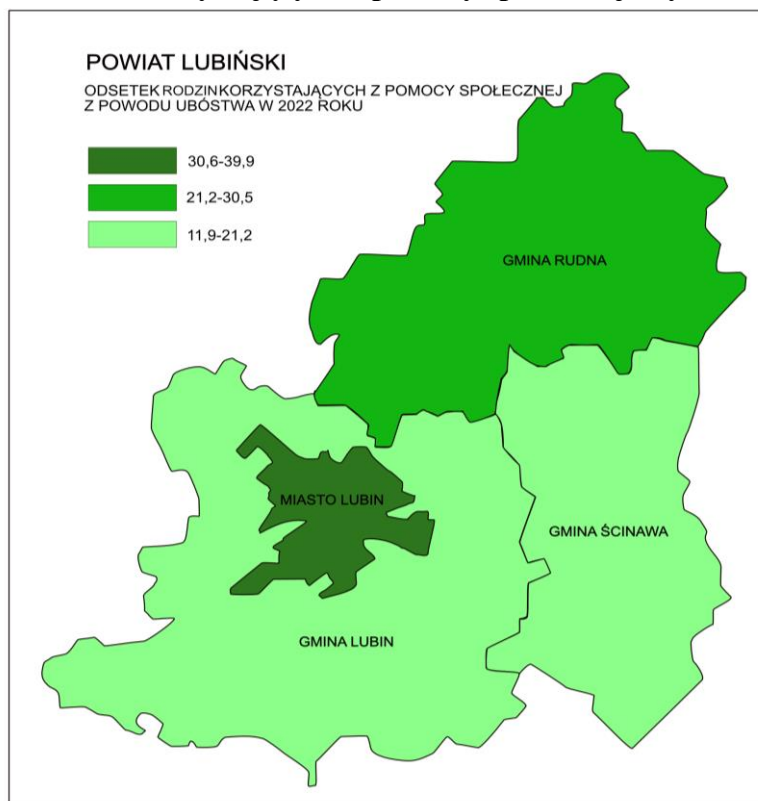
Łączna liczba rodzin, które otrzymały pomoc z tego tytułu w powiecie lubińskim wynosiła w 2022 roku 677 stanowiąc 26,8% ogółu rodzin korzystających z pomocy społecznej tj. 2646. W gminach wiejskich i miejsko – wiejskich odsetek ten był wyższy w stosunku do powiatu. W Mieście Lubin odsetek ten był bliski 40%.

Tabela 29. Liczba rodzin oraz udział procentowy rodzin, w których występuje problem ubóstwa. Ośrodki Pomocy Społecznej powiatu lubińskiego w latach 2020-2022

Jednostka	2020 rok			2021 rok			2022 rok		
	Liczba rodzin	% w powiecie	% w gminie	Liczba rodzin	% w powiecie	% w gminie	Liczba rodzin	% w powiecie	% w gminie
Powiat lubiński	677	100	26,8	689	100	27,3	683	100	25,8
Miasto Lubin	426	62,9	31,5	461	66,9	38,8	464	67,9	39,7
Gmina Lubin	104	15,4	21,3	85	12,3	13,9	97	14,2	14,8
Gmina Rudna	45	6,6	17,4	47	6,8	18,2	46	6,7	25,6
Gmina Ścinawa	102	15,1	24,1	96	14,0	19,3	76	11,1	11,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z OPS

Mapa 10. Odsetek rodzin korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w 2022r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OZ

BEZDOMNOŚĆ

Bezdomność to skrajny przejaw wykluczenia społecznego. Związana jest z wieloma występującymi równocześnie przyczynami takimi jak uzależnienia, rozpad rodziny, utrata pracy, utrata mieszkania, zaburzenia psychiczne, przemoc. Może to również być świadomy wybór innego sposobu życia lub braku zgody na obowiązujący system wartości.

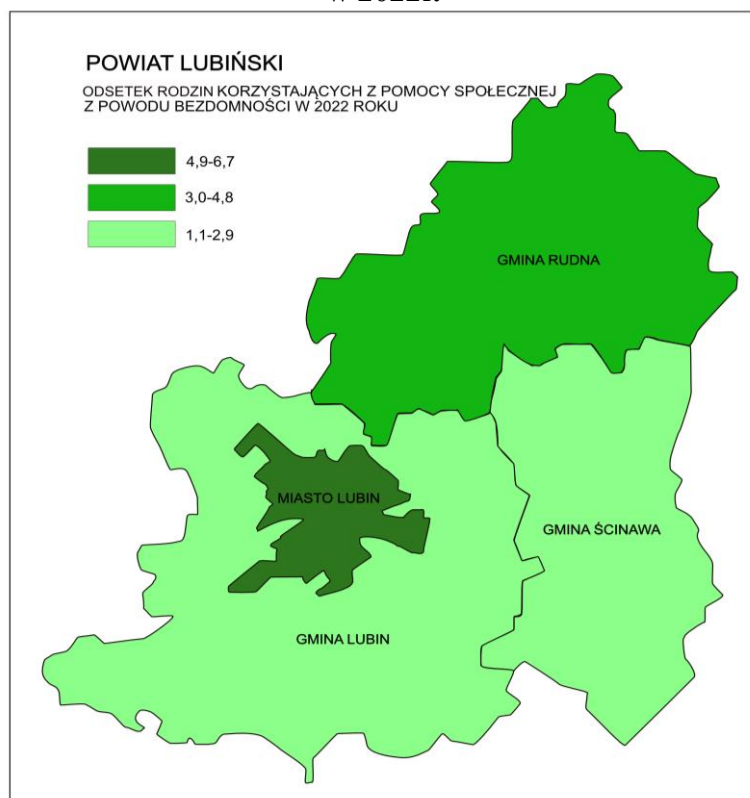
Ogólna liczba rodzin, które uzyskały pomoc społeczną z tytułu bezdomności, wynosiła w 2022 roku 95 – udział 3,6% w powiecie. Odsetek rodzin bezdomnych był największy w Mieście Lubin i wynosił 6,6%.

Tabela 30. Liczba rodzin oraz udział procentowy rodzin, w których występuje problem bezdomności. Ośrodki Pomocy Społecznej powiatu lubińskiego w latach 2020-2022

Jednostka	2020 rok			2021 rok			2022 rok		
	Liczba rodzin	% w powiecie	% w gminie	Liczba rodzin	% w powiecie	% w gminie	Liczba rodzin	% w powiecie	% w gminie
Powiat lubiński	77	100,0	3,1	84	100,0	3,4	95	100,0	3,6
Miasto Lubin	60	77,9	4,4	66	78,6	5,6	77	81,1	6,6
Gmina Lubin	9	11,7	1,8	6	7,1	1,2	8	8,4	1,2
Gmina Rudna	3	3,9	1,2	3	3,6	1,5	3	3,2	1,7
Gmina Ścinawa	5	6,5	1,2	9	10,7	1,8	7	7,4	1,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

**Mapa 11. Odsetek rodzin korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezdomności
w 2022r.**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

BEZROBOCIE

Bezrobocie to problem społeczny, który należy uznać za systemowy. Przenosi się on na wszystkie sfery życia społecznego i rodzinnego. U bezrobotnego, zwłaszcza u długotrwale bezrobotnego obniża się poczucie własnej wartości, zmniejsza się motywacja do działania w tym do poszukiwania pracy oraz wzmagają się bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Bezrobocie wpływa także na stan zdrowia psychicznego takiej osoby. Jednocześnie powoduje zmniejszenie dochodów członków rodziny co sprawia, że problem ten występuje zazwyczaj łącznie z ubóstwem.

Wg danych, łączna liczba rodzin, które otrzymały pomoc z ośrodków pomocy społecznej w powiecie lubińskim z tytułu bezrobocia wynosiła w 2022 roku 213 osób. Najwyższy odsetek rodzin, w których występował problem bezrobocia wystąpił w Gminie Rudna - 13,3%.

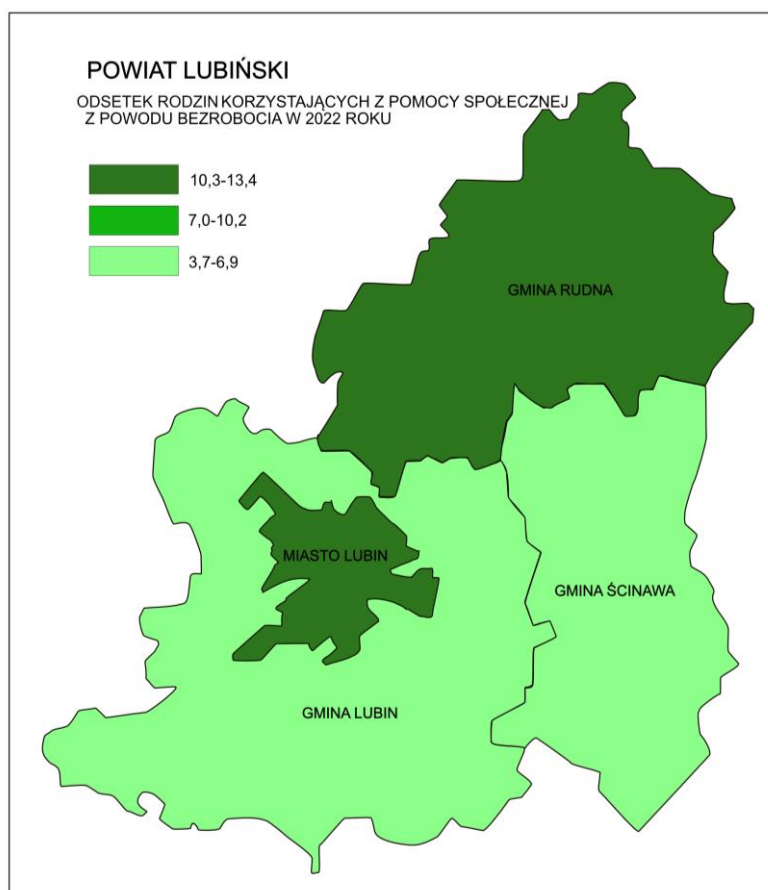
Tabela 31. Udział procentowy rodzin, w których występuje problem bezrobocia.

Ośrodki Pomocy Społecznej powiatu lubińskiego w latach 2020-2022

Jednostka	2020 rok			2021 rok			2022 rok		
	Liczba rodzin	% w powiecie	% w gminie	Liczba rodzin	% w powiecie	% w gminie	Liczba rodzin	% w powiecie	% w gminie
Powiat lubiński	294	100,0	11,7	305	100,0	12,2	213	100,0	8,0
Miasto Lubin	179	60,9	13,2	185	60,7	15,6	140	65,7	12,0
Gmina Lubin	44	15,0	9,0	27	8,9	4,4	24	11,3	3,7
Gmina Rudna	22	7,5	8,5	51	16,7	24,9	24	11,3	13,3
Gmina Ścinawa	49	16,7	11,6	42	13,8	8,5	25	11,7	3,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z OZ

Mapa 12. Odsetek rodzin korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w 2022r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z OZ

WSPARCIE I POMOC SPOŁECZNA

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

Niepełnosprawność w niniejszej analizie jest rozumiana jako przyczyna ubiegania się o pomoc społeczną, bowiem istnieje wiele definicji niepełnosprawności w nauce i prawie. Poniższy tekst opiera się na danych zastanych, jakimi dysponują ośrodki pomocy społecznej wykazujące rodziny, w których występują osoby niepełnosprawne wymagające pomocy i wsparcia.

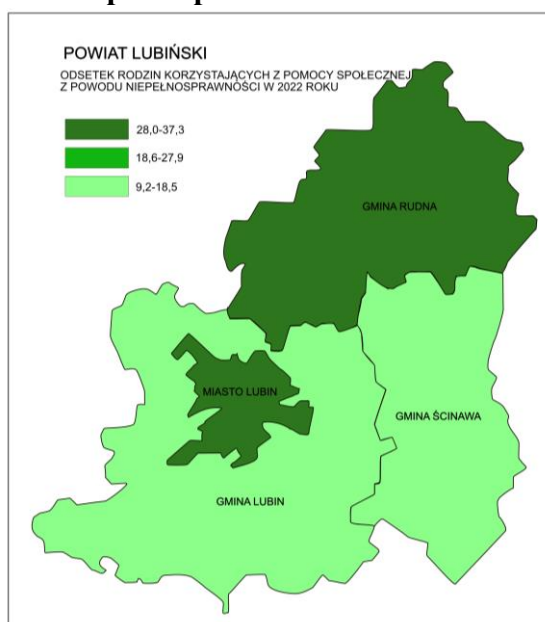
Liczba rodzin, w których występował problem niepełnosprawności, łącznie w powiecie lubińskim wynosiła 599 rodzin w 2022 roku. Odsetek dla powiatu to 22,6 %, natomiast wyższy odsetek osiągnęły Gmina Rudna i Miasto Lubin. (Wykres nr 12).

Tabela 32. Udział procentowy rodzin, w których występuje problem niepełnosprawności. Ośrodki Pomocy Społecznej powiatu lubińskiego w latach 2020-2022

Jednostka	2020 rok			2021 rok			2022 rok		
	Liczba rodzin	% w powiecie	% w gminie	Liczba rodzin	% w powiecie	% w gminie	Liczba rodzin	% w powiecie	% w gminie
Powiat lubiński	614	100,0	24,3	634	100,0	25,3	599	100,0	22,6
Miasto Lubin	377	61,4	27,9	409	64,5	34,5	404	67,4	34,5
Gmina Lubin	70	11,4	14,3	71	11,2	11,6	69	11,5	10,5
Gmina Rudna	91	14,8	35,3	79	12,5	38,5	67	11,2	37,2
Gmina Ścinawa	76	12,4	18,0	75	11,8	15,1	59	9,8	9,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z OPS

Mapa 13. Odsetek rodzin korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w 2022r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z OZ

DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA

Istotnym powodem korzystania ze świadczeń ośrodków pomocy społecznej jest również długotrwała choroba, określana z medycznego punktu widzenia jako choroba przewlekła. Natężenie występowania tego problemu społecznego było również wysokie w powiecie, a jego skutki są dużo trudniejsze do wyeliminowania (niż np. bezrobocie), ponieważ w znacznie mniejszym stopniu zależą od samej osoby, a ponadto wymagają znacznych nakładów finansowych przez dłuższy czas. W wielu przypadkach długotrwała choroba utrzymuje się latami i kończy się zaliczeniem osoby do stopnia niepełnosprawności przez organy do tego uprawnione.

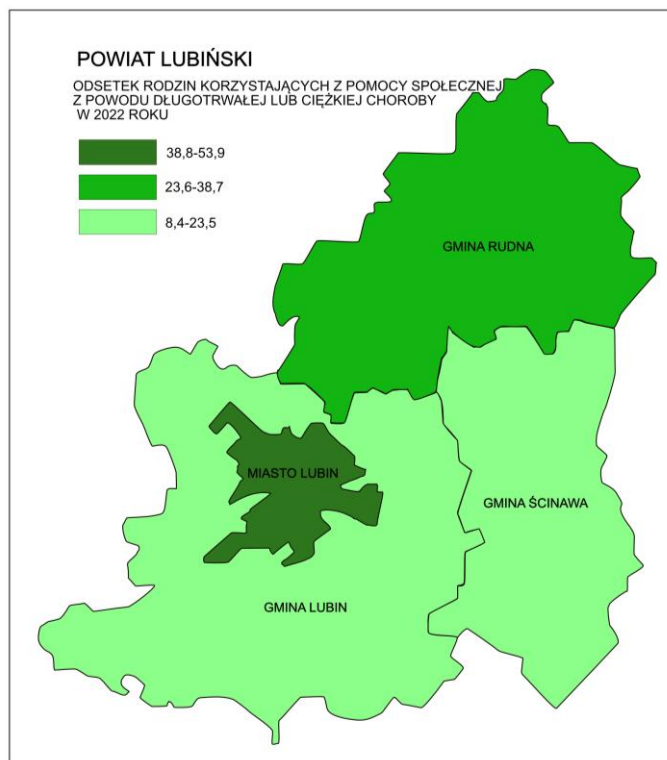
W powiecie lubińskim łączna liczba rodzin, które były beneficjentami ośrodków pomocy społecznej i korzystały z pomocy w 2022 r. wynosiła 2646. Z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby 795 rodzin uzyskało pomoc z ośrodków pomocy społecznej, co stanowiło 30,0% w 2022 roku. Należy zaznaczyć, że jest to najwyższy odsetek spośród problemów społecznych w powiecie, zatem problem ten jest niezwykle istotny. Dane dla poszczególnych gmin wskazują, że problem ten jest najwyższy w Mieście Lubin, gdzie odsetek rodzin z problemem długotrwałej choroby wyniósł 53,6%, a następnie w Gminie Rudna - 30,0%.

Tabela 33. Udział procentowy rodzin w których występuje problem długotrwałej lub ciężkiej choroby. Ośrodki Pomocy Społecznej powiatu lubińskiego (2020-2022)

Jednostka	2020 rok			2021 rok			2022 rok		
	Liczba rodzin	% w powiecie	% w gminie	Liczba rodzin	% w powiecie	% w gminie	Liczba rodzin	% w powiecie	% w gminie
Powiat lubiński	683	100,0	27,1	785	100,0	31,4	795	100,0	30,0
Miasto Lubin	521	76,3	38,5	602	76,7	50,7	627	78,9	53,6
Gmina Lubin	41	6,0	8,4	67	8,5	10,9	55	6,9	8,4
Gmina Rudna	63	9,2	24,4	44	5,6	21,5	54	6,8	30,0
Gmina Ścinawa	58	8,5	13,7	72	9,2	14,5	59	7,4	9,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z OPS

Mapa 14. Odsetek rodzin korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w 2022r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIU GOSPODARSTWA DOMOWEGO (OGÓŁEM)

Bezradność opiekuńczo-wychowawcza rodzin, wiąże się z wieloma problemami społecznymi. Jest to często skutek uzależnień, przemocy domowej, niepełnosprawności któregoś z członków rodziny bądź też może być przyczyną niedojrzałości emocjonalnej, problemów wychowawczych czy konfliktów i trudności adaptacyjnych. Ważnym zagadnieniem staje się w tej sytuacji opieka nad dziećmi, w czasie rozwiązywania tych problemów. Bezradność ta bowiem, często jest skutkiem odbierania dzieci z rodzin biologicznych i umieszczenia ich w formach rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej.

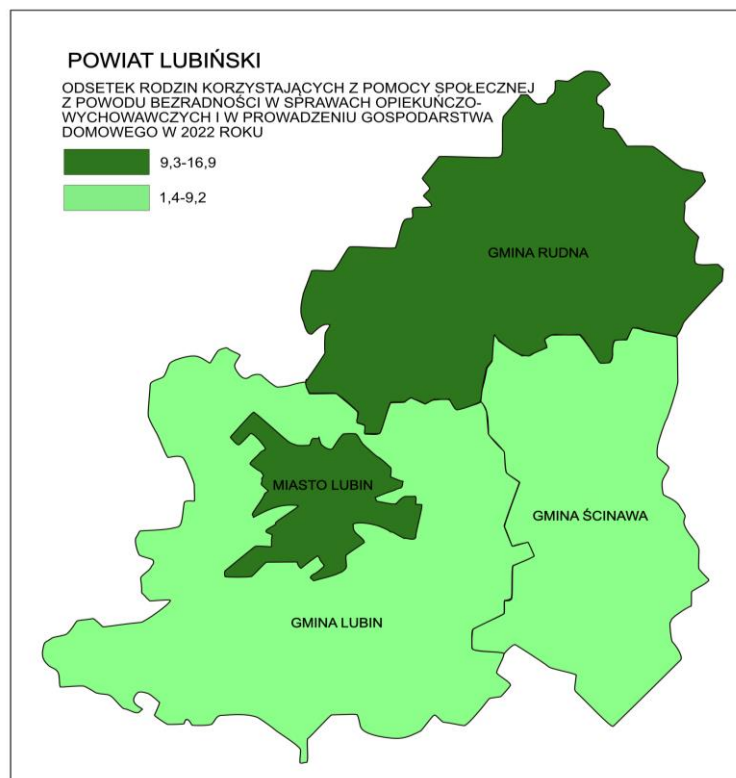
Liczba rodzin, w których występował problem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w powiecie wynosiła 253 (9,6%) w 2022 roku. Dokonana analiza danych wykazała zwiększenie się udziału procentowego problemu społecznego na terenie powiatu w badanych latach. Najwyższy udział procentowy odnotowano w Mieście Lubin – 16,9% oraz w Gminie Rudna- 14,4%.

Tabela 34. Udział procentowy rodzin w których występuje problem bezradności w sprawach opiekuńczo- wychowawczych. Ośrodki Pomocy Społecznej powiatu lubińskiego w latach 2020-2022

Jednostka	2020 rok			2021 rok			2022 rok		
	Liczba rodzin	% w powiecie	% w gminie	Liczba rodzin	% w powiecie	% w gminie	Liczba rodzin	% w powiecie	% w gminie
Powiat lubiński	197	100,0	7,8	200	100,0	8,0	253	100,0	9,6
Miasto Lubin	115	58,4	8,5	127	63,5	10,7	198	78,3	16,9
Gmina Lubin	18	9,1	3,7	26	13,0	4,2	20	7,9	3,0
Gmina Rudna	36	18,3	10,1	28	14,0	13,7	26	10,3	14,4
Gmina Ścinawa	28	14,2	6,6	19	9,5	3,8	9	3,6	1,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z OPS

Mapa 15. Odsetek rodzin w których występuje problem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w 2022 roku

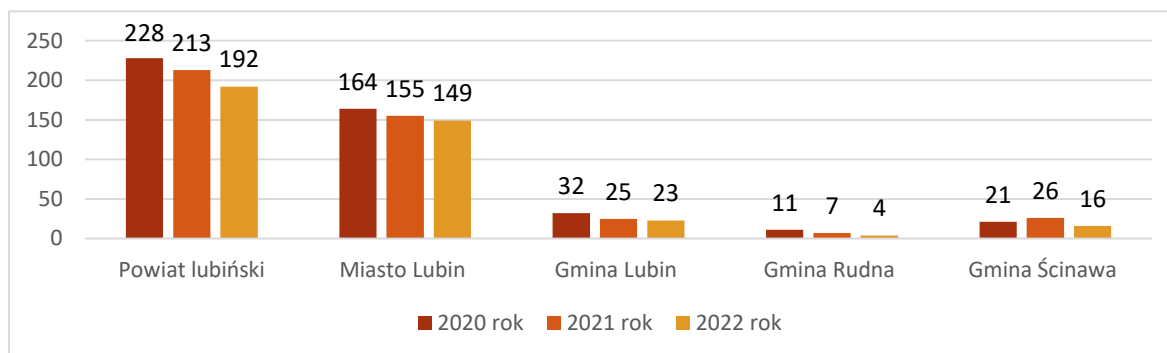
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OZ

USŁUGI OPIEKUŃCZE

Osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina nie może takiej pomocy zapewnić. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Ośrodek pomocy społecznej, przyznając usługi opiekuńcze, ustala ich zakres, okres i miejsce świadczenia³.

Dane pozyskane w latach 2020-2022 z ośrodków pomocy społecznej wskazują, że zmniejsza się liczba osób, objętych usługami opiekuńczymi.

Wykres 13. Liczba osób objęta usługami opiekuńczymi w powiecie lubińskim w latach 2020-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z OPS

Nową formą usług opiekuńczych organizowaną przez gminy w oparciu o ustawę o pomocy społecznej są usługi sąsiedzkie.

DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ

Ustawa o pomocy społecznej wskazuje, iż osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, która nie może samodzielnie funkcjonować i której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w postaci usług opiekuńczych, przysługuje prawo umieszczenia w domu pomocy społecznej. Najczęściej same osoby zainteresowane składają odpowiedni wniosek o skierowanie do domu pomocy społecznej, jednak zdarzają się sytuacje, kiedy osoba nie jest w stanie wyrazić świadomie zgody na podjęcie działań w tym zakresie. Zgodnie z ustawą o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19.08.1994 r. na podstawie art. 39

³ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej

ust. 1 – jeżeli osoba, która wskutek choroby psychicznej lub upośledzenia umysłowego nie jest zdolna do zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych i nie ma możliwości korzystania z opieki innych osób oraz potrzebuje stałej opieki i pielęgnacji, lecz nie wymaga leczenia szpitalnego, a brak opieki zagraża życiu tej osoby, organ do spraw pomocy społecznej może wystąpić do sądu opiekuńczego właściwego dla miejsca zamieszkania tej osoby z wnioskiem o przyjęcie do domu pomocy społecznej bez jej zgody. O wydanie zgody na umieszczenie w domu pomocy społecznej może wystąpić także do sądu opiekun prawny osoby ubezwłasnowolnionej⁴.

W 2020 roku łączna liczba osób skierowanych do DPS, wg danych ośrodków pomocy społecznej wyniosła 105. Liczba ta zwiększyła się do 154 w 2022 roku. W 2022 roku Miasto Lubin poniosło odpłatność za pobyt w DPS 104 osób, co stanowiło 67,5% w powiecie. Nastąpił wzrost tego odsetka. We wszystkich gminach wiejskich i miejsko-wiejskich nastąpił w badanych latach spadek odsetka. Oznacza to, że największy wzrost odpłatności w gminach za pobyt mieszkańców w DPS był w Mieście Lubin, w stosunku do innych gmin powiatu.

Tabela 35. Liczba osób skierowanych do Domów Pomocy Społecznej wg gmin powiatu lubińskiego w latach 2020-2022 (odpłatność gminy za pobyt w DPS)

Jednostka	2020 rok		2021 rok		2022 rok	
	Liczba osób	% w powiecie	Liczba osób	% w powiecie	Liczba osób	% w powiecie
Powiat lubiński	105	100,0	134	100,0	154	100,0
Miasto Lubin	59	56,2	91	67,9	104	67,5
Gmina Lubin	19	18,1	19	14,2	24	15,6
Gmina Rudna	8	7,6	8	6,0	10	6,5
Gmina Ścinawa	19	18,1	16	11,9	16	10,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z OPS

Na terenie powiatu lubińskiego od 2021 r. funkcjonuje niepubliczny Dom Pomocy Społecznej „OSTOJA”, który prowadzony jest przez Stowarzyszenie Przyjaciół i Rodziców Osób Niepełnosprawnych „RÓWNE SZANSE”.

⁴ <https://ops.pl/2017/08/umieszczenie-domu-pomocy-spoecznej-bez-zgody-klienta/>

PRACA SOCJALNA

Praca socjalna to działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi, a także rozwinięcia lub wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej.

Praca socjalna prowadzona jest z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej lub społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności.

Praca socjalna może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny lub projekt socjalny⁵.

W 2022 roku łącznie 2876 rodzin z terenu wszystkich gmin powiatu lubińskiego było objętych pracą socjalną. Najwięcej rodzin objętych pracą socjalną odnotowano w 2022 roku w Mieście Lubin. Jednocześnie w Gminie Lubin i Gminie Ścinawa nastąpił wzrost rodzin objętych pracą socjalną.

Tabela 36. Liczba rodzin objętych pracą socjalną w gminach powiatu lubińskiego w latach 2020-2022

Jednostka	2020	2021	2022
Powiat lubiński	2472	2292	2876
Miasto Lubin	1197	1066	1102
Gmina Lubin	488	613	656
Gmina Rudna	198	184	150
Gmina Ścinawa	589	429	968

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z OZ

PRZEMOC DOMOWA

Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz ustawą z dnia 9 marca 2023 o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych ustaw⁶, zadania w powyższym zakresie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia

⁵ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej

⁶ Ustawa z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw Dz.U. 2023 poz. 535

12 marca 2004 roku o pomocy społecznej lub ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, chyba że przepisy niniejszej ustawy stanowią inaczej.

Do zadań własnych powiatu należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony ofiar przemocy;
- 2) opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Definicja przemocy domowej zawarta w ustawie posiada brzmienie: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej”.

Wyróżnia się następujące formy przemocy domowej: fizyczna, psychiczna, seksualna, ekonomiczna, zaniedbanie, cyberprzemoc.

W 2017 roku Uchwałą Rady Powiatu Lubińskiego⁷ przyjęto Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017-

⁷ Uchwała Nr XXVI/184/2017 z dnia 26 stycznia 2017r.

2023. Głównym celem Programu jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej oraz zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w powiecie lubińskim. Powyższy cel główny definiuje cele szczegółowe, tj.:

- Profilaktyka i edukacja społeczna;
- Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą domową;
- Oddziaływania na osoby stosujące przemoc domową;
- Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

ZESPOŁY INTERDYSCYPLINARNE

Zespoły Interdyscyplinarne realizują działania określone w gminnych programach przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony ofiar przemocy domowej. Zespoły m.in.:

- diagnozują problem przemocy w rodzinie,
- podejmują działania w środowisku zagrożonym przemocą domową mające na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- inicjują interwencje w środowisku dotkniętym przemocą domową,
- rozpowszechniają informację o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjują działania w stosunku do osób szosujących przemoc domową.

Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę Niebieskiej Karty i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą domową.

Zespoły Interdyscyplinarne spotykają się na posiedzeniach kilka razy w roku, jednakże kluczowe w procesie walki z przemocą są spotkania grup diagnostyczno-pomocowych, które zajmują się działaniami na rzecz konkretnych osób, poszkodowanych i podejmują interwencje wobec sprawców przemocy.

PROCEDURA NIEBIESKIE KARTY

Procedura „Niebieskie Karty”, to instytucjonalne narzędzie służące do przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Obejmuje ona ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji

rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem stosowania przemocy domowej. Przedstawiciele tych podmiotów realizują procedurę Niebieskiej Karty w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o pojętych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego.

PRZEMOC W RODZINIE I ALKOHOLIZM

Problem przemocy domowej jest wyjątkowo trudny, ponieważ u jego podstaw leży często więź rodzinna. Ważna jest tu zatem profilaktyka, pomoc psychologiczna dla tych rodzin, terapia rodziny oraz edukacja, która powinna być skierowana nie tylko do służb przeciwdziałających zjawisku przemocy, ale również do społeczeństwa – promocja instytucji i organów zajmujących się zawodowo tym zjawiskiem. Jednym z czynników powodujących przemoc w rodzinie są uzależnienia - głównie od alkoholu.

Liczba rodzin, które zwróciły się o pomoc społeczną z powodu występującej przemocy domowej w powiecie wynosiła 21 w 2022 roku. Odsetek rodzin z tym problemem w skali powiatu nie jest wysoki, wynosi 0,8%. Wyższy odsetek odnotowano w Gminie Rudna – 1,7%.

Tabela 37. Udział procentowy rodzin w których występuje problem przemocy domowej. Ośrodki Pomocy Społecznej powiatu lubińskiego w latach 2020-2022

Jednostka	2020 rok			2021 rok			2022 rok		
	Liczba rodzin	% w powiecie	% w gminie	Liczba rodzin	% w powiecie	% w gminie	Liczba rodzin	% w powiecie	% w gminie
Powiat lubiński	30	100,0	1,2	27	100,0	1,1	21	100,0	0,8
Miasto Lubin	21	70,0	1,6	23	85,2	1,9	17	81,0	1,5
Gmina Lubin	2	6,7	0,4	4	14,8	0,7	1	4,8	0,2
Gmina Rudna	6	20,0	2,3	0	0,0	0,0	3	14,3	1,7
Gmina Ścinawa	1	3,3	0,2	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

Problem alkoholowy nie zawsze jest widoczny, często pozostaje w sferze ustaleń okoliczności pracownika socjalnego, jest trudny do zdiagnozowania. Rodzina również niechętnie przyznaje się do występowania problemu uzależnienia jednego z jej członków. Z powodu występującego alkoholizmu, łącznie 175 rodzin z terenu powiatu ubiegało się w 2022 roku o pomoc społeczną. Wg danych z poszczególnych gmin, odsetek rodzin korzystających z pomocy społecznej z tego tytułu był największy w Mieście Lubin – 20,3% i Gminie Lubin – 15,6%.

Uwagę należy zwrócić również na uzależnienia trudno identyfikowalne (niedookreślone w diagnostyce czy statystyce) stanowiące istotne zagrożenie dla prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie i rodzinie np. Internet, hazard, zakupoholizm, seksoholizm, uzależnianie od leków.

Tabela 38. Udział procentowy rodzin w których występuje problem alkoholowy w rodzinie. Ośrodki Pomocy Społecznej powiatu lubińskiego w latach 2020-2022

Jednostka	2020 rok			2021 rok			2022 rok		
	Liczba rodzin	% w powiecie	% w gminie	Liczba rodzin	% w powiecie	% w gminie	Liczba rodzin	% w powiecie	% w gminie
Powiat lubiński	181	100,0	7,2	172	100,0	14,5	175	100,0	15,0
Miasto Lubin	125	69,1	9,2	104	60,5	17,0	133	76,0	20,3
Gmina Lubin	32	17,7	6,6	31	18,0	15,1	28	16,0	15,6
Gmina Rudna	24	13,3	9,3	36	20,9	7,2	12	6,9	1,9
Gmina Ścinawa	0	0,0	0,0	1	0,6	0,0	2	1,1	0,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z OZ

INTERWENCJA KRYZYSOWA

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lubinie w ramach prowadzonego Ośrodka Interwencji Kryzysowej (OIK) w 2022 r. podejmowało szereg interdyscyplinarnych i systemowych działań na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu oraz doświadczających przemocy.

W ramach działań profilaktycznych Ośrodek Interwencji Kryzysowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie podejmował szereg przedsięwzięć informacyjno-edukacyjnych skierowanych do mieszkańców powiatu lubińskiego, które zawierały ofertę udzielanej pomocy tj. psychologicznej, prawnej, socjalnej, terapeutycznej, wsparcia grupowego oraz możliwości zapewnienia bezpiecznego schronienia.

W ramach interwencji kryzysowej podejmowano działania o charakterze tymczasowym, krótkoterminowym, mające na celu udzielenie natychmiastowej, specjalistycznej bezpłatnej pomocy osobom będącym w stanie kryzysu oraz doświadczającym przemocy domowej. W 2022 roku udzielono pomocy psychologicznej w formie 109 porad, 20 porad prawnych i 36 porad w zakresie pomocy socjalnej. Udzielono także pomocy terapeutycznej osobom z problemem uzależnienia i współuzależnienia alkoholowego, narkotykowego, behawioralnego, w tym w zakresie nieprawidłowości w relacjach wewnątrzrodzinnych

wynikających z problemu uzależnień, w tym przemocy. Liczba udzielonych porad w tym zakresie wyniosła 40.

W nagłych sytuacjach kryzysowych specjaliści Ośrodka Interwencji Kryzysowej organizują Zespół ds. szybkiego reagowania. Powołanie Zespołu ma na celu przerwanie sytuacji kryzysowej, przemocy domowej, a przede wszystkim opracowanie planu skutecznej pomocy. W spotkaniach zespołu biorą udział m. in. pedagodzy szkolni, asystenci rodzin z ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu lubińskiego, kuratorzy Sądu Rejonowego w Lubinie, funkcjonariusze Policji.

W ramach OIK na terenie powiatu funkcjonuje grupa psychoedukacja dla kobiet doznających przemocy domowej. Celem zajęć jest powstrzymanie przemocy domowej poprzez zwiększenie świadomości przysługujących praw, wzmocnienie poczucia własnej wartości, sprawstwa, kompetencji pomocnych w rozwiązywaniu sytuacji kryzysowej oraz poprawa jakości życia, w tym bezpieczeństwa i dobra małoletnich dzieci. W 2022 roku grupa obejmowała 25 uczestniczek.

Wobec osób stosujących przemoc domową realizowane są następujące działania:

- **Program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową**

Cel programu:

Program zmierza do zmiany wzorców zachowań osób stosujących przemoc w rodzinie, rozwiązywania konfliktów bez użycia siły i powstrzymania przed dalszym stosowaniem przemocy wobec najbliższych. Nabór uczestników do Programu odbywa się przy współpracy z Sądem Rejonowym w Lubinie, Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej Wykonującym Orzeczenia w Sprawach Karnych, Komendą Powiatową Policji w Lubinie, ośrodkami pomocy społecznej z terenu powiatu lubińskiego, Zespołami Interdyscyplinarnymi z terenu powiatu lubińskiego.

- **Program psychologiczno-terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową**

Cel programu:

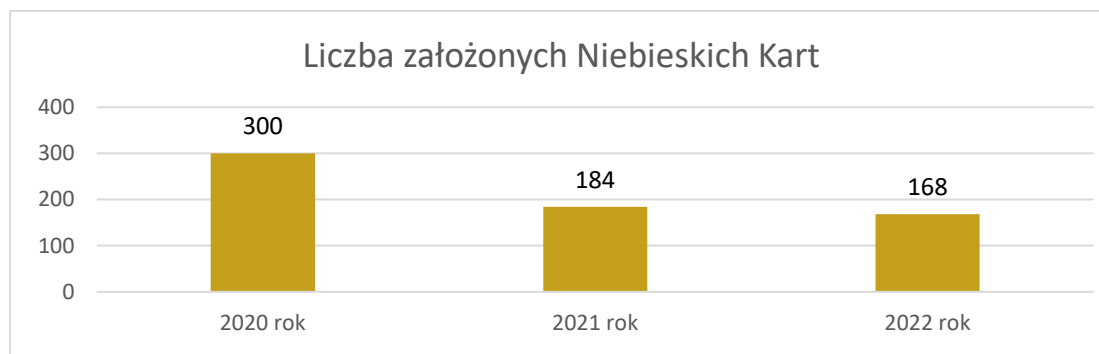
Głównym celem Programu jest utrwalenie zmian postaw i zachowań nabytych w trakcie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych, poszerzanie wiedzy i umiejętności alternatywnych zachowań oraz kształtowania nowego stylu życia, bez zachowań przemocowych, w tym relacji

opartych na wzajemnym szacunku wobec najbliższych. Nabór uczestników do Programu odbywa się także przy współpracy z Sądem Rejonowym w Lubinie, Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej Wykonującym Orzeczenia w Sprawach Karnych, Komendą Powiatową Policji w Lubinie, ośrodkami pomocy społecznej z terenu Powiatu Lubińskiego.

Funkcjonujący w powiecie lubińskim Ośrodek Interwencji Kryzysowej zapewnia schronienie dla osób znajdujących się w sytuacji kryzysowej, oraz dla osób doświadczających przemocy domowej w tym matkom z małoletnimi dziećmi i kobietom w ciąży. Ośrodek zapewnia całodobowe nieodpłatne schronienie, poradnictwo psychologiczne, prawne i socjalne. W 2022 roku liczba osób, którym udzielono pomocy i wsparcia wyniosła 14, w tym 7 dzieci.

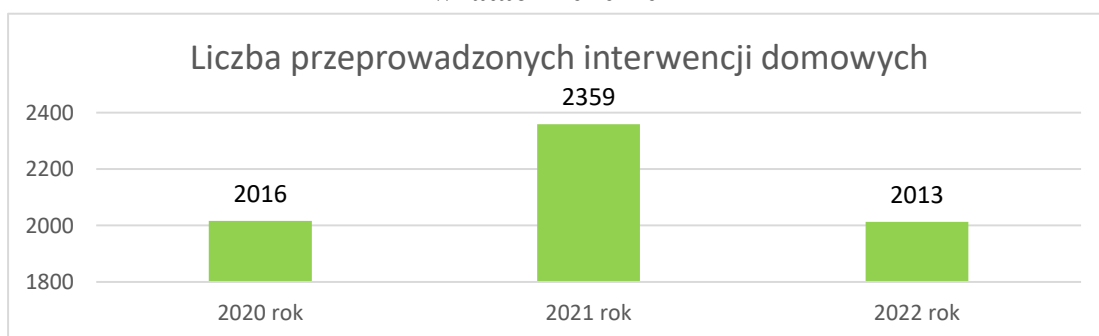
Na terenie Powiatu Lubińskiego według danych Komendy Powiatowej Policji w Lubinie, w 2022 roku przeprowadzono 2013 interwencji domowych w związku z występowaniem przemocy domowej i założono 168 Niebieskich Kart przez funkcjonariuszy policji. Największą liczbę interwencji policji odnotowano w roku 2021 tj. 2359.

Wykres 14. Liczba założonych Niebieskich Kart w powiecie lubińskim w latach 2020-2022

Źródło: opracowanie na podstawie danych KPP

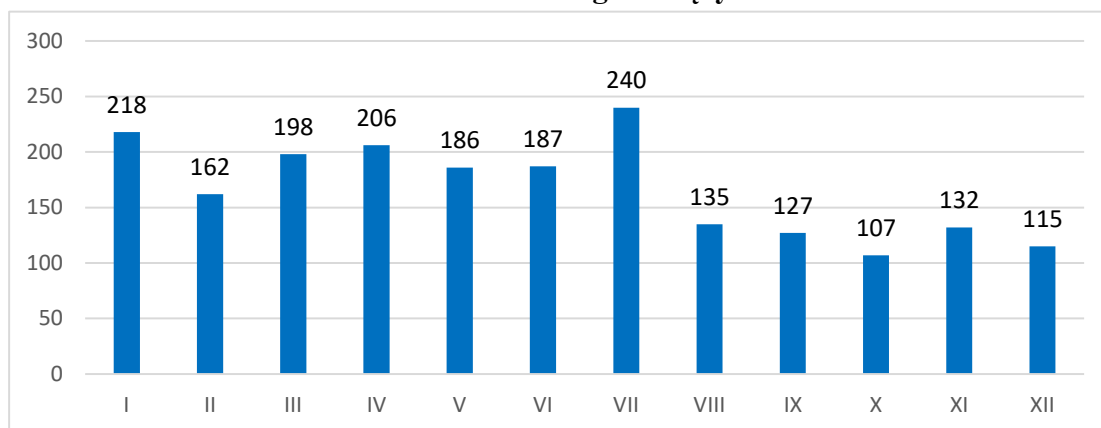
Wykres 15. Liczba przeprowadzonych interwencji domowych w powiecie lubińskim w latach 2020-2022

Źródło: opracowanie na podstawie danych KPP

Policja udostępniła szczegółowe dane za 2022 rok, w podziale na liczbę interwencji domowych w poszczególnych miesiącach. Najwięcej interwencji miało miejsce w lipcu oraz w styczniu 2022 roku.

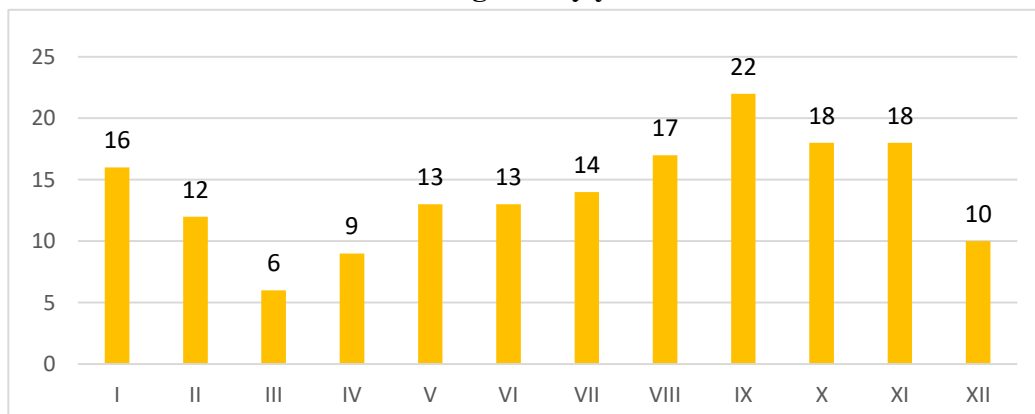
Wykres 16. Liczba przeprowadzonych interwencji domowych w powiecie lubińskim w 2022 roku wg miesięcy

Źródło: opracowanie na podstawie danych KPP

Najwięcej Niebieskich Kart policjanci założyli we wrześniu 2022 roku - 22.

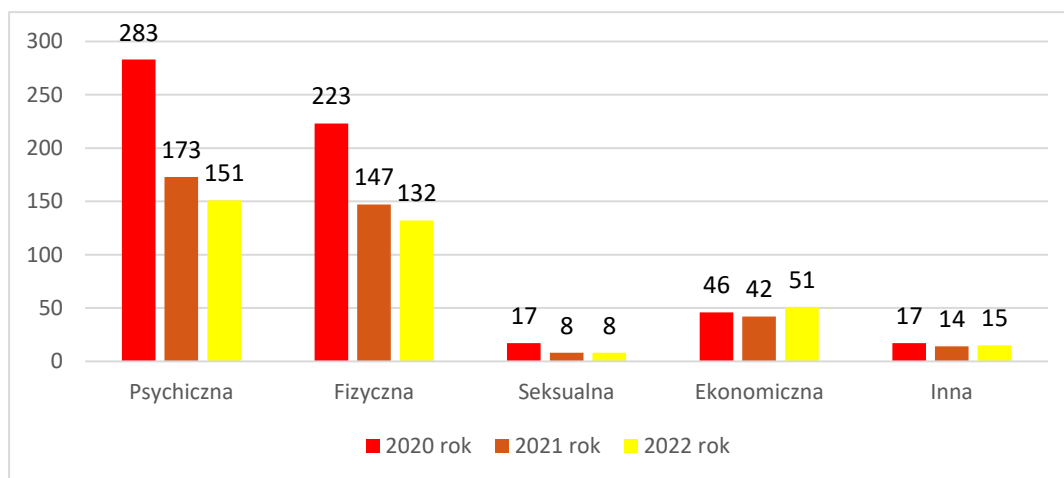
Wykres 17. Liczba założonych Niebieskich Kart w powiecie lubińskim w 2022 roku wg miesięcy

Źródło: opracowanie na podstawie danych KPP

Analiza form przemocy domowej wykazała, iż najwięcej odnotowano przypadków przemocy psychicznej - w 2020 roku 283. Liczba ta zmniejszyła się do 151 w 2022 roku. Przemocy fizycznej użyto w 132 przypadkach w 2022 roku – co również wskazuje na zmniejszenie w porównaniu z danymi z 2020 roku - 223 osoby pokrzywdzone.

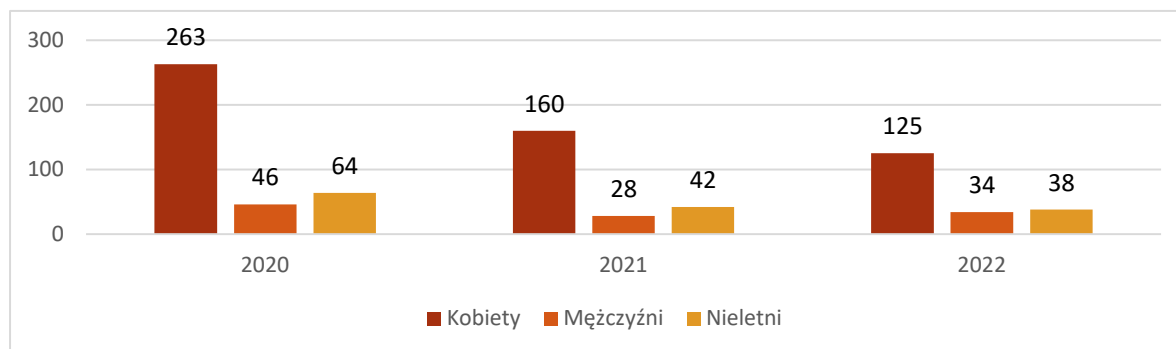
Wykres 18. Liczba pokrzywdzonych osób w wyniku występowania przemocy w powiecie lubińskim w latach 2020-2022 wg rodzaju przemocy

Źródło: opracowanie na podstawie danych KPP

Kobiety to głównie osoby doznające przemocy domowej. W 2020 roku liczba kobiet pokrzywdzonych w wyniku występowania przemocy domowej wyniosła 263. Dynamika zjawiska wskazuje, iż w roku 2022 nastąpił znaczny spadek liczby kobiet doświadczających przemocy do 125, czyli o 138.

Wykres 19. Liczba pokrzywdzonych osób w wyniku występowania przemocy w powiecie lubińskim w 2022 roku wg płci

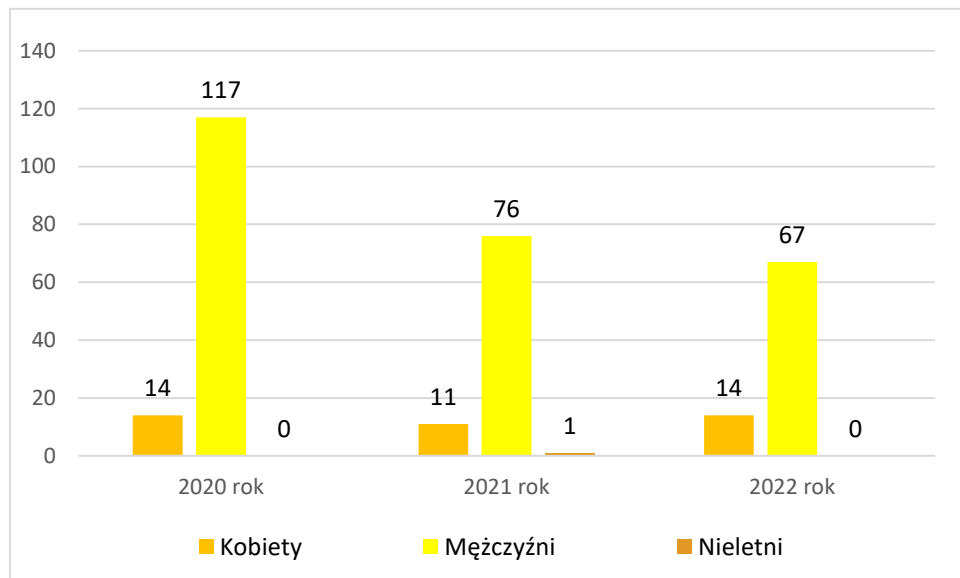
Źródło: opracowanie na podstawie danych KPP

Alkohol zwiększa ryzyko wystąpienia przemocy domowej. Nie oznacza to jednak, że jego nadużywanie stanowi jej przyczynę. Bezpośrednią przyczyną przemocy jest agresja, a zachowania agresywne są uwarunkowane czynnikami biologicznymi, społecznymi, psychologicznymi czy kulturowymi.

Wśród osób, które dopuściły się stosowania przemocy domowej, odnotowano w 2020 roku 131 osób, które znajdowały się wpływem alkoholu. Dynamika zjawiska pokazuje, że na przestrzeni lat 2020-2022 zmniejszył się udział osób, które stosują przemoc domową pod

wpływem alkoholu. W roku 2021 liczba osób stosująca przemoc domową pod wpływem alkoholu wynosiła 88, a w roku 2022 – 81.

Wykres 20. Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie pod wpływem alkoholu w latach 2020-2022r.

Źródło: opracowanie na podstawie danych KPP

10) ZASOBY INSTYTUCJONALNE - POMOC I WSPARCIE DLA OSÓB ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM

Na terenie powiatu lubińskiego funkcjonują instytucje świadczące m. in. szeroko rozumianą pomoc i wsparcie dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym do których należą w szczególności:

POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lubinie jest powiatową jednostką organizacyjną pomocy społecznej. W ramach swoich zadań ustawowych realizuje zadania m. in. poprzez:

- 1) prowadzenie, kwalifikowanie i organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
- 2) zapewnienie pieczy zastępczej dzieciom pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
- 3) prowadzenie placówek zapewniających dziecku dzienną i całodobową, ciągłą lub okresową opiekę i wychowanie przewidziane dla placówki opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego oraz opieki doraźnej w czasie trwania sytuacji kryzysowej w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego,

- 4) przyznawanie pomocy pieniężnej i rzeczowej dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinny dom dziecka, a także dla pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej,
- 5) realizacja programu usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej,
- 6) udzielanie pomocy cudzoziemcom tj. posiadaczom ważnej Karty Polaka, repatriantom, a także cudzoziemcom realizującym Indywidualne Programy Integracji,
- 7) prowadzenie mieszkań treningowych i wspomaganych m. in. dla pełnoletnich wychowanków opuszczających pieczę zastępczą oraz osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu oraz miejsc schronienia dla znajdujących się w sytuacji kryzysowej, w tym dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży,
- 8) prowadzenie spraw oraz udzielanie specjalistycznego poradnictwa, wsparcia i pomocy w zakresie interwencji kryzysowej na rzecz ofiar przemocy domowej oraz osób znajdujących się w sytuacji kryzysowej,
- 9) udzielanie dofinansowania w ramach prowadzonej rehabilitacji społecznej ze środków PFRON dla osób niepełnosprawnych,
- 10) realizacja programów na rzecz osób niepełnosprawnych.

OŚRODKI POMOCY SPOŁECZNEJ

Ośrodki pomocy społecznej stanowią podstawową jednostkę organizacyjną funkcjonującego na terenie naszego kraju systemu wspierania osób i rodzin znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych. Zgodnie z postanowieniami ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej działają na terenie każdej gminy, przyjmując w zależności od charakteru postać ośrodków miejskich, miejsko-gminnych i gminnych realizując zarówno zadania własne i zlecone. Na terenie powiatu lubińskiego działają 4 ośrodki pomocy społecznej: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubinie, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ścinawie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rudnej oraz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubinie.

POWIATOWY URZĄD PRACY

Powiatowy Urząd Pracy w Lubinie realizuje zadania samorządu powiatu w zakresie polityki rynku pracy. Do zadań PUP w Lubinie należy m.in.: pozyskiwanie i gospodarowanie środkami finansowymi na realizację zadań z zakresu aktywizacji lokalnego rynku pracy; udzielanie informacji o możliwościach i zakresie pomocy określonej w ustawie; udzielanie pomocy bezrobotnym i poszukującym pracy w znalezieniu pracy przez pośrednictwo pracy,

poradnictwo zawodowe i informację zawodową; udzielanie pomocy pracodawcom w pozyskiwaniu pracowników przez pośrednictwo pracy oraz poradnictwo zawodowe i informację zawodową; rejestrowanie bezrobotnych i poszukujących pracy; inicjowanie, organizowanie i finansowanie usług i instrumentów rynku pracy; inicjowanie, organizowanie i finansowanie szkoleń i przygotowania zawodowego dorosłych; upowszechnianie ofert pracy, w tym przez przekazywanie ofert pracy do internetowej bazy ofert pracy udostępnianej przez ministra właściwego do spraw pracy; upowszechnianie informacji o usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych, stażach, organizacji robót publicznych oraz zatrudnienia socjalnego na podstawie odrębnych przepisów; współpraca z wojewódzkimi urzędami pracy w zakresie świadczenia podstawowych usług rynku pracy, w tym w opracowywaniu i aktualizacji informacji zawodowych oraz innych zasobów informacji dotyczących lokalnego rynku pracy przydatnych w poszukiwaniu pracy; przyznawanie i wypłacanie zasiłków oraz innych świadczeń z tytułu bezrobocia; realizowanie projektów w zakresie promocji zatrudnienia, w tym przeciwdziałania bezrobociu, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej bezrobotnych, wynikających z programów operacyjnych współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Pracy; inicjowanie i realizowanie projektów pilotażowych.

POWIATOWY ZESPÓŁ DS. ORZEKANIA O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności funkcjonuje na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności orzeka dla celów poza rentowych, a mianowicie:

- 1) odpowiedniego zatrudnienia, uwzględniającego psychofizyczne możliwości danej osoby,
- 2) szkolenia, w tym specjalistycznego,
- 3) zatrudnienia w zakładzie aktywności zawodowej,
- 4) uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej,
- 5) konieczności zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz pomoce techniczne, ułatwiające funkcjonowanie danej osoby,
- 6) korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji, przez co rozumie się korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych świadczonych przez sieć instytucji pomocy społecznej, organizacje pozarządowe i inne placówki,

- 7) konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji,
- 8) konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji,
- 9) uzyskania karty parkingowej,
- 10) zamieszkiwania osoby niepełnosprawnej w oddzielnym pokoju.

Orzeczenie o stopniu niepełnosprawności może być wydane okresowo lub na stałe.

PORADNIA PSYCHOLOGICZNO - PEDAGOGICZNA W LUBINIE

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Lubinie udziela dzieciom, od momentu urodzenia, i młodzieży pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu, udziela rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno-pedagogicznej związanej z wychowywaniem i kształceniem dzieci i młodzieży. Profesjonalną pomoc zapewniają specjaliści: psycholodzy, pedagodzy, logopedzi, doradcy zawodowi i terapeuci. Poradnia diagnozuje dzieci i młodzież w celu określenia indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz indywidualnych możliwości psychofizycznych dzieci i młodzieży, wyjaśnia mechanizmy ich funkcjonowania w odniesieniu do zgłaszanego problemu oraz wskazuje sposoby rozwiązania tego problemu, wydaje opinie, wydaje orzeczenia, udziela dzieciom i młodzieży oraz rodzicom bezpośredniej pomocy psychologiczno-pedagogicznej, realizuje zadania profilaktyczne oraz wspierające wychowawczą i edukacyjną funkcję przedszkola, szkoły i placówki, w tym wspiera nauczycieli w rozwiązywaniu problemów dydaktycznych i wychowawczych, organizuje i prowadzi wspomaganie przedszkoli, szkół i placówek w zakresie realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych, organizuje wczesne wspomaganie rozwoju dzieci od chwili wykrycia niepełnosprawności do podjęcia nauki w szkole.

KOMENDA POWIATOWA POLICJI

Do zakresu działania komendy powiatowej Policji należy między innymi: tworzenie i realizacja, we współdziałaniu z organami samorządu terytorialnego oraz organizacjami i instytucjami pozarządowymi, programów prewencyjnych, wykonywanie czynności operacyjno-rozpoznawczych i dochodzeniowo-śledczych w celu ujawniania przestępstw i sprawnego wykrywania ich sprawców, współdziałając w tym zakresie z innymi jednostkami Policji; prowadzenie i koordynowanie poszukiwań osób i rzeczy, a także identyfikacja osób i zwłok, współdziałanie w tym zakresie z innymi jednostkami Policji, koordynowanie

czynności operacyjno-rozpoznawczych i dochodzeniowo-śledczych podejmowanych przez jednostki Policji nadzorowane przez komendanta powiatowego Policji oraz udzielanie tym jednostkom wsparcia; realizowanie czynności w zakresie technicznej obsługi miejsc zdarzeń oraz przeprowadzanie badań kryminalistycznych śladów i dowodów; organizowanie, wykonanie, nadzór i kontrola działań Policji w zakresie pełnienia służby przez policjantów służby prewencyjnej; organizowanie i wykonywanie, nadzór i kontrola działań Policji w zakresie zapobiegania i zwalczania wykroczeń oraz współdziałanie na obszarze powiatu w tym zakresie z organami ochrony prawnej, administracji publicznej oraz organizacjami społecznymi, inicjowanie lokalnej polityki zapobiegania, ujawniania i ścigania sprawców wykroczeń; ochrona bezpieczeństwa ludzi oraz porządku publicznego w komunikacji publicznej oraz na obszarach wodnych; wykonywanie czynności zapewniających bezpieczeństwo i porządek w ruchu na drogach publicznych przez kierowanie tym ruchem oraz jego kontrolowanie; realizowanie zadań związanych z likwidacją skutków zdarzeń drogowych oraz zabezpieczeniem procesowym śladów i dowodów; edukacja mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży szkolnej, w zakresie bezpiecznego korzystania z dróg i przeciwdziałania zagrożeniom w ruchu drogowym; współdziałanie w zakresie zapobiegania i zwalczania przestępczości z funkcjonującymi na obszarze powiatu organami ochrony prawnej, a także współdziałanie w zakresie profilaktyki wychowawczej i edukacji z organami administracji publicznej, organizacjami społecznymi oraz mediami; realizowanie zadań służby wspomagającej Policji na obszarze powiatu.

WARSZTATY TERAPII ZAJĘCIOWEJ

Warsztaty terapii zajęciowej, to placówki wyodrębnione organizacyjnie i finansowo, które mają na celu stwarzanie osobom z niepełnosprawnością możliwości uczestniczenia w rehabilitacji społecznej i zawodowej. Terapia realizowana jest poprzez terapię zajęciową. Podstawą prawną działania WTZ jest: Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2004 r. w sprawie warsztatów terapii zajęciowej oraz ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Do głównych zadań WTZ należą: ogólne usprawnianie, rozwijanie umiejętności wykonywania czynności życia codziennego, w tym zaradności osobistej dzięki stosowaniu różnych technik terapii zajęciowej, przygotowanie do życia w środowisku społecznym w szczególności poprzez rozwój umiejętności planowania i komunikowania się, dokonywania wyborów, decydowania o swoich sprawach oraz rozwój innych umiejętności niezbędnych w życiu, a także poprawę kondycji fizycznej i psychicznej, rozwijanie podstawowych oraz specjalistycznych

umiejętności zawodowych, umożliwiającymi późniejsze podjęcie pracy zawodowej w zakładzie aktywności zawodowej lub innej pracy zarobkowej bądź szkolenia zawodowego.

W powiecie lubińskim funkcjonuje 6 warsztatów terapii zajęciowej:

1. WTZ „Przytulisko” prowadzony przez Fundację im. Brata Alberta
Adres Warsztatu: 59-300 Lubin, ul. Odrodzenia 8 i Stary Lubin 10a
2. WTZ „Kameleon” prowadzony przez Stowarzyszenie „Dać Nadzieję” w Lubinie
Adres Warsztatu: 59-300 Lubin, ul. Odrodzenia 30
3. WTZ „Akademia Życia” prowadzony przez Stowarzyszenie „Dać Nadzieję” w Lubinie
Adres Warsztatu: 59-300 Lubin, ul. Odrodzenia 30
4. WTZ „Promyk” prowadzony przez Stowarzyszenie Przyjaciół i Rodziców Osób Niepełnosprawnych „Równe Szanse” w Lubinie
Adres Warsztatu: 59-300 Lubin, ul. Jerzego Kukuczki 39
5. WTZ „Słoneczko” prowadzony przez Stowarzyszenie Przyjaciół i Rodziców Osób Niepełnosprawnych „Równe Szanse” w Lubinie
Adres Warsztatu: 59-300 Lubin, ul. Jerzego Kukuczki 39
6. WTZ „Uśmiech” prowadzony przez Fundację Przyszań w Ścinawie
Adres Warsztatu: 59-330 Ścinawa, ul. Królowej Jadwigi 5.

Liczba uczestników warsztatów terapii zajęciowej według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r. wynosiła 175 osób.

ŚWIETLICA TERAPEUTYCZNA

Świetlica terapeutyczna w Lubinie prowadzona jest przez Fundację im. Brata Alberta dla dzieci i młodzieży posiadających orzeczenie o niepełnosprawności bądź orzeczenie o stopniu niepełnosprawności. Świetlica zajmuje się przygotowaniem dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami do samodzielnego funkcjonowania zgodnie z potrzebami, możliwościami i zainteresowaniami. Zajęcia terapeutyczno-rehabilitacyjne prowadzone są grupowo i indywidualnie. W 2022 roku w świetlicy uczestniczyło 16 osób.

DOM POMOCY SPOŁECZNEJ „OSTOJA” STOWARZYSZENIE PRZYJACIÓŁ I RODZICÓW OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH „RÓWNE SZANSE” - placówka jest przeznaczona dla osób przewlekle somatycznie chorych oraz osób niepełnosprawnych fizycznie. Dysponuje 47 miejscami. Placówka jest nowocześnie wyposażona i w pełni przystosowana dla osób niepełnosprawnych.

DOM SENIORA „PRZYSTAŃ” W ŚCINAWIE prowadzony przez Fundację „Przystań w Ścinawie. Placówka zapewnia dzienną i całodobową opiekę, pielęgnację, rehabilitację i leczenie osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku. Placówka dysponuje 42 miejscami.

"MIEDZIOWE CENTRUM ZDROWIA" S.A. W LUBINIE

"Miedziowe Centrum Zdrowia" S.A. w Lubinie to szpital z całą bazą diagnostyczną: Zakładem Diagnostyki Laboratoryjnej i Zakładem Diagnostyki Obrazowej. Ponadto w strukturach "MCZ" S.A. znajduje się Przychodnia Ogólna, Przychodnia Specjalistyczna, Zakład Rehabilitacji Leczniczej, Miedziowe Centrum Medycyny Pracy oraz Miedziowe Centrum Badań Psychologicznych.

"CUPRUM-MED SP. Z O. O."

W strukturach "CUPRUM-MED Sp. z o. o." funkcjonuje szpital z trzema oddziałami tj. Oddział dzienny i stacjonarny rehabilitacji kardiologicznej, Oddział psychogeriatryczny oraz psychiatryczny dla dorosłych i Oddział pielęgnacyjno-opiekuńczy. Ponadto spółka prowadzi poradnie kardiologiczne, rehabilitacyjne, logopedyczne, dział rehabilitacji ambulatoryjnej, a także laboratorium.

REGIONALNE CENTRUM ZDROWIA W LUBINIE

Regionalne Centrum Zdrowia w Lubinie (EMC Szpitale) to szpital oraz przychodnie specjalistyczne, w których do dyspozycji jest prawie 500 miejsc. Centrum prowadzi opiekę zdrowotną w zakresie: opieki stacjonarnej, pomocy doraźnej, podstawowej opieki zdrowotnej, ambulatoryjnej opieki specjalistycznej, opieki długoterminowej i paliatywnej, rehabilitacji, oraz medycyny pracy. W Centrum znajdują się oddziały anestezjologii i intensywnej terapii chirurgii, chirurgii onkologicznej, chirurgii urazowo – ortopedycznej, chorób wewnętrznych, ginekologii i położnictwa, neonatologii, pediatrii, rehabilitacji, reumatologii oraz Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy i Hospicjum stacjonarne.

CENTRUM DIAGNOSTYCZNO-TERAPEUTYCZNE MEDICUS SP. Z O. O.

Centrum Diagnostyczno-Terapeutyczne Medicus Sp. z o. o. jest niepublicznym zakładem opieki zdrowotnej, które prowadzi przychodnie podstawowej opieki zdrowotnej oraz poradnie specjalistyczne tj. alergologiczna, bariatryczna, dermatologiczna, dietetyczna, endokrynologiczna, ginekologiczno-położnicza, gastroenterologiczna, geriatryczna, hematologiczna, hepatologiczna, internistyczna, kardiologiczna, kardiochirurgiczna,

kardiochirurgii dziecięcej, leczenia niepłodności, logopedyczna, medycyny podróży, neurologiczna, medycyny sportowej, nefrologiczna, neurochirurgiczna, okulistyczna, otolaryngologiczna, ortopedyczna, pediatria, psychologiczna, psychologii pracy, pulmonologiczna, rehabilitacyjna, reumatologiczna, urologiczna, wad postawy, psychosomatyczna, zdrowia psychicznego i leczenia uzależnień, chirurgii ogólnej, chirurgii klatki piersiowej, chirurgii naczyniowej, chirurgii onkologicznej, chirurgii plastycznej, chirurgii dziecięcej. Ponadto CDT Medicus Sp. z o. o. prowadzi specjalistyczny szpital.

NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ OŚRODEK MEDYCyny PRACY SP. Z O. O.

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Medycyny Pracy Sp. z o. o. w Lubinie oferuje szeroki zakres usług medycznych, zarówno komercyjnych jak i finansowanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia. Poza podstawową opieką zdrowotną świadczy również usługi ambulatoryjnej opieki specjalistycznej m.in. Poradnia Chorób Naczyń, Poradnia Leczenia Osteoporozy, Poradnia Ortopedyczna, Poradnia Zdrowia Psychicznego, Poradnia Rehabilitacyjna), a także świadczy usługi medycyny pracy, rehabilitacji leczniczej, leczenia stomatologicznego, badań laboratoryjnych i diagnostycznych.

MIEJSKO-GMINNY ZESPÓŁ ZAKŁADÓW OPIEKI PODSTAWOWEJ W ŚCINAWIE

Miejsko-Gminny Zespół Zakładów Opieki Podstawowej w Ścinawie udziela świadczeń medycznych w zakresie podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej. Zajmuje się m. in. promocją zdrowia, prowadzeniem działalności dotyczącej bezpieczeństwa i higieną pracy oraz prowadzeniem badań profilaktycznych.

ZESPÓŁ PRZYCHODNI LUBMED SP. Z O.O. W LUBINIE – zapewnia kompleksowe usługi z zakresu: podstawowej opieki zdrowotnej, pielęgniarstwa i położnictwa środowiskowo-rodzinnej, ambulatoryjnej opieki specjalistycznej, stomatologii, rehabilitacji, pielęgniarstwa opieki długoterminowej, medycyny pracy oraz usług komercyjnych.

CENTRUM PSYCHIATRII I PSYCHOLOGII MARIAMED

Centrum Psychiatrii i Psychologii Mariamed to placówka świadcząca kompleksowe usługi z zakresu psychiatrii, psychologii i różnego rodzaju terapii. Oferuje pomoc osobom znajdującym się w trudnej sytuacji psychicznej. W ramach Centrum Psychiatrii i Psychologii MariaMed istnieją dwa oddziały dziennej opieki tj. psychiatrycznej oraz psychiatrycznej rehabilitacyjnej.

**"OŚRODEK BADAWCZO - NAUKOWO - DYDAKTYCZNY CHORÓB
OTEPIENNYCH IM. KSIEDZA HENRYKA KARDYNAŁA GULBINOWICZA -
OŚRODEK ALZHEIMEROWSKI" SP. Z O.O. W ŚCINAWIE** - podstawowym celem

Ośrodka jest zapewnienie kompleksowej diagnostyki: neurologicznej, psychiatrycznej, neuropsychologicznej i internistycznej, która pozwala na holistyczną ocenę stanu chorego i wybór optymalnego leczenia.

**DOLNOŚLĄSKIE CENTRUM ZDROWIA PSYCHICZNEGO DZIECI I MŁODZIEŻY
SP. Z O.O.**

Dolnośląskie Centrum Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży w Lubinie Sp. z o.o. jest samorządową spółką powołaną w lutym 2020 roku na wniosek Prezydenta Lubina uchwałą Rady Miejskiej w Lubinie. Misją Centrum jest udzielanie kompleksowych świadczeń psychiatrycznych i psychoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży oraz wsparcie ich rodzin oraz innych osób z otoczenia dziecka.

Obecnie Centrum jest w trakcie budowy nowego obiektu, który w 2024 roku zostanie oddany pacjentom. Jest to odpowiedź na kryzys w polskiej psychiatrii dziecięcej. Będzie to pierwszy w kraju obiekt, zapewniający kompleksową opiekę i leczenie dzieci i młodzieży na wszystkich trzech poziomach referencyjności tj.:

- I. Ośrodek Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży,
- II. Środowiskowe Centrum Zdrowia Psychicznego,
- III. Ośrodek Wysokospecjalistycznej Całodobowej Opieki Psychiatrycznej (dział psychiatryczny).

Lubińska Przychodnia Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży w tymczasowej, nowoczesnej, doskonale dostosowanej i wyposażonej lokalizacji przy ul. Marii Konopnickiej 5, jest przygotowana do objęcia opieką dzieci i młodzieży do ukończenia szkoły ponadpodstawowej - nie dłużej jednak niż do 21 roku życia. Ośrodek Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży realizuje różnorodne metody wsparcia dzieci i młodzieży (opieka ambulatoryjna i środowiskowa), takie jak: porady psychologiczne, psychologiczno-diagnostyczne, sesje psychoterapii indywidualnej, rodzinnej, grupowej oraz wsparcia psychospołecznego, terapie przemocy domowej, zajęciowej, uzależnień od alkoholu, a także innych środków psychoaktywnych, terapie uzależnień krzyżowych (alkohol, narkotyki, cyberprzestrzeń, seks i inne), sesje integracji sensorycznej, obserwacja środowiskowa,

działania profilaktyczne i kampanie społeczne. Wymienione formy terapii łączy wspólny element, jakim jest bezpośredni kontakt z dzieckiem i/lub jego rodziną w warunkach ambulatoryjnych w Przychodni i w warunkach domowych, a także w innym, codziennym otoczeniu dziecka.

ORGANIZACJE POZARZĄDOWE, KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE

Organizacje pozarządowe określane są jako trzeci sektor społeczeństwa. Ich walorem jest to, że stanowią uzupełnienie działań różnych instytucji publicznych, służą swoim zaangażowaniem, oferują zindywidualizowane i tańsze usługi. Tworzą one część każdego efektywnego i demokratycznie funkcjonującego państwa i społeczeństwa. Realizują zadania, które wynikają z polityki państwa lub te, których mimo istniejącego zapotrzebowania ani podmioty publiczne ani prywatne, nie podejmują. Ogromnego znaczenia zatem, nabiera potrzeba szerokiej współpracy administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi. Współpraca ta jest fundamentem współczesnego społeczeństwa obywatelskiego.

Jedną z cech sektora pozarządowego jest jego występowanie w różnych formach organizacyjnych - sformalizowanych (np. stowarzyszenia, związki, spółki, kluby, komitety) oraz nieformalnych. Za najkorzystniejsze formy organizacyjne i prawne organizacji pozarządowych uważa się powszechne stowarzyszenia i fundacje.

Na terenie powiatu działalność prowadzą w szczególności następujące organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe:

STOWARZYSZENIE PRO HUMANITATIS W SZKLARACH GÓRNYCH -

stowarzyszenie zajmuje się m.in. udzielaniem pomocy w zaspokajaniu potrzeb zbiorowych i indywidualnych dzieci i młodzieży, organizowaniem i przeprowadzaniem różnych form leczenia, edukacji i opieki dzieci niepełnosprawnych oraz dzieci o pokrewnych zaburzeniach rozwoju.

STOWARZYSZENIE PRZYJACIÓŁ I RODZICÓW OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

„RÓWNE SZANSE” W LUBINIE - stowarzyszenie zajmuje się m.in. rehabilitacją społeczną osób niepełnosprawnych upośledzonych umysłowo, ruchowo i z niepełnosprawnościami sprzężonym, współpracą z organizacjami i instytucjami w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym oraz organizacją cyklicznych koncertów charytatywnych wraz z warsztatami artystycznymi z udziałem wielu artystów tak z Polski jak i z zagranicy.

Stowarzyszenie prowadzi od 2011 roku WTZ „Promyk” w Lubinie (30 osób), od 2012 roku WTZ „Słoneczko” w Lubinie (25 osób), od 2021 roku Ośrodek Opiekuńczo-Rehabilitacyjny „Promyk Słońca” w Lubinie (35 miejsc), od 2021 roku Dom Pomocy Społecznej „Ostoja” w Lubinie (47 miejsc).

STOWARZYSZENIE „DAĆ NADZIEJE” W LUBINIE - działanie na rzecz osób niepełnosprawnych, szczególnie niepełnosprawnych dzieci, pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób, współdziałanie z organami administracji publicznej, instytucjami edukacji, ochrony zdrowia i pomocy społecznej dla dobra i na rzecz osób niepełnosprawnych

Stowarzyszenie prowadzi od 2003 roku WTZ „Kameleon” w Lubinie (20 osób), od 2005 WTZ „Akademia Życia” w Lubinie (30 osób).

STOWARZYSZENIE „GRONO” W LUBINIE – podejmuje działania na rzecz osób pokrzywdzonych przestępstwem ofiar przemocy domowej, kradzieży, oszustw, przemocy na tle seksualnym. Udziela bezpłatnych porad prawnych, psychologicznych i wsparcia materialnego.

STOWARZYSZENIE INTEGRACJI SPOŁECZNEJ - KLUB ABSTYNENTÓW I ICH RODZIN "ARIADNA" – celem stowarzyszenia jest m. in. kształtowanie u członków stowarzyszenia trwałych dążeń do całkowitego powstrzymania się od spożywania napojów alkoholowych, propagowanie idei trzeźwego stylu życia, niesienie wszechstronnej pomocy członkom stowarzyszenia w umiejętności funkcjonowanie bez alkoholu w najbliższym otoczeniu, tj.: rodzinie, zakładzie pracy, środowisku i powrotu do trzeźwego życia, udzielenie pomocy w podjęciu leczenia odwykowego członkom stowarzyszenia i osobom nie zrzeszonym oraz działalność na rzecz zwiększenia dostępności do terapii i pomocy psychologicznej.

STOWARZYSZENIE INTEGRACYJNE OSÓB UZALEŻNIONYCH I ICH RODZIN „KROKUS” W LUBINIE – celem stowarzyszenia jest m. in. promowanie trzeźwego stylu życia z elementami profilaktyki i terapii osób uzależnionych i rodzin z problemem alkoholowym, organizacja życia towarzyskiego osób uzależnionych oraz ich rodzin w obyczajowości i tradycjach bez alkoholu, integracja środowiska abstynenckiego ze społecznością lokalną.

STOWARZYSZENIE KLUB ABSTYNENTA "PŁOMIENŃ" – celem stowarzyszenia jest m. in. promowanie trzeźwego stylu życia, pogłębianie wiedzy o chorobie alkoholowej oraz

działanie na rzecz rozwoju osobistego. Powyższe cele realizowane są m. in. poprzez zajęcia edukacyjno – terapeutyczne oraz zajęcia grup samopomocowych.

STOWARZYSZENIE PAX W LUBINIE – zajmuje się w szczególności działaniem na rzecz seniorów, niepełnosprawnych, wykluczonych społecznie i rodzin. Stowarzyszenie działa na rzecz ochrony i promocji zdrowia, ze szczególnym uwzględnieniem zdrowia psychicznego oraz podejmuje działania na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

STOWARZYSZENIE „PALIUM” W LUBINIE – zajmuje się m. in. patronowaniem i finansowaniem wolontariatu, w tym wolontariatu hospicyjnego, finansowaniem ośrodków opieki paliatywnej, finansowaniem zakupu leków, sprzętu medycznego i aparatury medycznej.

STOWARZYSZENIE „CZARODZIEJSKI PORT” – głównym celem stowarzyszenia jest m. in. tworzenie i prowadzenie pieczy zastępczej w dowolnych formach, propagowanie opieki zastępczej, wspieranie rozwoju dzieci szczególnie uzdolnionych, a także promowanie właściwych postaw i wzorców społecznych.

TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ KOŁO DZIECI I MŁODZIEŻ SPECJALNEJ TROSKI W LUBINIE - misją jest troska o dzieci i młodzież niepełnosprawną szeroko rozumianą; organizacja imprez okolicznościowych; organizacja turnusów rehabilitacyjnych w profesjonalnych ośrodkach; dbanie o to, by dzieci niepełnosprawne mogły zwiedzać ciekawe miejsca.

POLSKI ZWIĄZEK NIEWIDOMYCH OKRĘG DOLNOŚLASKI KOŁO W LUBINIE - w okręgu można uzyskać informacje dotyczące m.in.: ulg i uprawnień dla osób niepełnosprawnych z dysfunkcją narządu wzroku; organizacji turnusów rehabilitacyjnych; organizacji szkoleń grupowych i indywidualnych oraz wsparcie dla osób z dysfunkcją narządu wzroku.

POLSKI ZWIĄZEK EMERYTÓW RENCISTÓW I INWALIDÓW ZARZĄD REJONOWY Z SIEDZIBĄ W LUBINIE - podejmowanie działań na rzecz poprawy warunków socjalno-bytowych emerytów i rencistów oraz członków ich rodzin i uczestniczenia w życiu społeczno-kulturalnym przy współudziale: KGHM Polska Miedź S. A., Związków Zawodowych i współpracy z organami Władzy i Administracji Publicznej, Samorządowej oraz innymi organizacjami społecznymi, gospodarczymi, spółdzielczymi, organizowanie życia

społeczno-kulturalnego dla emerytów i rencistów, działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalne.

FUNDACJA KGHM POLSKA MIEDŹ

Fundacja KGHM Polska Miedź wspiera inicjatywy w czterech obszarach – kultury i tradycji, sportu i rekreacji, nauki i edukacji oraz zdrowia i bezpieczeństwa, w których realizowane są kluczowe, długofalowe projekty. Ponadto zgodnie z założeniami statutowymi, uwzględniając potrzeby społeczne, wspiera finansowo realizację ważnych inicjatyw, a także angażuje się w pomoc osobom fizycznym.

FUNDACJA „PRZYSTAŃ” W ŚCINAWIE – prowadzi działalność na rzecz osób niepełnosprawnych, zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób, na rzecz osób starszych oraz na rzecz dzieci i młodzieży. Ponadto realizuje również różnorodne projekty w zakresie rozpowszechniania zdrowego stylu życia i sportu dla osób z niepełnosprawnościami.

Fundacja prowadzi od 2014 roku WTZ „Uśmiech” w Ścinawie (30 osób), od 2015 roku Dom Seniora „Przystań” w Ścinawie (42 miejsca).

FUNDACJA IM. BRATA ALBERTA - niesienie szeroko rozumianej pomocy osobom niepełnosprawnym umysłowo realizowany jest głównie przez organizowanie i prowadzenie specjalistycznych placówek rehabilitacyjnych i opiekuńczych dziennego i stałego pobytu, a także pomoc rodzinom z osobami niepełnosprawnymi oraz działania zmierzające do integracji społecznej osób upośledzonych.

Fundacja prowadzi od 1993 roku WTZ „Przytulisko” w Lubinie (40 osób), od 2015 roku Świetlicę terapeutyczną (16 miejsc).

SPECJALISTYCZNA PORADNIA RODZINNA IM. ŚW. JOANNY BERETTA MOLLA

W LUBINIE – poradnia działająca przy Parafii pw. bł. Maksymiliana Marii Kolbe w Lubinie. Udziela bezpłatnych porad m. in. z zakresu psychoterapii, terapii rodzinnej, terapii uzależnień i współuzależnień, terapii NEST/komunikacji w rodzinie.

KLUB ABSTYNENTA „ARKA” PRZY PARAFII ŚW. M. KOLBE – stowarzyszenie zapewnia wsparcie w zakresie pomocy społecznej poprzez m. in. udzielanie informacji i pomoc osobom nadużywającym alkohol, pomoc w rozwiązywaniu konfliktów i trudnych sytuacji życiowych.

SCHRONISKO DLA BEZDOMNYCH MEŻCZYZN ORAZ OGRZEWALNIA DLA

OSÓB BEZDOMNYCH - prowadzone przez Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta.

Schronisko zapewnia całodobowe tymczasowe zakwaterowanie i wyżywienie oraz usługi ukierunkowane na wyjście z bezdomności i uzyskanie samodzielności życiowej (54 miejsca).

Ogrzewalnia zapewnia tymczasowy pobyt w ogrzewanych pomieszczeniach, w okresie od października do kwietnia (20 miejsc).

JADŁODAJNIA PRZY PARAFII RZYMSKO-KATOLICKIEJ P.W. ŚW. JANA BOSKO

W LUBINIE – wydawanie posiłków dla osób bezdomnych i ubogich.

V. PROGNOZA

W wyniku realizacji zadań wynikających z celów i przedsięwzięć określonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych prognozuje się osiągnięcie następujących zmian w obszarze polityki społecznej na terenie powiatu lubińskiego do końca 2030 roku:

- 1) w związku z dalszym wzrostem liczby osób starszych i niepełnosprawnych będą podejmowane działania ukierunkowane na proces deinstytucjonalizacji podmiotów udzielających wsparcia osobom w podeszłym wieku oraz niepełnosprawnym,
- 2) podejmowane będą działania mające na celu realizację projektów Rządowych oraz z Europejskiego Funduszu Społecznego skierowanych w szczególności do seniorów oraz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji sprawnościowej, społecznej oraz zawodowej (w odniesieniu do grupy w wieku aktywności zawodowej);
- 3) nastąpi zwiększenie integracji i aktywizacji osób z niepełnosprawnościami oraz seniorów poprzez rozwój i tworzenie miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej świadczonych w ramach placówek zapewniających dzienną i całodobową opiekę np. zakłady pracy chronionej, centra opiekuńczo-mieszkalne, środowiskowe domy samopomocy;
- 4) dokonywana będzie analiza sytuacji osób bezrobotnych w powiecie oraz podejmowane będą działania indywidualnie dostosowane do mieszkańców powiatu celem ich aktywizacji m.in. poprzez realizację projektów i programów rynku pracy,
- 5) podejmowana będzie współpraca Powiatowego Urzędu Pracy z placówkami oświatowymi celem dostosowania kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy w regionie,
- 6) realizowana będzie aktywizacja zawodowa w ramach współpracy/porozumienia z instytucjami pomocy społecznej, partnerami społecznymi, organizacjami pozarządowymi oraz pracodawcami,
- 7) nastąpi dalszy rozwój wsparcia interwencyjnego dla osób znajdujących się w sytuacji kryzysowej,
- 8) podejmowane będą działania skierowane do osób zagrożonych przemocą domową wpływające na zmniejszenie się skali zjawiska przemocy domowej,
- 9) prowadzona będzie dalsza współpraca z instytucjami (OPS, placówki oświatowe, Policja, Sąd, Zespół Kuratorów);

- 10) prowadzone będą działania w celu wyeliminowania przemocy wobec dzieci poprzez oddziaływania prewencyjne;
- 11) podejmowane będą czynności oddziałujące na osoby stosujące przemoc domową, poprzez realizację programów dla sprawców przemocy w celu jej zniwelowania,
- 12) kontynuowany będzie dalszy rozwój działań służących utrzymaniu dzieci w ich naturalnym środowisku poprzez wzmocnienie kompetencji opiekuńczych i wychowawczych i ich rodziców (opiekunów),
- 13) podejmowane będą dalsze działania w celu przeciwdziałania marginalizacji wychowanków pieczy zastępczej poprzez rozwój ich uzdolnień i zainteresowań – wzmacnianie pozytywnego wizerunku;
- 14) usprawnienie systemu opieki nad dziećmi z niepełnosprawnościami w pieczy zastępczej poprzez powołanie rodzin dla ww. osób celem zapewnienia opieki;
- 15) usprawnienie systemu opieki nad dziećmi z rodzin dysfunkcyjnych poprzez dalszą kontynuację współpracy z gminami i placówkami oświatowymi oraz tworzenie świetlic i klubów dziennego pobytu;
- 16) prowadzone będą działania mające na celu utworzenie regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej;
- 17) kontynuowane będą działania wzmacniające funkcjonowanie systemu pieczy zastępczej m.in. poprzez promocję i budowanie pozytywnych postaw wobec rodzicielstwa zastępczego, pozyskiwanie nowych kandydatów do prowadzenia rodzinnych form pieczy zastępczej;
- 18) podejmowane będą działania mające na celu rozwój form pomocowych dla osób usamodzielnianych opuszczających formy pieczy zastępczej i całodobowe placówki wychowawcze,
- 19) prowadzony będzie dalszy rozwój mieszkalnictwa treningowego i wspomaganego z uwzględnieniem koszyka ulg dostosowanych do indywidualnych potrzeb mieszkańców,
- 20) nastąpi dalszy rozwój sieci działań interdyscyplinarnych pomiędzy samorządami lokalnymi, instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi,
- 21) dokonywana będzie bieżąca analiza i diagnoza problemów społecznych celem usprawniania nowych form pomocy dostosowanych do zmieniających się potrzeb mieszkańców.

VI. MONITORING I EWALUACJA

Monitoring to systematyczne określanie dynamiki zmian danego zjawiska. Monitoring rozumiany jest jako proces systematycznego zbierania i analizowania danych ilościowych i jakościowych dotyczących prowadzonych działań, wdrażanych projektów bądź całej strategii w aspekcie finansowym jak i rzeczowym. Jego celem jest zapewnienie zgodności realizacji strategii z wcześniej zatwierdzonymi założeniami i wytyczonymi celami.

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegają na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie poszczególnych dolegliwości społecznych.

Ewaluacja jest częścią procesu podejmowania decyzji, który to polega na wydawaniu opinii o wartości działania poprzez systematyczne, jawne zbieranie i analizowanie o nim informacji w odniesieniu do przyjętych celów, kryteriów i wartości. Ewaluację strategii należy rozumieć jako systematyczne zbieranie informacji na temat działań, charakterystyki i efektów programu w celu dokonania oceny strategii, poprawy jej skuteczności oraz/lub wsparcia procesu decyzyjnego dotyczącego przyszłego programowania⁸.

Cele prowadzenia ewaluacji można ująć w czterech zasadniczych punktach:

1. kontrola nad działaniem władz publicznych oraz zwiększanie przejrzystości tych działań,
2. zwiększanie skuteczności i efektywności projektów i programów podejmowanych przez sektor publiczny;
3. kształtowanie kierunków i priorytetów działalności sektora publicznego,
4. poznawanie mechanizmów programów i projektów⁹.

Realizacja działań przewidzianych w celach operacyjnych niniejszej strategii odbywać się będzie, w ramach kompetencji poszczególnych jednostek organizacyjnych powiatu. Potwierdzeniem osiągnięcia wskaźników realizacji działań, o których mowa w niniejszym dokumencie, będzie coroczne dokonywanie inwentaryzacji działań osiągniętych celów.

⁸ T. Kierzkowski, Ocena (ewaluacja) programów i projektów o charakterze społeczno-gospodarczym w kontekście przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, Warszawa 2002, s. 19–20.

⁹ Tamże, str. 11

Powoływany zostanie Zespół ds. monitoringu i ewaluacji Strategii, który przynajmniej raz w roku dokona oceny poziomu wdrożenia i realizacji określonych w niniejszym dokumencie działań.

VII. CELE STRATEGICZNE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Diagnoza problemów i zjawisk społecznych, przesłanki i dyrektywy płynące z różnych poziomów planowania i zarządzania rządowego oraz samorządowego, a także cele strategiczne Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, są podstawą wyznaczania kierunków działań i przedsięwzięć (mikroprojektów) przedmiotowej strategii, w zakresie lokalnej polityki społecznej, w tym rozwiązywania kwestii i problemów społecznych, na których koncentrować się będą działania Samorządu do roku 2030.

Pola interwencji strategicznej związanej z obszarem społecznym, na które będą się kierować działania w szczególności:

- osoby niepełnosprawne i długotrwale chore;
- osoby zaburzone psychicznie, w tym dzieci i młodzież ze spectrum autyzmu;
- osoby w podeszłym wieku;
- rodziny dysfunkcyjne;
- osoby zagrożone przemocą domową;
- wychowankowie rodzinnej oraz instytucjonalnej pieczy zastępczej;
- usamodzielniani wychowankowie pieczy zastępczej;
- rodziny, w których występują problemy społeczne, w szczególności alkoholizm;
- osoby zmagające się z problemami uzależnienia tj. środki psychoaktywne, Internet, zakupoholizm.

CELE STRATEGICZNE

CEL 1. Rozwój systemu opieki nad dzieckiem i rodziną oraz organizowanie wsparcia dla osób usamodzielnianych

CEL 2. Wspieranie i rozwijanie działań na rzecz grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym w szczególności osób znajdujących się w sytuacji kryzysowej

CEL 3. Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych i długotrwale chorych oraz osób w podeszłym wieku

CEL 4. Efektywna polityka rynku pracy

Cel strategiczny nr 1: Rozwój systemu opieki nad dzieckiem i rodziną oraz organizowanie wsparcia dla osób usamodzielnianych

- 1.1. Rozwój środowiskowych form wsparcia dla dzieci i młodzieży.
- 1.2. Rozwój środowiskowych form wsparcia dla osób sprawujących opiekę wobec dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.
- 1.3. Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej.
- 1.4. Profesjonalizacja kadry pieczy zastępczej.
- 1.5. Profilowanie form pieczy zastępczej adekwatnie do pojawiających się potrzeb.
- 1.6. Standardy procesu usamodzielniania wychowanków w pieczy zastępczej.

Cel strategiczny nr 2: Wspieranie i rozwijanie działań na rzecz grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym w szczególności osób znajdujących się w sytuacji kryzysowej

- 2.1. Poszerzanie wiedzy ogółu społeczeństwa mające na celu ograniczenie występowania patologii społecznych oraz promocję zdrowego stylu życia.
- 2.2. Ochrona i pomoc osobom z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, w szczególności dla osób doznających przemocy domowej.
- 2.3. Tworzenie i rozszerzanie oferty oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.
- 2.4. Podnoszenie kompetencji, rozwijanie i doskonalenie umiejętności służb realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Cel strategiczny nr 3: Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych i długotrwale chorych oraz osób w podeszłym wieku

- 3.1. Monitorowanie sytuacji osób niepełnosprawnych na terenie powiatu.
- 3.2. Kształtowanie i rozwijanie świadomości społecznej dotyczącej potrzeb oraz praw osób niepełnosprawnych, długotrwale chorych oraz osób starszych.
- 3.3. Rozwój aktywności społecznej osób niepełnosprawnych i seniorów.
- 3.4. Aktywizacja i rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych.

- 3.5. Integracja i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych, długotrwale chorych w celu poprawy jakości ich życia.
- 3.6. Edukacja dzieci i młodzieży z różnymi niepełnosprawnościami.
- 3.7. Wspieranie rodzin opiekujących się dziećmi z niepełnosprawnością.
- 3.8. Rozwój powiatowych kadr systemu wsparcia osób niepełnosprawnych i seniorów.

Cel strategiczny nr 4: Efektywna polityka rynku pracy

- 4.1. Realizacja aktywnych form wsparcia na rzecz osób bezrobotnych zamieszkałych na obszarze powiatu, w tym osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy.
- 4.2. Rozwijanie współpracy pomiędzy Powiatowym Urzędem Pracy oraz instytucjami pomocy społecznej, partnerami społecznymi i organizacjami pozarządowymi oraz pracodawcami.
- 4.3. Rozwój aktywności zawodowej w oparciu o przedsiębiorczość indywidualną.
- 4.4. Rozwój zasobów ludzkich powiatu lubińskiego.

CEL STRATEGICZNY NR 1: ROZWÓJ SYTEMU OPIEKI NAD DZIECKIEM I RODZINĄ ORAZ ORGANIZOWANIE WSPARCIA DLA OSÓB USAMODZIELNIANYCH		
Lp.	CEL OPERACYJNY	DZIAŁANIE
1.1	Rozwój środowiskowych form wsparcia dla dzieci i młodzieży	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Rozwój oferty wsparcia opiekuńczego i specjalistycznego w szczególności poprzez zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne.</i> 2. <i>Tworzenie oferty zajęć w obrębie najbliższych przestrzeni lokalnych sprzyjających rozwojowi zainteresowań i pasji.</i> 3. <i>Prowadzenie poradnictwa i wsparcia specjalistycznego dla dzieci i młodzieży z uwzględnianiem poziomu rozwoju, potrzeb i możliwości w tym zaburzeń rozwojowych i zachowań dysfunkcyjnych.</i>
1.2	Rozwój środowiskowych form wsparcia dla osób sprawujących opiekę wobec dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Wspieranie opiekunów w zakresie podnoszenia umiejętności wychowawczych i opiekuńczych m.in. poprzez organizację szkoły dla rodziców zastępczych, grup wsparcia, warsztatów.</i> 2. <i>Rozwój specjalistycznego wsparcia dostosowanego do różnych potrzeb prowadzących pieczę zastępczą w szczególności w formie poradnictwa psychologicznego, prawnego, edukacyjnego i psychiatrycznego.</i> 3. <i>Promowanie pozytywnego wizerunku rodzinnej pieczy zastępczej np. poprzez wdrażanie modelu aktywnego, zdrowego i wspólnego spędzania czasu z wykorzystaniem infrastruktury społecznej (np. szkół, klubów, ośrodków kultury, centr sportowych, świetlic wiejskich).</i>
1.3	Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Podjęmowanie działań na rzecz tworzenia rodzin zastępczych oraz Rodzinnych Domów Dziecka, doskonalenie warunków do powstawania i rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej.</i> 2. <i>Bieżąca organizacja szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze i prowadzących rodzinne domy dziecka.</i> 3. <i>Tworzenie stałego zasobu rodzin pomocowych.</i> 4. <i>Upowszechnianie wolontariatu na rzecz pieczy zastępczej.</i> 5. <i>Budowanie platformy współpracy z instytucjami działającymi na rzecz dziecka w pieczy zastępczej – wymiana informacji np. w zakresie form wsparcia, zmian w regulacjach prawnych.</i>
1.4	Profesjonalizacja kadry pieczy zastępczej	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Doskonalenie systemu wsparcia opiekunów zastępczych m.in. poprzez podnoszenie kwalifikacji pedagogicznych, psychologicznych, organizacje szkoleń, inicjowanie projektów, programów o charakterze edukacyjnym.</i> 2. <i>Podnoszenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych wychowawców/opiekunów/osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad</i>

		<p>dziećmi i przy pracach gospodarczych zatrudnionych w różnych formach pieczy zastępczej (np. szkolenia, kursy, warsztaty) ze szczególnym uwzględnieniem osób nowozatrudnionych.</p> <p>3. Przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu kadr pieczy zastępczej poprzez prowadzenie superwizji, organizację grup wsparcia, wyjazdy integracyjne.</p> <p>4. Prowadzenie doradztwa (np. warsztaty, seminaria, poradnictwo) dla kadr i służb systemu opieki nad dzieckiem i rodziną.</p> <p>5. Wspieranie instytucji na rzecz rodziny.</p>
1.5	<p>Profilowanie form pieczy zastępczej adekwatnie do pojawiających się potrzeb</p>	<p>1. Tworzenie i prowadzenie interwencyjnych form pieczy zastępczej.</p> <p>2. Tworzenie i prowadzenie nowych form (rodzinnych i instytucjonalnych) specjalistycznej pieczy zastępczej w szczególności dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami, zaburzonych psychicznie oraz ze spektrum autyzmu.</p> <p>3. Monitorowanie stanu zdrowia psych-fizycznego dzieci i młodzieży - zwiększenie dostępności do m.in. usług terapeutycznych adekwatnie do potrzeb wychowanków umieszczonych w różnych formach pieczy zastępczej.</p>
1.6	<p>Standardy procesu usamodzielniania wychowanków w pieczy zastępczej</p>	<p>1. Doskonalenie kompetencji społecznych i zawodowych wychowanków pieczy zastępczej m.in. poprzez szkolenia, kursy, warsztaty, doradztwo zawodowe.</p> <p>2. Rozwój sieci mieszkań treningowych.</p> <p>3. Wspieranie rozwoju ekonomii społecznej na rzecz aktywizacji zawodowej – promocja tworzenia przedsiębiorstw społecznych zatrudniających wychowanków pieczy zastępczej.</p> <p>4. Indywidualizacja ścieżki wsparcia usamodzielnianych wychowanków z uwzględnianiem diagnozy specjalnych potrzeb.</p> <p>5. Wzmocnienie funkcji opiekuna usamodzielniania poprzez podnoszenie kompetencji (np. warsztaty, szkolenia), dostęp do specjalistycznej pomocy (np. prawnej, psychologicznej, socjalnej) oraz bieżącej współpracy z jednostkami pomocy społecznej.</p> <p>6. Tworzenie spójnego systemu współpracy instytucji i osób z otoczenia usamodzielnionych wychowanków ze szczególnym uwzględnianiem instytucji rynku pracy, edukacji oraz kadr pomocy społecznej.</p>
REALIZATORZY		
<ul style="list-style-type: none"> • Departament Spraw Społecznych Starostwa Powiatowego w Lubinie, • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lubinie, 		

- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Lubinie,
- Centrum Działań Twórczych w Lubinie,
- rodziny zastępcze,
- Rodzinne Domy Dziecka,
- placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- placówki oświatowe.

PARTNERZY

- Dolnośląskie Centrum Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży w Lubinie Sp. z o.o.,
- ośrodki pomocy społecznej,
- organizacje pozarządowe.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

- Budżet państwa,
- budżet powiatu,
- dotacje celowe,
- środki Unii Europejskiej.

WSKAŹNIKI REALIZACJI

- Liczba działań promujących,
- liczba szkoleń/zajęć,
- liczba dzieci/osób, którym udzielono wsparcia,
- liczba nowych form rodzinnej pieczy zastępczej,
- liczba uczestników,
- liczba udzielonych porad,
- liczba wolontariuszy,
- liczba mieszkań,
- liczba utworzonych placówek.

CEL STRATEGICZNY NR 2: WSPIERANIE I ROZWIJANIE DZIAŁAŃ NA RZECZ GRUP ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM, W TYM W SZCZEGÓLNOŚCI OSÓB ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W SYTUACJI KRYZYSOWEJ		
Lp.	CEL OPERACYJNY	DZIAŁANIE
2.1	Poszerzanie wiedzy ogółu społeczeństwa mające na celu ograniczenie występowania patologii społecznych oraz promocję zdrowego stylu życia	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy domowej. 2. Wzmocnienie systemu działań profilaktycznych w zakresie zjawiska przemocy domowej oraz uzależnień. 3. Podejmowanie działań na rzecz dzieci i młodzieży z zakresu przeciwdziałania przemocy oraz zwalczaniu dyskryminacji ze względu m.in. na płeć, wygląd zewnętrzny, orientację seksualną, wyznanie. 4. Uświadamianie dzieci i młodzieży na temat szkodliwości używek i promowanie zdrowego stylu życia (m.in. warsztaty, zajęcia edukacyjno-profilaktyczne, publikacje w Internecie). 5. Podnoszenie świadomości społeczeństwa na temat negatywnych skutków korzystania z Internetu oraz pojawiających się w nim trendów patologicznych m. in. seksting, sextorting, grooming, flaming, trolling, sharenting, challenging, phishing, happy slapping, patostreaming. 6. Podnoszenie świadomości osób doznających przemocy domowej o przysługujących im prawach – edukacja społeczna, prawna, socjalna. 7. Podnoszenie świadomości w zakresie prawnego i moralnego obowiązku zgłoszenia podejrzenia stosowania przemocy domowej oraz odpowiedzialności karnej.
2.2	Ochrona i pomoc osobom z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, w szczególności dla osób doznających przemocy domowej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizacja programów w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową. 2. Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą domową m.in. poprzez informatory o miejscach i instytucjach udzielających pomocy, rozpowszechnianie baz teledadresowych. 3. Udzielanie przez specjalistów pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą domową. 4. Realizacja działań skierowanych do osób doświadczających przemocy domowej w formie prowadzenia m.in. grup wsparcia dla osób doświadczających przemocy domowej, szkoleń, sesji. 5. Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie zapewnienia specjalistycznej pomocy i wsparcia dla dzieci u których występują zaburzenia

		<p>psychiczne i zmagają się m.in. z depresją, myślami/próbkami samobójczymi.</p> <p>6. Rozwój infrastruktury zapewniającej osobom dotkniętym przemocą domową np. miejsc w ośrodkach wsparcia, domach samotnej matki oraz miejscach schronienia.</p>
2.3	<p>Tworzenie i rozszerzanie oferty oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizacja Programu Psychologiczno-Terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową. 2. Realizacja Powiatowego Programu Korekcyjno-Edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową. 3. Oddziaływanie wobec osób stosujących przemoc domową w ramach procedury „Niebieskiej Karty”. 4. Opracowanie narzędzi do oceny potrzeb osób stosujących przemoc domową oraz realizowanie programów wspierających. 5. Interweniowanie oraz szybkie reagowanie właściwych służb w przypadku podejrzenia stosowania przemocy domowej (np. Zespół ds. Szybkiego Reagowania.).
2.4	<p>Podnoszenie kompetencji, rozwijanie i doskonalenie umiejętności służb realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Doskonalenie zawodowe oraz wyznaczanie kierunków działań szkoleniowych dla osób realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej. 2. Organizowanie kursów, szkoleń, warsztatów, seminariów w oparciu o współpracę instytucji i Zespołów Interdyscyplinarnych z uwzględnieniem następujących obszarów: aspekty prawne przeciwdziałania przemocy, diagnozowanie przemocy domowej, pomoc osobom pokrzywdzonym, praca z rodziną wieloproblemową, praca z dzieckiem krzywdzonym, praca z osobami doświadczającymi przemocy domowej w tym z osobami starszymi i niepełnosprawnymi, prowadzenie dokumentacji i ochrona danych osobowych. 3. Zwiększanie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.
REALIZATORZY		
<ul style="list-style-type: none"> • Departament Spraw Społecznych Starostwa Powiatowego w Lubinie, • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lubinie, • Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Lubinie, • placówki opiekuńczo – wychowawcze, • placówki oświatowe. 		
PARTNERZY		
<ul style="list-style-type: none"> • Komenda Powiatowa Policji, • Sąd Rejonowy, 		

- Prokuratura Rejonowa,
- Ośrodki Pomocy Społecznej,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- organizacje pozarządowe,
- parafie i inne związki wyznaniowe.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

- Budżet państwa,
- budżet powiatu,
- dotacje celowe,
- środki Unii Europejskiej,
- budżet jednostek samorządu terytorialnego.

WSKAŹNIKI REALIZACJI

- Liczba podjętych działań,
- liczba uczestników działań,
- liczba udzielonych porad,
- liczba zajęć szkoleniowych,
- liczba programów,
- liczba uczestników,
- liczba Niebieskich Kart,
- liczba zakończonych procedur na skutek ustania przemocy,
- liczba wniosków skierowanych do sądu,
- liczba osób objętych szkoleniem.

CEL 3. POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I DŁUGOTRWALE CHORYCH ORAZ OSÓB W PODESZŁYM WIEKU		
Lp.	CEL OPERACYJNY	DZIAŁANIE
3.1	Monitorowanie sytuacji osób niepełnosprawnych na terenie powiatu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zbieranie i publikowanie kompleksowych informacji o instytucjach i organizacjach działających na rzecz osób niepełnosprawnych oraz osób starszych w szczególności poprzez media, wywiady, opisy, organizację imprez i konferencji. 2. Podejmowanie działań zmierzających do określenia potrzeb jako bazy do planowania, organizowania i realizowania działań wspierających rozwój i funkcjonowanie osób niepełnosprawnych.
3.2	Kształtowanie i rozwijanie świadomości społecznej dotyczącej potrzeb oraz praw osób niepełnosprawnych, długotrwale chorych oraz osób starszych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Publikowanie informacji dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz osób starszych - pozytywny wizerunek. 2. Kampanie społeczne ukierunkowane na zwiększenie świadomości społeczeństwa odnośnie niepełnosprawności, w tym zmiany wizerunku. 3. Cykliczne upowszechnianie informacji dotyczących problemów osób niepełnosprawnych w zakresie ulg, uprawnień, obowiązujących przepisów itp. za pomocą mediów lokalnych, stron internetowych. 4. Kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi. 5. Zwiększenie świadomości osób z niepełnosprawnościami w kwestii możliwości otrzymania pomocy i wsparcia ze szczególnym uwzględnieniem przemocy domowej – psychicznej, fizycznej, ekonomicznej, zaniedbanie.
3.3	Rozwój aktywności społecznej osób niepełnosprawnych i seniorów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Objęcie osób niepełnosprawnych i ich rodzin specjalistycznym wsparciem m.in. psychologicznym, terapeutycznym, prawnym. 2. Rozwój usług na rzecz osób niepełnosprawnych, w tym opiekuńczych, asystenckich. 3. Zwiększenie dostępności infrastruktury dla osób z różnymi niepełnosprawnościami, w tym organizacja wydarzeń (wystawy, pokazy, publikacje, spoty, kampanie). 4. Zwiększenie uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami z życia kulturowym i sportowym. 5. Propagowanie idei aktywności poprzez organizację imprez sportowych, kulturalnych, rekreacyjnych i turystycznych z udziałem osób niepełnosprawnych oraz seniorów. 6. Organizacja projektów i programów rządowych aktywizujących i/lub integracyjnych.

		<p>7. <i>Współpraca i wspieranie aktywności organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych.</i></p>
3.4	<p>Aktywizacja i rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych</p>	<p>1. <i>Wzrost kwalifikacji osób z niepełnosprawnościami w wieku produkcyjnym.</i></p> <p>2. <i>Rozwój kształcenia ustawicznego dla dorosłych osób z niepełnosprawnościami, w tym różnych ścieżek podnoszenia kwalifikacji oraz przekwalifikowania.</i></p> <p>3. <i>Wsparcie osób z niepełnosprawnością w rozwoju ich kompetencji, poszukiwaniu pracy i utrzymaniu zatrudnienia oraz promowanie dobrych praktyk, w tym prowadzenie poradnictwa zawodowego.</i></p> <p>4. <i>Rozwijanie świadomości społecznej w zakresie potencjału osób niepełnosprawnych - promocja zatrudnienia osób niepełnosprawnych.</i></p> <p>5. <i>Doradztwo zawodowe na wszystkich szczeblach edukacji, przygotowanie do wejścia na rynek pracy.</i></p> <p>6. <i>Rozwój przedsięwzięć obejmujących obszar aktywizacji zawodowej (Zakłady Aktywności Zawodowej, Spółdzielnie Socjalne).</i></p> <p>7. <i>Tworzenie otoczenia sprzyjającego skutecznej aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami.</i></p>
3.5	<p>Integracja i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych, długotrwale chorych w celu poprawy jakości ich życia</p>	<p>1. <i>Przeprowadzenie procesu deinstytucjonalizacji oraz wprowadzenie rozwiązań w zakresie usług społecznych wspierających niezależne życie wobec osób z niepełnosprawnościami.</i></p> <p>2. <i>Poprawa jakości oraz dostępności do usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób niepełnosprawnych oraz usług asystencji osobistej.</i></p> <p>3. <i>Wspieranie osób niepełnosprawnych w zaopatrzeniu w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych.</i></p> <p>4. <i>Usprawnienie działań w zakresie likwidacji barier architektonicznych, technicznych, komunikacyjnych w miejscu zamieszkania, w placówkach edukacyjnych, w miejscach użyteczności publicznej.</i></p> <p>5. <i>Tworzenie nowych i wspieranie już istniejących form kompleksowej rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych (WTZ, ŚDS itp.).</i></p> <p>6. <i>Tworzenie nowych form zapewniających osobom niepełnosprawnym (w tym zaburzonym psychicznie) oraz seniorom miejsc w mieszkaniach wspomaganych, domach pomocy społecznej, dziennych domach pomocy oraz środowiskowych domach pomocy, itp.</i></p>

		7. <i>Pozyskiwanie środków zewnętrznych na aktywizację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych oraz udzielanie wsparcia w zakresie dofinansowania miejsc pracy.</i>
3.6	Edukacja dzieci i młodzieży z różnymi niepełnosprawnościami	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Wsparcie procesu przejścia pomiędzy etapami edukacji oraz przejścia z systemu edukacji na rynek pracy.</i> 2. <i>Wsparcie finansowe niepełnosprawnej młodzieży w podejmowaniu edukacji na poziomach wyższych.</i> 3. <i>Dostosowanie budynków, placówek w tym edukacyjnych do potrzeb dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami poprzez eliminowanie barier w zakresie dostępności.</i>
3.7	Wspieranie rodzin opiekujących się dziećmi z niepełnosprawnością	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Udzielanie poradnictwa dla rodzin/opiekunów dzieci niepełnosprawnych (wsparcie indywidualne i grupowe) m. in. poprzez poradnictwo specjalistyczne: prawne, psychologiczne, terapeutyczne i medyczne.</i> 2. <i>Realizacja programów wspomagających wychowawczą funkcję rodziny.</i> 3. <i>Profilaktyka w obszarze zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży.</i> 4. <i>Wdrożenie rozwiązań służących wczesnemu wykrywaniu zaburzeń rozwojowych u dzieci.</i> 5. <i>Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz dzieci niepełnosprawnych - ujednoczenie metod i form pomocy.</i>
3.8	Rozwój powiatowych kadr systemu wsparcia osób niepełnosprawnych i seniorów	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Rozwój kompetencji kadr systemu pomocy społecznej w szczególności poprzez szkolenia, konferencje, seminaria.</i> 2. <i>Rozwój współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz wsparcia osób niepełnosprawnych i seniorów.</i> 3. <i>Rozwój wolontariatu działającego na rzecz wsparcia osób niepełnosprawnych i seniorów.</i> 4. <i>Zwiększenie kompetencji pracowników instytucji publicznych w zakresie obsługi osób z niepełnosprawnościami.</i>
REALIZATORZY		
<ul style="list-style-type: none"> • Departament Spraw Społecznych Starostwa Powiatowego w Lubinie, • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, • Powiatowy Urząd Pracy, • Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Lubinie, • jednostki organizacyjne powiatu, • placówki oświatowe, • Warsztaty Terapii Zajęciowej. 		
PARTNERZY		
<ul style="list-style-type: none"> • Dolnośląskie Centrum Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży w Lubinie Sp. z o.o., • Ośrodki Pomocy Społecznej, • samorządy gminne, 		

- Centrum Działań Twórczych w Lubinie,
- organizacje pozarządowe,
- zarządcy nieruchomości,
- właściciele nieruchomości,
- parafie i inne związki wyznaniowe.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

- Budżet powiatu,
- budżet jednostek samorządu terytorialnego,
- budżet państwa,
- środki Unijne,
- środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- Fundusz Solidarnościowy,
- dotacje celowe.

WSKAŹNIKI REALIZACJI

- Liczba publikacji online,
- liczba osób niepełnosprawnych, którym udzielono wsparcia, w tym seniorów,
- liczba udzielonych dofinansowań,
- liczba osób objętych aktywizacją społeczną i zawodową,
- liczba zorganizowanych działań, przedsięwzięć, projektów, programów aktywizujących osoby niepełnosprawne, w tym seniorów,
- liczba osób, którym udzielono poradnictwa prawnego, psychologicznego, terapeutycznego, itp.
- liczba szkoleń, w tym liczba pracowników, którzy podnieśli swoje kwalifikacje i umiejętności.

CEL STRATEGICZNY NR 4: EFEKTYWNA POLITYKA RYNKU PRACY		
Lp.	CEL OPERACYJNY	DZIAŁANIE
4.1	Realizacja aktywnych form wsparcia na rzecz osób bezrobotnych zamieszkałych na obszarze powiatu, w tym osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizacja poradnictwa zawodowego, pośrednictwo pracy. 2. Analiza sytuacji osób bezrobotnych w powiecie. 3. Opracowanie i realizacja aktywnych programów/projektów rynku pracy na rzecz osób bezrobotnych w powiecie. 4. Organizacja i finansowanie staży, szkoleń, egzaminów, studiów podyplomowych oraz przyznawanie i finansowanie bonów stażowych, szkoleniowych, na zasiedlenie i zatrudnieniowych. 5. Organizacja zatrudnienia subsydiowanego: prac interwencyjnych, refundacji wynagrodzenia osób po 50 roku życia, refundacji kosztów doposażenia i wyposażenia stanowiska pracy.
4.2	Rozwijanie współpracy pomiędzy Powiatowym Urzędem Pracy oraz instytucjami pomocy społecznej, partnerami społecznymi i organizacjami pozarządowymi oraz pracodawcami	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizacja aktywizacji zawodowej w ramach współpracy/porozumienia z instytucjami pomocy społecznej, partnerami społecznymi, organizacjami pozarządowymi, pracodawcami.
4.3	Rozwój aktywności zawodowej w oparciu o przedsiębiorczość indywidualną	<ol style="list-style-type: none"> 1. Promocja samozatrudnienia oraz źródeł wspierających uruchamianie działalności na własny rynek. 2. Udzielanie dotacji na podjęcie działalności gospodarczej.
4.4	Rozwój zasobów ludzkich powiatu lubińskiego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Promocja i finansowanie szkoleń, kursów, studiów podyplomowych dla osób pracujących i pracodawców w ramach systemu Krajowego Funduszu Szkoleniowego.
REALIZATORZY		
<ul style="list-style-type: none"> • Powiatowy Urząd Pracy 		
PARTNERZY		
<ul style="list-style-type: none"> • Ośrodki pomocy społecznej, • organizacje pozarządowe. 		
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA		
<ul style="list-style-type: none"> • Fundusz Pracy, • środki Unii Europejskiej, • dotacje celowe, • budżet powiatu. 		
WSKAŹNIKI REALIZACJI		
<ul style="list-style-type: none"> • Liczba porad, • liczba analiz, • liczba projektów, • liczba udzielonych dofinansowań/dotacji, • liczba osób objętych aktywizacją, • liczba działań, • liczba szkoleń. 		

VIII. RAMY FINANSOWANIA DZIAŁAŃ OKREŚLONYCH W STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Ramy finansowe w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych określają szacunkowy limit środków, które powiat zamierza przeznaczyć na realizację zadań. Ramy finansowe zawarte w budżecie powiatu będą aktualizowane w oparciu o dostępne środki budżetu.

Ponadto przewiduje się możliwość pozyskiwanych środków zewnętrznych (np. funduszy krajowych, Unii Europejskiej) przy czym możliwość zewnętrznego wsparcia zależy będzie od następujących czynników:

- wielkości środków przeznaczonych przez Unię Europejską na wsparcie rozwoju społecznego w Polsce,
- zasad podziału środków unijnych pomiędzy poszczególne województwa,
- potencjału absorpcyjnego poszczególnych organizacji społecznych i instytucji,
- zdolności przygotowania i realizacji konkretnych projektów dla powiatu lubińskiego w sferze społecznej.

IX. ZAKOŃCZENIE

„Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Lubińskim na lata 2024-2030” jest dokumentem wskazującym kierunki polityki społecznej powiatu lubińskiego w ujęciu celów strategicznych i operacyjnych oraz precyzujących je działań. Jest to jednocześnie dokument nadrzędny w stosunku do zatwierdzanych przez Radę Powiatu Lubińskiego programów obowiązujących w zakresie wąskich problemów społecznych, do których zalicza się:

1. Powiatowy program działań na rzecz osób niepełnosprawnych
2. Powiatowy program przeciwdziałania przemocy oraz ochrony ofiar przemocy domowej
3. Powiatowy program promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową
4. Powiatowy program ochrony zdrowia psychicznego
5. Powiatowy program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową
6. Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej dla Powiatu Lubińskiego

Na sprawną realizację niniejszej strategii wpłynie aktywność służb zaangażowanych w realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, w tym także polityki zatrudniania, właściwa identyfikacja problemów oraz odpowiednie dopasowanie skali i zakresu pomocy do pojawiających się potrzeb. Wdrażanie ww. strategii będzie także uzależnione od różnego rodzaju szans i zagrożeń występujących w powiecie.

Koordinatorem procesu wdrażania „Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Lubińskim na lata 2024-2030” jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lubinie jako jednostka organizacyjna pomocy społecznej.

Przewiduje się możliwość wprowadzania zmian w zapisach Strategii jeśli zajdą ważne okoliczności je uzasadniające (np. zasadnicze zmiany obowiązującego prawa, nowe możliwości finansowania itp. i jeśli modyfikacja przyczyni się do pełniejszej oraz skuteczniejszej realizacji zaplanowanych działań).

X. SPIS TABEL, WYKRESÓW I MAP

Tabela 1	Liczba mieszkańców oraz udział procentowy mieszkańców powiatu lubińskiego w latach 2020-2022 wg płci	14
Tabela 2	Liczba mieszkańców powiatu lubińskiego w latach 2020-2022	15
Tabela 3	Liczba urodzeń, zgonów oraz przyrost naturalny w gminach powiatu lubińskiego w latach 2020-2022	16
Tabela 4	Wskaźnik Przyrostu Naturalnego dla powiatów województwa dolnośląskiego w latach 2020-2022	17
Tabela 5	Ekonomiczne grupy wiekowe mieszkańców gmin powiatu lubińskiego w latach 2020-2022	22
Tabela 6	Ludność powiatu lubińskiego w wieku powyżej 85 lat w latach 2020-2022	23
Tabela 7	Współczynnik wsparcia międzypokoleniowego w powiecie lubińskim w latach 2020-2022	24
Tabela 8	Liczba szkół dla których organem prowadzącym jest powiat lubiński w 2022 roku	26
Tabela 9	Liczba szkół dla dzieci i młodzieży w powiecie lubińskim	27
Tabela 10	Liczba ludności przypadająca na 1 placówkę biblioteczną, łącznie z punktami bibliotecznymi ujętymi zgodnie z siedzibą jednostki macierzystej i liczba czytelników bibliotek publicznych na 1000 ludności w powiecie lubińskim w latach 2020-2022	30
Tabela 11	Stopa bezrobocia w województwie dolnośląskim w latach 2020-2022	33
Tabela 12	Liczba bezrobotnych oraz udział procentowy bezrobotnych wg płci w powiecie lubińskim w latach 2020-2022 (stan na dzień 31 grudnia danego roku)	34
Tabela 13	Udział bezrobotnych mieszkańców powiatu lubińskiego wg wieku w latach 2020-2022 (stan na dzień 31 grudnia danego roku)	35
Tabela 14	Udział bezrobotnych mieszkańców powiatu lubińskiego wg wykształcenia w latach 2020-2022 (stan na dzień 31 grudnia danego roku)	35
Tabela 15	Czas pozostawiania bez pracy mieszkańców powiatu lubińskiego zarejestrowanych w PUP w latach 2020-2022 (stan na dzień 31 grudnia danego roku)	36
Tabela 16	Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Lubinie w latach 2020-2022 wg gmin (stan na dzień 31 grudnia danego roku)	37
Tabela 17	Liczba rodzin objęta pracą asystenta rodziny w powiecie lubińskim w latach 2020-2022	44
Tabela 18	Liczba postępowań przygotowawczych oraz czynów stwierdzonych w powiecie lubińskim w latach 2020-2022	46
Tabela 19	Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności dla mieszkańców powiatu lubińskiego w latach 2020-2022 wg płci	52

Tabela 20	Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności dla mieszkańców powyżej 16 roku życia w powiecie lubińskim w latach 2020-2022 wg przyczyny	52
Tabela 21	Liczba orzeczeń o niepełnosprawności dla osób do 16 roku życia w powiecie lubińskim w latach 2020-2022 wg przyczyny	53
Tabela 22	Liczba orzeczeń o niepełnosprawności i o stopniu niepełnosprawności dla mieszkańców powiatu lubińskiego w latach 2020-2022 wg wieku	54
Tabela 23	Liczba orzeczeń o niepełnosprawności i o stopniu niepełnosprawności dla mieszkańców powiatu lubińskiego w latach 2020-2022 wg kategorii wiekowych	54
Tabela 24	Liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności dla mieszkańców powiatu lubińskiego w latach 2020-2022	55
Tabela 25	Liczba osób niepełnosprawnych objętych pomocą ze środków PFRON w roku 2022 – rehabilitacja społeczna	55
Tabela 26	Liczba osób niepełnosprawnych objętych pomocą ze środków PFRON w roku 2022 – pilotażowy program „Aktywny Samorząd”	57
Tabela 27	Liczba osób niepełnosprawnych objętych pomocą ze środków Funduszu Solidarnościowego w roku 2022 – program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”	58
Tabela 28	Liczba oraz udział procentowy rodzin korzystających z pomocy społecznej wg wybranych problemów społecznych w ogólnej liczbie rodzin korzystających z ośrodków pomocy społecznej w latach 2020-2022 na terenie powiatu lubińskiego	61
Tabela 29	Liczba rodzin oraz udział procentowy rodzin, w których występuje problem ubóstwa. Ośrodki Pomocy Społecznej powiatu lubińskiego w latach 2020-2022	62
Tabela 30	Liczba rodzin oraz udział procentowy rodzin, w których występuje problem bezdomności. Ośrodki Pomocy Społecznej powiatu lubińskiego w latach 2020-2022	63
Tabela 31	Udział procentowy rodzin, w których występuje problem bezrobocia. Ośrodki Pomocy Społecznej powiatu lubińskiego w latach 2020-2022	65
Tabela 32	Udział procentowy rodzin, w których występuje problem niepełnosprawności. Ośrodki Pomocy Społecznej powiatu lubińskiego w latach 2020-2022	66
Tabela 33	Udział procentowy rodzin w których występuje problem długotrwałej lub ciężkiej choroby. Ośrodki Pomocy Społecznej powiatu lubińskiego (2020-2022)	67
Tabela 34	Udział procentowy rodzin w których występuje problem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Ośrodki Pomocy Społecznej powiatu lubińskiego w latach 2020-2022	69
Tabela 35	Liczba osób skierowanych do Domów Pomocy Społecznej wg gmin powiatu lubińskiego w latach 2020-2022 (odpłatność gminy za pobyt w DPS)	71
Tabela 36	Liczba rodzin objętych pracą socjalną w gminach powiatu lubińskiego w latach 2020-2022	72
Tabela 37	Udział procentowy rodzin w których występuje problem przemocy domowej. Ośrodki Pomocy Społecznej powiatu lubińskiego w latach 2020-2022	75
Tabela 38	Udział procentowy rodzin w których występuje problem alkoholowy w rodzinie. Ośrodki Pomocy Społecznej powiatu lubińskiego w latach 2020-2022	76

Mapa 1	Powiat lubiński i powiaty z nim graniczące	12
Mapa 2	Podział administracyjny powiatu lubińskiego	13
Mapa 3	Przyrost naturalny w powiecie lubińskim w 2022 roku	16
Mapa 4	Udział procentowy osób w wieku przedprodukcyjnym w powiecie lubińskim w 2022 roku	21
Mapa 5	Udział procentowy osób w wieku produkcyjnym w powiecie lubińskim w 2022 roku	21
Mapa 6	Udział procentowy osób w wieku poprodukcyjnym w powiecie lubińskim w 2022 roku	22
Mapa 7	Udział ludzkości w wieku powyżej 85 lat wśród mieszkańców poszczególnych gmin powiatu lubińskiego w roku 2022	24
Mapa 8	Współczynnik Wsparcia Międzypokoleniowego w poszczególnych gminach powiatu lubińskiego w roku 2022	25
Mapa 9	Odsetek osób zarejestrowanych w PUP w Lubinie w 2022 roku w stosunku do mieszkańców w wieku produkcyjnym	37
Mapa 10	Odsetek rodzin korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w 2022 r.	62
Mapa 11	Odsetek rodzin korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezdomności	64
Mapa 12	Odsetek rodzin korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w 2022 r.	65
Mapa 13	Odsetek rodzin korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w 2022 r.	66
Mapa 14	Odsetek rodzin korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w 2022 r.	68
Mapa 15	Odsetek rodzin w których występuje problem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w 2022 roku	69
Wykres 1	Liczba mieszkańców powiatu lubińskiego oraz gmin w powiecie lubińskim w latach 2020-2022	14
Wykres 2	Przyczyny zgonów w powiecie lubińskim w 2022 roku	18
Wykres 3	Modele struktury ludności według płci i wieku	19
Wykres 4	Liczba obiektów typu: centra, domy, ośrodki kultury, kluby i świetlice w powiecie lubińskim w 2022 roku	30
Wykres 5	Struktura rodzinnej pieczy zastępczej ze względu na miejsce zamieszkania według stanu na dzień 31.12.2022 r.	41
Wykres 6	Przyjęcia wychowanków w latach 2020-2022	42
Wykres 7	Liczba stwierdzonych przestępstw w latach 2021-2022 i wykrywalność przestępstw wg danych z KPP Lubin	45
Wykres 8	Przestępstwa kryminalne w powiecie lubińskim w latach 2020-2022	48
Wykres 9	Kradzieże rzeczy w powiecie lubińskim w latach 2020-2022	48
Wykres 10	Włamania w powiecie lubińskim w latach 2020-2022	48

Wykres 11	Znęcania w powiecie lubińskim w latach 2020-2022	49
Wykres 12	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminach powiatu lubińskiego w latach 2020-2022	60
Wykres 13	Liczba osób objęta usługami opiekuńczymi w powiecie lubińskim w latach 2020-2022	70
Wykres 14	Liczba założonych Niebieskich Kart w powiecie lubińskim w latach 2020-2022 ...	78
Wykres 15	Liczba przeprowadzonych interwencji domowych w powiecie lubińskim w latach 2020-2022	78
Wykres 16	Liczba przeprowadzonych interwencji domowych w powiecie lubińskim w 2022 roku wg miesięcy	79
Wykres 17	Liczba założonych Niebieskich Kart w powiecie lubińskim w 2022 roku wg miesięcy	79
Wykres 18	Liczba pokrzywdzonych osób w wyniku występowania przemocy w powiecie lubińskim w 2022 roku wg rodzaju przemocy	80
Wykres 19	Liczba pokrzywdzonych osób w wyniku występowania przemocy w powiecie lubińskim w 2022 roku wg płci	80
Wykres 20	Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie pod wpływem alkoholu w latach 2020-2022	81